NATIONAL LIBRARY
NOV 14 1968
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

194/A/20/4 L

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

WEDNESDAY, OCTOBER 16. 1968

LATVIJA AMERIKĀ

83. N-RS. TRESDIENA, 1968. GADA 16. OKTOBRIS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 6 Ont., Canada; tālr. 465—7902
Biroja: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Nujorkas redakcijas vaditājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vaditāja Z. KĒLERE.
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Balvas par Latvijas vārda popularizēšanu

LATVIEŠU NACIONĀLĀS JAUNATNES APVIENĪBAS 14. KONGRESS TORONTO

LNJAK 14. kongresā, kas notika no 12.—14. oktobrim Latviešu namā Toronto, piedalījās 82 reģistrēti delegāti, bet faktisko skaitu var vērtēt uz 100, jo kongresa otrā dienā ieradās vēl jaunieši, kuŗus vairs nereģistrēja. Līdzšinējam valdes pr-dim A. Zaķim vairs nekandidējot, bet 12 citiem nominētajiem šī amata kandidātiem atsakoties, par valdes priekšsēdi ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējo kasieri Vilni Pētersonu, bet par kasieri; tāpat ar aklamāciju, Jāni Valdmani no Hamiltonas. Valdē ievēlēja Valdi Vilku no Londonas, Baibu Lorbergu, Ilzi Šmitu, Rutu Lapiņu, Jāni Zībergu, Egilu Fogeli, Valdu Briedi, Uģi Brūveri, Elmāru Neimani, Kārli Jansonu un E. Cauni, bet revīzijas komisijā — Ausekli Zaķi, Anitu Korbu un Andu Liberi. Par Latvijas vārda popularizēšanu cittautiešos 50 dol. naudas veltes piešķīra pasaules latviešu jaunatnes kongresa rīcības komitejas pr-dei Rasmai Sildei Vācijā, Jānim Kļaviņam (par rakstu Jorkas universitātes laikrakstā, kurā izgaismota pasaules latviešu jaunatnes kongresa aizliegšana Rietumberlīnē) un Egilam Fogelim, kas ceļojumos popularizējis Latvijas vārdu. Šos apbalvojumus izšķīra īpaša žūrijas komisija, kuŗā darbojās Ojārs Sils, Anita Korba, Elmārs Neimanis un Ilze Prinkule.

Pēc iepazīšanās vakara „Psihedeliskā kafijas krūze" iepriekšējā dienā kongresu 12. oktobrī atklāja rīcības komitejas pr-dis Guntis Siliņš, aicinot mīlēt Latviju un darīt iespējamo tās brīvības atgūšanai, jo šis kongress notiek Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres zīmē. Pēc karoga ienešanas māc. Ā. Čops svētbrīdī norādīja, ka vecākā paaudze var būt gandarīta par aicinājumu būt kopā ar jauniešiem viņu kongresā. Pakavējies pie jaunības nemiera un draiskulības izpausmēm, māc. Ā. Čops aicināja jauniešus bruņoties ar visiem Dieva vēlētajiem ieročiem, lai varētu droši stāvēt pret meliem, maldiem, tumsu un jaunumu, nobeigumā novēlot kongresa dalībniekiem meklēt un atrast ceļus un veidus, kā palīdzēt savai tautai.

Kongresa atklāšanas runā LNAK valdes pr-dis J. Niedra izteica prieku par jaunās paaudzes stāju, aicinot neapsikt ticībā Latvijai, jo mūsu tautas nākotnes cerības atrodas jaunās audzes rokās. „Šogad, kad varam atskatīties uz Latvijas neatkarības 50 gadiem, jūs varat būt sevišķi laimīgi, jo jums ir iespēja brīvi pulcēties zem Latvijas karoga, kas nav iespējams mūsu tēvzemē," uzsvēra J. Niedra. „Lai tādēļ viss, ko darām un ceram, ir veltīts mūsu tautas labākai nākotnei!"

Pēc Latvijas himnas Kanadas DV saimes vēlējumus teica zemes valdes jaunatnes nozares vadītājs E. Ozols, norādot, ka DV un LNJAK arvien vairāk sadodas rokām un jau kopīgi rīko jaunatnes un sporta svētkus. Nepastāv plaisas jaunās un vecās paaudzes starpā, bet tādu it kā rada tikai atsevišķi ignoranti. Uzrunas nobeigumā E. Ozols aicināja jaunās paaudzes sociologus pētīt iemeslus, kas kavē jauno audzi aktīvāk iesaistīties latviešu organizāciju darbā.

Toronto latviešu biedrības vārdā sveicināja A. Siksna, bet latviešu gaidu pr-ces M. Vilkas novēlējumus nodeva A. Siliņa. Rakstveida novēlējumus bija sūtījis ALJAs pr-dis V. Daiga un Kanadas latviešu gaidu jendas priekšniece un TLB sestdienas skolas pārzine A. Martinsone.

Uzsākot tiešo darbu, par kongresa vadītāju ievēlēja G. Siliņu, viņa vietnieku A. Zaķi un sekretāriem M. Milici (Londona) un R. Lapiņu, bet mandātu komisijā Ilzi Šmitu, Ivaru Ārgali un Mārtiņu Valdmani (Hamiltona).

Līdzšinējais valdes pr-dis A. Zaķis, ziņojot par aizvadītā gada darbību, izteica gandarījumu par labo sadarbību ar pārējām latviešu organizācijām un arī pašu jauniešu vidū, pateicoties par to visāma valdes amatpersonām. Notikušas 11 valdes sēdes un 1 kopsēde ar ALJAs valdi Detroitā, kuŗa apspriesti pirmā pasaules latviešu jaunatnes kongresa organizēšanas jautājumi. Noorganizēts sešu nedēļu nogaļu kursu pirmais posms Hamiltonā vietējā jaunatnes pulciņa Rota tehniskajā izkārtojumā, bet otrs posms O. Sila vadībā iecerēts šovasar. Piedaloties Kanadas DV uzsākto jaunatnes un sporta svētku rīkošanā Sidrabenē, stiprināta sadarbība ar vecākās paaudzes organizācijām un gūta laba pieredze. Jauniešu vecākiem izsūtītas 500 vēstules, lūdzot materiālu atbalstu apvienības darbam un skubinot dēlus un meitas mudināt piedalīties jauniešu organizētajā darbībā. Panākuma rezultāts bijis labs, pozitīvi atsaucoties ap 20% aicinājuma saņēmējiem un gūstot it prāvu summu apvienības mērķu sekmēšanai. Šogad rīkotās Jāņu svinības jaunatnei neizdevās sevišķi labi. Apvienības pārstāvis E. Fogelis piedalījies draudzības un jaunatnes dienu organizēšanā Niagarā, kuŗās modes skati izkārtojusi A. Korba, par ko viņai pienākas sevišķa pateicība. Esot 9 paju īpašniekiem, apvienības pārstāvji piedalījušies arī jaunatnes apgāda Ceļinieks sanāksmē Kalamazū. Montrealā notikusi atsevišķo jaunatnes pulciņu vadības sēde. Iecerēts no katra jaunatnes pulciņa sūtīt vienu pārstāvi uz šāgada Divreizdivi nometni, sedzot no LNJAK līdzekļiem katram 50 dol. no dalības maksas. Izsludināta sacensība Latvijas vārda popularizēšanai cittautiešos. Pirmo reizi LNAK padomā deleģēts arī LNJAK pārstāvis. Apvienības biedru skaits pieaudzis par 60% un pašreiz pārsniedz 300. Šai gadā iecerēts izdot īpašu brošūru par LNJAK, un šai vajadzībai LNAK valde jau piešķīrusi 500 dol. Sakarā ar pasaules latviešu jaunatnes kongresa organizēšanu valdes locekļi Laima Lange un J. Valdmanis jau priekšlaicīgi devās uz Eiropu, tādēļ viņu vietā valdes darbā pieaicināti G. Siliņš un Māra Gļebova. Apvienības valdes sēdēm un sanāksmēm izmantotas DV nama telpas. Zināmi trūkumi vērojami atsevišķo jaunatnes pulciņu darbā, tie arī pietiekami neatbalsta apvienības pasākumus.

Kasieris V. Pētersons ziņoja, ka uz šāgada 30. septembri kasē bijuši 1066 dol. Aizvadītajā gadā ieņemti 2010 dol., kuŗus galvenokārt veido ziedojumi (883 dol.), kā arī atlikums no 13. kongresa un piešķirums no draudzības dienu Niagarā atlikuma. Izdevumi bijuši 1315 dol. — materiāli atbalsti jauniešu braucienam uz Stratfordu, Jāņu sarīkojumam, dziesmu svētku rīcības komitejai, informācijas darba un apkārtraksta izgatavošanai u.c. Sakarā ar šī kongresa organizēšanu un dažiem aizdevumiem uz sēdes dienu kasē bijuši 518 dol.

Pārrunās par valdes darbu A. Zaķis nolasīja Kanadas ministru prezidentam Trudo nosūtītās telegrammas tekstu sakarā ar jauniešu kongresa aizliegšanu Rietumberlīnē, norādot, ka Kanadas valdība Berlīnes notikumos nebijusi tieši ieinteresēta, bet kā rietumvalstu saimes locekle lūgta ieņemt arī savas puses nostāju šai jautājumā. Diemžēl, no ministru prezidenta nekāda atbilde nav saņemta, pat telegrammas saņemšana nav apstiprināta. Kon-

(Nobeigums 4. lpp.)

HAMILTONAS DV NODAĻAS GADASVĒTKOS

Augšā: Ar organizācijas zelta nozīmi, DV centrālās valdes vai Kanadas DV valdes atzinības rakstiem apbalvotie nodaļas biedri (no kreisās) Alma Vilka, Astrīde Robežgruntniece, māc. E. Pavasars, valdes priekšsēdis Edmunds Pulciņš, vicepriekšsēdis Arturs Amoliņš un kasieris Alberts Adītājs. — Apakšā pa kreisi: LNJAK valdes priekšsēdis Auseklis Zaķis svētku runas laikā. — Apakšā pa labi: DV viru koŗa Kanadā priekšnesumu laikā apmeklētāji iepazinās ar jauno „balliņas instrumentu", ar kuŗu mūzicē U. Priedītis. Foto: J. Gailītis

Atklātas olimpiskās spēles Meksikositijā

Nule atklātās 19. olimpiskās spēles Meksikositijā ieies sporta vēsturē kā kontroversālākās: tās nespēja izjaukt ne dažādie boikoti, ne Pad. savienības invāzija Čehoslovakijā, ne pašu meksikāņu studentu nemieri, kuŗi, valdības apspiesti, lai neizjauktu spēļu norisi, prasīja lielāku asinsliešanu un cilvēku upuŗus nekā atzīmēts pasaules presē.

Jau tad, kad starptautiskā olimpiskā komiteja ar tās pašreiz 81 gadu veco priekšsēdi Everiju Brandedžu piešķīra šo spēļu rīkošanu Meksikai resp. Meksikositijai, kuŗa atrodas 7400 pēdu virs jūras līmeņa, sākās nepatikšanas, jo daudzas valstis, kuŗām nav šādu augstiepu ar „retu gaisu", nevarēja atļauties savus atlētus trenēt piemērotos apstākļos, lai tos pienācīgi sagatavotu olimpiskajām spēlēm.

Sekoja boikota draudz sakarā ar Dienvidafrikas pielaišanu spēlēs. Vispirms no piedalīšanās izslēgta savas rasu politikas dēļ, Dienvidafriku vēlāk uzņēma spēļu dalībnieku sarakstā, bet tad, lai glābtu olimpiskās spēles, atkal svītroja. Tad Pad. savienība okupēja Čehoslovakiju, un daudzas valstis pārtrauca sporta attieksmes ar Varšavas pakta valstīm, kuŗas piedalījās šajā „aizsardzības aktā pret kapitālistisko agresiju". Brīdi likās, ka olimpiskās spēles ir atkal apdraudētas, bet Starptautiskā olimpiskā komiteja par jaunu prata briesmas novērst. Bez jau gadiem ilgajiem nēģeru nemieriem ASV protestam cēlās arī melnie amerikāņu atlēti, un līdz pēdējam brīdim nebija skaidrs, kāds būs ASV vienības sastāvs, ja dažiem karstgalvjiem izdotos pierunāt melnos olimpiešus nestartēt. Pēc šīm pārvarētajām nepatikšanām savas prasības arvien draudīgāk izteica meksikāņu studenti, mēģinādami izmantot olimpiskās spēles par tramplīnu savu mērķu sasniegšanai. Var gan tikai pieņemt, bet jādomā, ka Meksikas valdība pret studentu nemierniekiem nebūtu rīkojusies tik drastiski, ja dumpošanās nenotiktu tieši olimpiskās spēļu priekšvakarā. Tā, lai apdraudētās spēles glābtu, Meksikositijā vēl tikai nedēļu pirms spēļu atklāšanas tarkšķēja mašīnšautenes un ielās lija asinis. Pēc nemierniekiem sniegtajām ziņām, nogalināto skaits pārsniedz 200. Studenti draudēja, ka spēļu laikā noorganizēs vismaz 3 „pasākumus", lai parādītu valdībai, spēļu dalībniekiem un apmeklētājiem, ka paliks pie savām prasībām. Viens no draudiem bija nolaupīt olimpisko lāpu, kuŗu aizdedzināja Olimpa kalnā Grieķijā un milzu stafetes skrējienā nogādāja Meksikositijā. Meksikāņu armijas vienības un policija, helikopteru atbalstīta, visu nakti atradās sardzē, lai studentu nemierniekiem šis „meistarstiķis" neizdotos.

Nekad vēl olimpiskās spēles nav risinājušās līdzīgos apstākļos — retā gaisā un reizē saspīlētā atmosfairā, bet par šo „luksu" Meksikas valdībai jāizdod apmēram 150 miljoni dolaru, vēl ilgi maksājot parādus... Vēl jāpieskaita izdevumi, kuŗi radīsies, uzturot ap 400 pavalstnieku ar slikstu reputāciju (kabatzagļus, kaušļus u.c.), kas olimpisko spēļu laikā „pie visa brīva" ievietoti cietumā; ne par to, ko viņi izdarījuši, bet gan par to, ko viņi būtu varējuši izdarīt.

Gādājot par visu iespējamo drošību, pienāca ilgi gaidītais brīdis, lielākā diena modernās Meksikas vēsturē — olimpisko spēļu atklāšana 12. oktobrī, kad uzpostajā universitātes stadionā pulcējās ap 80.000 skatītāju, lai būtu liecinieki šim vēsturiskajam notikumam. Stadionu bija ielencis karaspēks, lai bez kavēšanās varētu apspiest katru „izlēcienu",

(Nobeigums 8. lpp.)

Alfrēds Vinčels

Olimpiskais farss

Meksikositijā 12. oktobrī sākušās un līdz 27. oktobrim turpināsies vispolitiskākās olimpiskās spēles, kādas vien līdz šim notikušas. Fakts, ka olimpiskajās spēlēs pēc otra pasaules kara arvien vairāk ieviesusies politika, padara olimpisko ideju par farsu, jo sen vairs nav tā, ka sportam nav un nedrīkst būt nekā kopīga ar politiku. Franču barons Pjērs Dekubertēns, kas 1896. gadā atjaunoja modernās olimpiskās spēles, lika atdzīvoties olimpiskajai idejai un kustībai un deva bruniniecīgus noteikumus šīm spēlēm, apgrieztos kapā otrādi, ja redzētu, kas šobrīd notiek ar viņa cēlo un lielo ideju. Šobrīd olimpiskajās sacensību vietās godīgi cīnās vairs tikai paši atlēti, kaut viņu vidū iezagušies maskēti profesionāļi un pat pilnīgi profesionāļi, bet viss pārējais, kas saistās ar olimpiskajām spēlēm, jau kļuvis par politiku.

Kā visur, kur sāk piedalīties Pad. savienība, sākas nedienas un nebūšanas, tā noticis arī ar olimpiskajām spēlēm, jo Kremlis visas dzīves nozares izmanto savām propagandas un politiskām vajadzībām. Tā jau 1952. gada olimpiskajās spēlēs Helsinkos — pirmajās, kuŗās Pad. savienība piedalījās — Maskava skaidri apliecināja, ka nevēlas nekā zināt par olimpisko garu, bet izmanto spēles tikai propagandai. Somi, plānojot maršrutu olimpiskās lāpas stafetei, lūdza Maskavu atļaut šķērsot niecīgu gabalu okupētās Igaunijas territorijas, lai ietaupītu vairākus tūkstošus kilometru, kuŗus prasītu apkārtceļš. Somi pat lūdza, lai olimpisko lāpu cauri mazajai Igaunijas daļiņai iznestu paši padomju skrējēji, kas kavētu svešai acij ieskatīties okupētajā zemē. Staļins šo lūgumu noraidīja, bet nenoraidīja iespēju spēlēs piedalīties. Pad. savienības vienība tomēr neapmetās īpašajā olimpiskajā ciematā, kuŗā dzīvoja visi spēļu dalībnieki, bet iekārtoja paši savu noslēgtu apmešanās vietu, kuŗā neielaida nevienu nepiederīgo, nepiemirstot spēļu rīkotājiem iesniegt sūdzību, ka tie nav padomju sportistiem norīkojuši — apkalpotājus...

Ar šo brīdi olimpiskajās spēlēs arvien vairāk sāka ievīties politika, pati olimpiskā ideja arvien vairāk kļuva par farsu. Padomju sportisti olimpiskajos startos tikai smaidīja vien, centās būt pati sirsnība un laipība, mēģināja pat visiem apliecināt lielāko draudzību, cīņās parādīja bruniniecīgumu, kaut arī dažkārt „paslīdēja kāja" un kritienā pavīdēja īstā seja, bet kulisēs darīja iespējamo, lai olimpiskās spēles izmantotu saviem politiskajiem un propagandas mērķiem. Vecais un naīvais Starptautiskās olimpiskās komitejas priekšsēdis amerikānis Everijs Brandedžs nebija īstais vīrs, kas spētu stingri turēt grožus rokās un politiku no spēlēm izskaust. No vienas puses viņš neatlaidīgi iestājās par tīru amatierismu olimpiskajās spēlēs un sargāja olimpisko ideju, no otras puses — izdabāja Pad. savienībai pat sīkumos, ja vien tā piedraudēja, ka spēlēs nepiedalīsies. Tādēļ kā izsmiekls skan viņa raudulīgie, kaut ļoti patiese vārdi, kuŗus viņš teica pirms 1956. gada olimpiskajām spēlēm Melburnā, kad padomju tanki samala ungāru brīvības centienus un likās, ka šis notikums var apdraudēt spēles: „Senajos laikos tautas pārtrauca karus, lai piedalītos olimpiskajās spēlēs, bet tagad mēs pārtraucam olimpiskās spēles, lai turpinātu savus karus." Tā ir, bet pie tā laba daļa vainas piekrīt pašam Everijam Brandedžam, kas it kā iedomājies, ka olimpiskās spēles nevarētu notikt, ja tajās nepiedalītos Pad. savienība, tādēļ piekāpjas katras Maskavas prasības priekšā, gandrīz vien ignorējot visas pārējās valstis.

Kad Pad. savienība asiņaini apspieda ungāru brīvības cīnītājus, pret to protestēja daudzi, ieteicot Pad. savienību 1956. gada olimpiskajās spēlēs Melburnā nepielaist. Pad. savienība, protams, piedalījās, jo Brandedžs ar savu Starptautisko olimpisko komiteju neiedrošinājās ieteikumam sekot, bet pārējās valstis, kaut sakostiem zobiem, nomierinājās un brāļīgi cīnījās olimpiskajos stadijos kopā ar padomju sportistiem. Vienīgi Spānija, Holande un Šveice protestā atsauca piedalīšanos spēlēs, bet par to neviens neuztraucās vismazāk Brandedžs, jo — Pad. savienība taču startēja! Tad jau citas valstis varēja arī izpalikt...

Ja nule Meksikositijā atklātās apzīmējamas par vispolitiskākajām olimpiskajām spēlēm no visām līdzšinējām, tad ne jau tādēļ, ka tās praktiski notiek Meksikas armijas vienību apsardzībā. Starplaikā bez komūnistiskā bloka valstīm arī dažādi citi elementi mācījušies izmantot olimpiskās spēles savu mērķu panākšanai. Tas ir visnožēlojamākais.

ASV nēģeri, cīnoties par savām tiesībām, vairs neapmierinājās ar nemieriem, dedzināšanām un laupīšanām, bet sāka kūdīt melnos amerikāņu sportistus nepiedalīties ASV vienībā olimpiskajās spēlēs. Un pēdējās nedējās arī Meksikas studentu nemiernieki centās savām nepieņemamām prasībām piešķirt lielāku svaru, draudot izjaukt olimpiskās spēles.

Pašu lielāko olimpisko farsu tomēr izstrādājusi atkal Pad. savienība. Par pasaules nosodītoraušu politiku olimpiskajās spēlēs piedalīšanās bija aizliegta Dienvidafrikai. Lieki piebilst, ka šī paša iemesla dēļ piedalīšanos varētu liegt arī Pad. savienībai: ja tā nediskriminē nēģerus, tad iznīcina citas sev pakļautās tautas, kas tāpat ir pret olimpisko miera ideju. Bet — par to Brandedžs pat sapnī neiedomājās. Dienvidafrikas olimpiskā komiteja paziņoja, ka savā vienībā ne vien iedalīs arī nēģerus, bet tās baltie sportisti arī dzīvos kopā ar tiem, melnajiem atlētiem bauda pilnīgu vienlīdzību. Ievērojot šo solījumu, Starptautiskā olimpiskā komiteja Dienvidafrikai atļāva Meksikositijā startēt. Tūlīt protestēja Pad. savienība ar citām komūnistiskajām valstīm, piedraudot olimpiskās spēles boikotēt. Brandedžs ar savu bailīgo komiteju tūlīt padevās un atkal aizliedza Dienvidafrikai piedalīšanos.

Kad Pad. savienība ar saviem satelītiem Poliju, Ungāriju, Austrumvāciju un Bulgāriju okupēja Čechoslovakiju, Zviedrija bija pirmā, kas pārtrauca visas sporta attieksmes ar šīm valstīm un pieprasīja Pad. savienības un tās četru satelītu nepielaišanu Meksikositijas spēlēs. To pašu darīja arī daudzas citas valstis. Arī lielais čechu olimpietis Emīls Zatopeks dedzīgi aicināja sodīt Pad. savienību ar izslēgšanu no olimpiskajām miera spēlēm.

Kā reaģēja Everijs Brandedžs? Viņš paskaidroja: „Notikumi Čechoslovakijā nedod Starptautiskajai olimpiskajai komitejai tiesības uz kādu pretrīcību. Olimpiskajās spēlēs bez izņēmuma atļauts piedalīties visiem. Visi ir aicināti un tiks sirsnīgi saņemti. Ja Zviedrijas piemērs pārtraukt sporta attieksmes ar šīm piecām valstīm atrastu sekotājus un tas iespaidotu viņu piedalīšanos Meksikositijā, tad varu teikt tikai vienu: olimpiskās spēles katrā ziņā notiks! Es ceru, ka visas dalībniekvalstis aizmirsīs jebkādu politisko ienaidu, pie tam ne tikai spēļu laikā vien." Jāievēro Brandedža vārdi, ka olimpiskajās spēlēs bez izņēmuma atļauts piedalīties visiem, un jājautā: jā, kā tad ir ar Dienvidafriku?

Kad protesti par Pad. savienības brutālo rīcību nerima, Brandedžs atkal paskaidroja: „Vadoties no šādas pieejas, vajadzētu

(Nobeigums 8. lpp.)

LASĪTĀJU VĒSTULES

PATIESĪBAS LABĀ

„Redaktora piezīmēs" šī laikraksta 25. septembra numurā apraksti ts gadījums ar ceļojumu biroja Rīga reklāmu pie informācijas biroja ziņojumu dēļa šeratona viesnīcā Klīvlendas dziesmu svētku laikā. Rakstā minēts, ka „enerģisks tautietis" un „pamatoti sašutis kungs" noplēsis minēto reklāmu un, „dusmās trīcēdams", to nometis uz BATUN galda un ka „to būtu nācies izdarīt svētku informācijas biroja darbiniekiem".

Patiesība tāda: izlasījis ceļojumu biroja Rīga reklāmu, es piegāju pie BATUN galdiņa un informēju tur esošo darbinieci kā tuvāko, kuŗai šāda lieta arī varētu interesēt. Kā jau „Redaktora piezīmēs" teikts, viņa „varēja tikai paraustīt plecus un norādīt, ka viņai nav nekādas noteikšanas šādās lietās". Apzinājos, ka arī man nav „juridiskas tiesības" paziņojumu noplēst. Sameklēju kādu atbildīgu svētku rīcības komitejas locekli un jautāju, vai minētā reklāma izlikta ar rīcības komitejas ziņu un atļauju. Rīcības komitejas loceklis tad patiešām lielā ātrumā piegāja pie ziņojumu dēļa un reklāmu noplēsa. Redzot, ka viņš to saņurca saujā, lūdzu, lai atdod man. Noliku to uz BATUN galda, piezīmēdams, ka viņiem tā, varbūt, var kādreiz noderēt.

Klīvlendas dziesmu svētku rīcības komiteja saņem daudz un dažādus pārmetumus. Gadījums ar reklāmu rāda, ka ne visi pārmetumi ir pamatoti. Liekas, ka „sacensība" gan mutvārdu, gan rakstveida pārmetumu izteikšanā sasniegusi jau naīvitātes robežu. No tik liela sarīkojuma dažādo sarīkojumu virknes rīcības komitejas nevar prasīt, lai tā zinātu, vai Pēteŗa gulta viesnīcā ir uzcubināta; tā nevar katram Jānim pasaukt taksametru un lēnos apkalpotājus ēdnīcās padarīt veikļākus. Rīcības komiteja nevar katram svētku dalībniekam pielikt sekotāju, lai tas tad vērotu, vai kaut kur netiek kaut kas piesprausts vai nomests. „Adrešu galds" bija lielisks iestādījums, bet jāsaprot taču, ka tāds var darboties tikai uz pašapkalpošanās pamata, jo nevar prasīt, lai informācijas birojs katram svētku dalībniekam sameklētu, kur apmetušies tā piederīgie vai draugi. Tik lielā sarīkojumā, kādi ir dziesmu svētki, arī katram iebraukušajam svētku dalībniekam jāpieliek roka un izmaņa, lai viss ritētu gludi. Personīgas likstas jākārto pašam, bez dusmu izgāšanas uz rīcības komiteju un darbā pārslogotajiem darbiniekiem.

Katram sarīkojumam kaut kur jānotiek. Sarīkojums jāorganizē ar „sava pagasta" cilvēkiem. Tik milzīgā sarīkojumā kā dziesmu svētki darbā jālesaista katrs cilvēks, bet ne visiem ir pieredze sabiedriskajā darbā — trūkst organizātora un ātras orientēšanās spējas, pietrūkst takta saskarsmē ar cilvēkiem, kā tam darbiniekam, kuŗš kādam aktīvam un par savas nozares posmiem atbildīgam dziesmu svētku dalībniekam atprasīja izrakstītu, viņam adresētu un jau nodotu karti rīcības komitejas vakariņām.

Mani kā latvieti aizvainoja ļoti samocītie (lai neteiktu — drausmīgi izķēmotie) latviešu alfabēta burti dažādajās svētku programmās. Ir tiesa, ka Klīvlendā nav latviešu spiestuves, bet mūsdienu satiksmes iespējās tādas bija ērti sasniedzamas, kaut arī tas maksātu vairāk. Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres sarīkojumā to vajadzēja atļauties. Tāpat latviešu acīm nepierasti bija nosaukumi un teikumi, kuŗos gandrīz katrs vārds sākts ar lielo burtu. Ne es vien dabūju „zosādiņu", lielā svētku koncerta programmā lasot dziesmas „Meitiņas, māsiņas" tulkojumu kā „Girls and sisters".

„Pienaglojis" patiesību, aizstāvējis dziesmu svētku rīcības komiteju un izteicis tai savu neapmierinātību, gribu piebilst, ka līdz šim vēl neesmu ne dzirdējis, ne lasījis pārmetumus rīcības komitejai no tā laulātā pāŗa, kuŗš, negribēdams tikt šķirts kaut uz brīdi, paspēja ar visiem saviem saņiem iespiesties viesnīcas virpuļdurvju vienā spraugā un, netiekot vairs ne uz priekšu, ne atpakaļ, bija citiem „jāizgriež" laukā no šaurā sprosta.

A. L., ASV

Redakcijas piezīme: Bieži notiek tā, ka cilvēks domā esam ļoti mierīgs, bet citi saskata viņa uztraukumu... Patiesības labā tomēr jāpiebilst: mūsu Klīvlendas līdzstrādnieks starplaikā ziņojis, ka svētku darbinieki trīs reizes no ziņojumu dēļa noņēmuši ceļojuma biroja Rīga „plakātus". Tātad — jāapbrīno tā nekaunīgā neatlaidība, ar kādu šī biroja īpašnieks arvien par jaunu bez rīkotāju atļaujas savus plakātus pie ziņojumu dēļa piestiprināja.

☆

PRESES BRĪVĪBA

Gandrīz jau biju samierinājies, ka mūsu prese negrib vai nespēj brīvi aprakstīt latviešu dzīves notikumus. Tādēļ patīkams pārsteigums bija redaktora A. Vinčela komentāri par dziesmu svētkiem Klīvlendā. Tā nu jāsāk atkal ticēt, ka brīvās preses tradicijas mūsu žurnālistikā tomēr nav vēl zudušas.

Kā rozēm ir dzeloņi, tā lieliem sarīkojumiem ir trūkumi. Izlasot red. A. Vinčela komentārus, liekas, ka ALAs valdes pr-ža P. Lejiņa atzinums, ka svētki bijuši tik labi, ka labāki vairs nevarēja būt, ir tikai pieklājības fraze. Latviešiem ir tieksme visus savus sarīkojumus atzīt tikai par pašiem labākajiem, kaut apmeklētāji saskatījuši daudz ko citu. Kā nepatīkama atmošanās bija amerikāņu kritiķu sniegtais koncertu novērtējums Klīvlendas laikrakstos, ko daudzi uzskata par pārspīlējumu. Latvieši vienkārši nevēlas pieminēt sarīkojumu ēnas puses, domājot, ka tās radītu rīkotājos sarūgtinājumu un nākošajiem sarīkojumiem vairs nebūtu organizētāju.

Lasītāju vēstulēs izteiktas domas, ka V. Vētras, M. Ludekas un A. Tipāna priekšnesumi bijuši mākslinieciski augstvērtīgi. Diemžēl, tie tomēr neiederējās dziesmu svētkos. Nemaz nerunājot par to, ka solo dejotāja pazuda lielajā arēnā un teiktie prologi skaļruņos nekādā ziņā neveicināja svētku jūsmas pacelšanu, jāatzīmē, ka dejotāji sūdzējās, ka solo deju mēģinājumi aizkavējuši kopīgos tautas deju mēģinājumus, un tā uzveduma nobeiguma daļa palikusi bez kopmēģinājuma.

Interesanti ir dažādie J. Ezergaiļa vērtējumi. Šī laikraksta 73. numurā viņš rakstnieku cēlienā atzist trūkumus, bet 79. numurā sarīkojumu aizstāv „ar pilnu

LATVIJA

83. N-RS. TREŠDIENA, 1968. GADA 16. OKTOBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $.4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

☆

PATEICĪBA

Sirsnīgi pateicas draudzēm, mācītājiem, organizācijām, akadēmiskajām kopām, koŗiem un diriģentiem, māksliniekiem, rakstniekiem, gleznotājiem, sumināšanas vakara rīkotājiem — Čikagas Sv. Jāņa draudzes mācītājam G. Straumanim, draudzes priekšniekam J. Ruģēnam, dāmu komitejas priekšniecei V. Riekstiņai un vakara vadītājam S. Marcinkjānim; solistiem — V. Landmanei, M. Cakarei, E. Kupcim, V. Vištelim, L. Krengelim, V. Treimanim, A. Zuikai, A. Lielzuikai, P. Lielzuikam, dir. R. Zuikam, dir. J. Gaiķim, L. Būdeniecei, S. Ēvelei, Čikagas vanadžu dubultkvartetam un visiem draugiem un labvēļiem tuvumā un tālumā, kas mani apsveica ar balvām un labiem novēlējumiem manā 80. gadmijā.

Eduards Ramats, Čikagā

☆

KAROGS NAV UZLABOJAMS

Šī laikraksta 5. oktobŗa numura lasītāju vēstulēs ir Anša Uibo rakstītā „Uzlabots karogs". (Ir noprotams, ka A. U. domā, ka uzlabots Latvijas brīvvalsts karogs.) Acīm redzot, vēstules autors domājis karogu, kuŗu BPLA priekšsēdis prof. P. Lejiņš nodod LNAK valdes priekšsēdim J. Niedram, kas parādīts fotoattēlā šī laikraksta 2. oktobŗa numurā. Attēlu parakstos nav minēts, ka nodod Latvijas karogu, tādēļ par karoga uzlabošanu nevar būt runas, jo mūsu sarkanbaltsarkanajam karogam, lai tas paliktu visu mūsu brīvības simbols, nevar ne ko pielikt, nedz atņemt. Drīzāk jāpieņem, ka tas ir LNAK vadītāju darbinieku un kādreizējo priekšsēdu jaunais karogs, kā tas arī parādīts fotoattēlā laikraksta 4. lappusē.

Kāds karogs īsteni nodots, to vispareizāk varēs pateikt karoga nodevējs un saņēmējs. Latvijas valsts karogs, kas noteikts 1922. gada satversmes 4. paragrafā, bet kas jau pirms tam tik varoņīgi vadīja mūsu tautas un zemes atbrīvotājus varoņīgajās un uzvarām vainagotajās kaujās un vēlāk reprezentēja latviešu tautu un valsti kā pašu mājās, tā arī starptautiski, bet tagad vieno latviešus brīvajā pasaulē un vada kopīgā ticībā uz latviešu zemes un tautas brīvības rītu, tas noteikti nav.

Reiņa Birzgaļa piedāvātie bezhonorāra latviešu karogu paraugi īstam latvietim nav pieņemami. Bezhonorāra piedāvājumi no mūsu tautas apspiedējiem un vienotības šķēlējiem ir bijuši simtiem, bet tikai retais uz tiem ir uzķēries.

O. E., Detroitā

Redakcijas piezīme: Mūsu laikrakstā LNAK jubilejas akta aprakstā nepārprotami ir pateikts, ka BPLA priekšsēdis prof. P. Lejiņš LNAK valdes priekšsēdim J. Niedram pasniedz jauno LNAK, nevis Latvijas valsts karogu.

☆

ŽĒL GAN!

Atbildot uz lasītāja vēstuli „Žēl" laikraksta 2. oktobŗa numurā par Kanadas DV izdoto trešo skaņu plati ar latviešu kaŗavīru dziesmām, gribu tikai norādīt, ka šī plate ir veltījums Latvijas jubilejas gadam, tādēļ tās saturs īpatāks nekā abās iepriekšējās. Ja vēstules autors būtu ievērojis plates apvalka apakšā piezīmi, ka šī plate izmantojama arī svinīgos gadījumos, tad viņš saprastu izdevēju nodomu, jo nevienu šādos gadījumos neatskaņotu „Pumpiņ' rasā" vai „Rotņiks novelk zābakus"...

Domāju arī, ka visas plates ne var iesākt ar kaŗa trokšņiem, jo frontē bija arī kauju pārtraukums un klusuma brīži. Varbūt nākošā plate varētu būt atkal ar bezbēdīgu nokrāsu, pat ar pikantu piegaršu, jo arī tās dziesmas mēs dziedājām! Tādēļ minētās lasītāja vēstules autoram jāatbild: „žēl gan!"

J. G., Hamiltonā

Neviena tauta nav samiernājusies ar komūnismu

BRĪVĀS LATVIEŠU BALSS 26. JŪLIJA RADIORAIDĪJUMS UZ LATVIJU

Kā iepriekšējā numura „Redaktora piezīmēs" pieteikts, sniedzam lasītāju ieskatam un vērtējumam Brīvās Latviešu Balss 26. jūlija radioraidījumu uz okupēto Latviju, kas tautiešus informē par Čechoslovakijas liberālizēšanās ietekmi Pad. savienībā. Jāievēro, ka šis raidījums noticis pirms Čechoslovakijas okupācijas.

Brāļi latvieši!

Čechoslovakijas notikumi, par kuŗiem esam jūs jau vairākkārt informējuši, elektrizē un saviļņo visu pasauli. Taču vislielākais uztraukums pārņēmis tieši Maskavu, kas visā pēckaŗa laikā nekad nav bijusi apmulsušāka un bezpalīdzīgāka stāvoklī kā patlaban. Pavērojiet vien labi Maskavas okupācijas varas pārstāvjus, ielikteņus, uzticīgākos kalpus šodien Rīgā. Ārēji viņi izliekas vēl joprojām pašapzinīgas pilni, visu varētāji, zinātāji un paredzētāji. Bet patiesībā viņi ir tik nedroši kā vēl nekad agrāk.!

Iemeslu šai parādībai ir daudz. Svarīgāko iemeslu vidū ir boļševistiskās propagandas neatņemamās sastāvdaļas — melu inflācija, melu nozīmes un iedarbības galīgs sarukums un izsikums. Vai ir kaut viens, kas Pad. savienībā, Latvijā, Čechoslovakijā vai citur kaut kur pasaulē tic, ka tiešām atrasti ieroči Rietumvācijas pierobežā partizānu apbruņošanai? Vai ir kaut viens, kas tic, ka pašreizējie notikumi Čechoslovakijā ir Bonnas „revanšistu" intrigu rezultāts? Vai ir kaut viens, kuŗu spēj pārliecināt visi tie melu plūdi, kas tagad no Maskavas gāzas pāri pasaulei?

Otrs iemesls Maskavas un Rīgas komūnistu nedrošībai ir sekojošs: pašreizējā situācija labāk nekā jebkad parādījusi padomju vadītāju vīru īsto formātu. Nekad kopš 1917. gada pie Kremļa stūres nav bijuši bezkrāsaināki, vājāki, nenozīmīgāki, nožēlojamāki varasvīri kā patlaban. Ne viņi paši un neviens cits tur nekā nevar grozīt.

Trešais iemesls, kas Maskavas un Rīgas komūnistiem nevarētu būt nezināms, ir radikālās politiskā klimata pārmaiņas kopš 1956. gada, kopš ungāru tautas nacionālās revolūcijas asiņainās apspiešanas. Jau toreiz, 1956. gadā, Pad. savienību iekšēji satricināja plašs nemieru vilnis sakarā ar sarkanarmijas varmācību. Cik daudz lielākas, neaptveŗami lielākas briesmas boļševiku varai gaidāmas tagad, ja Kremļa vīri tomēr beigu beigās izšķirtos mīlitāri okupēt Čechoslovakiju! Te jāatgādina jaunatnes nemieri Latvijā, Krievijā un Ukrainā, Maskavas, Ļeņingradas un Kijevas rakstnieku prāvas, nemitīgos intelektuāļu protestus, demonstrācijas u. t. t. Tas viss ir mainījis situāciju un spēku samērus, salīdzinot ar 1956. gadu. Neaizmirsīsim arī to, ka Maskavai kādreiz tik paklausīgā pasaules komūnistu kustība ir izšķīdusi kā veca lupata! Militāras intervencijas gadījumā satricinājumi var tikai pieņemties. Pret šādu eventuālo nodomu ir nostājušās ne tikai Rumānija un Dienvidslavija, bet arī lielās Itālijas un Francijas komūnistu partijas!

Čechu un slovaku tautas ir sacēlušās pret Maskavas uzspiesto režīmu un tām izdevies to jau nokratīt. Čechu un slovaku tautas vēlas brīvību un demokratiju un prasa no saviem vadītājiem, lai tie to nodrošinātu. Cilvēki Čechoslovakijas priekšgalā tāpēc var būt komūnisti tikai vārda pēc, bet nevis pēc būtības.

Čechoslovakija ir gaismas rādītāja visai Austrumeiropai. Kas šodien notiek Čechoslovakijā, var rīt jau atgadīties Bulgārijā, Polijā, Latvijā un pašā Maskavijā. Nekas tik ātri nepārlec robežas, meža un jūras kā brīvības dzirksts! Vairāk nekā jebkad kļūst skaidrs, ka neviena tauta nav brīvprātīgi izvēlējusies komūnismu. Vēl vairāk: neviena nācija nekad nav samiernājusies ar komūnismu, kaut tā būtu dzīvojusi ienīstā režīmā vienu vai pat vairākas paaudzes. Čechoslovakija un Latvija — visspilgtākie piemēri!

Mūsu ienaidnieku laiks var pienākt drīz, drīzāk nekā viņi domā!

Jauna Kristine

Emma Znotiņa—Kalniņa

RŪDOLFA BLAUMAŅA „UGUN

Daudzie notikumi dziesmu svētku zīmē ar dziesmām, dejām un dzeju ir liela svētku godība ram. Tie apliecina arī to, kas kontinentā izkaisītie latvieši apliecina savu piederību tautas garam. Tie apliecina arī to, kas viņiem pieder.

Amerikas latviešu teātŗa apvienotais Vašingtonas un Nujorkas ansamblis, izvēloties R. Blaumaņa lugu svētku izrādei, arī liecina par kādu negrozāmu piederību. Blaumaņa skatuves darbi un noveles pieder latviešiem jau daudzus gadus ar neskaitāmām izrādēm un neskaitāmiem tēlotājiem kā krāšņs audums tautas pūra lādē. Laikiem mainoties, mainās auduma krāsas, klājot to dažādās gaismās; tāpat skatītāji vēro to dažādā skatījumā. Latviešī skata Blaumaņa drāmu „Uguni" šai kontinentā ar trīs, varbūt pat četru paaudžu acīm. Katra paaudze gaida ko citu, citādi ārī uzņem gaidīto.

Uzvedums ievērojams ar savu lielo apvienojumu skatu izkārtojumā novelē un drāmā dotajām vietām un notikumiem šais vietās. Arī tekstā grozījumi un pārnesumi no vienas ainas uz otru, dodot kādu zīmīgu teikumu citā vietā, kur režija to atradusi par iederīgāku. Režisors Osvalds Uršteins ar dekorātoru Ēvaldu Dajevski apliecinājuši ievērojamu sava talanta un fantazijas apvienojumu. Lugai ir lielāks spēks, plašums un iespēja izcelt Blaumaņa darba mākslinieciski monumentālitāti Sevišķi tas sakāms par lugas vidusdaļu, kur gan muižas parkā, gan barona istabās notikumi un sarežģījumi mutuļo ar lielu jaudu un straujā gaitā. Vairākiem priekšķariem mainoties, vieta un notikums sakļaujas ar tēlu darbību un pārdzīvojumu.

Ne tas pats sakāms par lugas pirmo ainu, kuŗa notiek muižas pils virtuvē. Tā atgādina Vakareiropas dienvidos redzētās bruņnieku pilis. Krāšņuma iezīmes pagraba velvēs asi kontrastē ar gandrīz naturāli - reāli sniegtajiem tēliem. Lielās pauzēs un mājīgā mierā tie ved pirmo ainu atpakaļ Blaumaņa zemnieku istabu gaisotnē. Visi pirmās ainas tēlotāji spēles tempā neierosina nostādījumu uz lielajiem sarežģījumiem šai lugā. Iespējams, ka tā ir atsevišķas izrādes kļūme, kādas gadās, lugu pārtraucot spēlēt kaut vai uz dažām dienām.

Kungu istabas un dārza dekorātīvais panākums lielā vērienā sakļaujas ar režijas nodomiem, tāpat pēdējās ainas Kristīnes tēlu iezīmējot izgaismotā arkā. Mākslinieks, šķiet, savā fantazijā gājis simbolikā. Bet arkas iezīmējums redzams arī citās ainās. Lai kā būtu ar detaļām šai lielajā darbā, abu meistaru sniegums vainagojies šai eksperimentā. Pie tam mūsu dienās ne katru eksperimentu pieņem tējumu uz mākslu darbs ar ietērpu un panācis iespaidīgi k bu.

Liels iezīmējums s ir abi jaunie galven tāji: Anda Urštein un Vilnis Baumaņi Abi tēli tautai tik tu ti, ka latviešiem ir la garu un Kristīņu, k vārdus Blaumaņa t du. Kā gan jātēlo ab mas, lai dabūtu taut krustbērnus? Tas ir mi grūti. Abu tēlotāju ņu jaunie gadi spēja — nekad neredzēta rādes citu tēlotāju tensīvajā lugas iest tā tiem maz gadīji riniekus, kas skatīj Edgaru un Kristīn klausīties stāstos. jābūt... Katrs nāk prasībām un savi miem. Šie apstākļi tēlotājiem svētību. kad neredzētu Blau terpretējumu, pie diti tuvi Blaumaņ šām ir jaunā Kris noveles, pārdzīvo v mus un mainīgās kaunā un nezinā, rādama tikai vien du: „Edgars". Viss ja rožu ziedu laik Tas ir īss laiks t kumiem. Tēlotāji ārēji klusa. Viņas atbildes ir it kā s dzīvojas tikai, pieminam, vai t Arī tad dažreiz viņas spraigo uz jā parka skatā, sitienu Edgara se ja izdevies veikt velē abi jaunieši No tās Kristīnel tikai Edgara ug un rokas šī kre rauj Kristīni pre kuŗu viņa jūt tu ja gaismotājam nām vārds sakā un spraigo ainu sināja kaut tech bez vajadzīgā s zīmīgākajā mon jās ikdienas ga

Lasot novelē tini, kuŗa ar s lai māte nedzīv viņas bēdu brī Uršteinas Kristī gan staigā pa vēlam viņai visu Beigu ainā tēl savam tēlam vi atveidā. Pēc Isa tikko manāma negaidīti mieri varu tikai mīļ Edgaru zirgā u jas. Īss pavad glābj... Tāpat glābiņu.

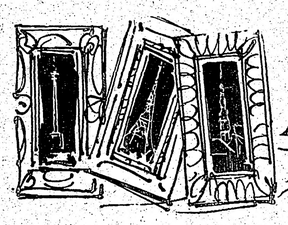

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(51. turpinājums)

Vārdnīcas V sējumā lasām:

„Huhn (Karl Theodor Fjodorovitch) vēstures gleznotājs, dzimis Sisegalē 1830. gada 1. decembrī, miris Davosā 1877. gada 28. janvārī (vācu skolas). Bija St. Pēterburgas mākslas akadēmijas profesors, Pōla Delaroša imitātors, kopš 1872. gada izstādījies Vīnē."*) (Rakstītājs nepaskaidro kā kāds mākslinieks vienā laikā var būt vācu skolas un francūža imitētājs.)

Vārdnīcas IV sējumā toties par Hūnu lasām:

„Goun (Karl Theodor Fjodorovitch) ... (Krievu skolas). Šis mākslinieks gleznojis darbus, ņemtus no Francijas vēstures, proti, no Ticību karu laikmeta". Tālāk vārdnīcā uzskaitīti mūzeji, kuŗos Hūna darbi atrodami.**)

Vienā gadījumā Hūnam piedēvēta vācu skola, otrā — krievu skola. Bet viņš kā gleznotājs nebija ne vienas, ne otras skolas. Līdz pašam 1960. gadam nav bijis neviena, kas būtu vērsis redaktoru uzmanību uz šīm un citām aplamībām franču un vācu mākslinieku vārdnīcās. Ne krievi, ne vācieši, ne franči šai jautājumā nebija un nav īpaši ieinteresēti. Bet kā ir ar latviešiem?

Vai mums nav jānolaiž galva, jo tik vien esam darījuši kā atkārtojuši citu iespiestās aplamības, automatiski, tikpat pasīvi, cik lētticīgi, nepapētījot un nepainteresējoties par to, vai apceres par Hūnu atbilst patiesībai.

Varbūt tagad, Latvijas neatkarības pasludināšanas atceres 50. gada zīmē, kāda no mūsu trimdas vēlētajām un, tātad, brīvos latviešus pārstāvētājām organizācijām mēģinātu šo aplamību izlabot, sazinoties ar attiecīgo vārdnīcu apgādiem. Pie viena nebūtu lieki to pašu attiecināt uz mūsu pašu Latvju enciklopēdiju. Tad varbūt pēc gadu gadiem visas šīs vārdnīcas, leksikoni un enciklopēdijas, izlaižot jaunu iespiedumu, varēs aplamības novērst. Kārļa Hūna sasniegumi nenobālēs. Viņa darbus, katram jaunam gadam mūžībā aizritot, novērtēs pareizāk un augstāk.

Atceroties kāda izcila cilvēka mūžu, mēs to varam mērīt gan ar viņa, gan sava laikmeta mērauklām. Bet vienu mēs nedrīkstam darīt, mēs nedrīkstam ignorēt apstākļus, kādos mākslinieks dzīvojis un strādājis. Mums jācenšas izdibināt un noskaidrot visas ierosmes, kas iedarbojušās uz viņa laikmetu un viņu pašu. Tikai tad mēs sapratīsim mākslinieka izvēli un darba metodes, tikai tad skatīsim viņa mūžu un veikumu pareizā, ne sadauzītā vai greizā spogulī.

Mūsu madlienieša veikums īsajā mūžā ir apbrīnojams, Parīzē — īpaši izcils un savā veidā achillejisks varoņdarbs, kas vēl arvien gaida savu Homēru.

SACENSIBĀ AR LIELMEISTARIEM

Mēģināsim tagad uzskatāmi parādīt Kārļa Hūna vietu sacensībā par iekļūšanu Salonā no 1865. gada līdz 1870. gadam, minot tikai franču gleznieccības lielmeistarus: Millē, Kurbē, Manē, Monē, Renuāru un Sezānu, pieminot viņu ik Salonā izstādīto darbu skaitu, vadoties no attiecīgo gadu Salona katalogiem. Skaitļi iekavās attiecas uz eļļas gleznām vien.

Salona gads	Hūns	Manē	Monē	Millē	Kurbē	Renuārs	Sezāns	Izstādīto darbu kopskaits
1865	1	2	2	—	—	—	—	3,559 (2,243)
1866	2	—	2	1	2	—	—	3,338 (1,998)
1867	3 (2)	—	—	2	2	—	—	2,745 (1,581)
1868	1	2	1	—	2	—	—	4,213 (2,587)
1869	2	2	—	1	2	—	—	4,230 (2,452)
1870	2	2	—	2	2	1	—	5,426 (2,991)

No tabulas redzam, ka no septiņiem minētajiem gleznotājiem tikai viens izstādījies Salonā gads gadā, bez viena pārtraukuma, bez viena izlaiduma, — un tas bijis Hūns, kamēr Manē trūcis 2 reizes, Monē — 3 reizes, Millē 2 reizes, Kurbē — 1, Renuārs — 5 un Sezāns — visas 6 reizes. Millē un Kurbē bija savā laikā Salonā godalgoti, viņus noraidīt nevarēja, tāpēc viņu gadījumā svītriņa nozīmē nepiedalīšanos Salonā aiz tīša iemesla; visos pārējos gadījumos svītriņa nozīmē Salona žūrijas lēmumu darbus noraidīt. Gluži patētisks šai ziņā bija gadījums ar Pōlu Sezānu (1839—1906), kuŗš bija ieradies Parīzē no Provansas Eksas gadu pirms Hūna un bija izmēģinājis savu laimi ar Salonu jau 1863. gadā, bet kuŗu nepielūdzamie žūrijas locekļi kopš tā laika katru gadu bez iežēlas noraidīja. 1870. gadā Sezāns bija mēģinājis iekļūt Salonā ar divi darbiem — vienu portretu un vienu plikni. Portrets — viņa drauga, gleznotāja kuprīša Ašilla Amperēra attēls krēslā (tagad Luvrā) — un pliknis, bez noraidījuma, piedevām vēl izpelnījās kritiķu izsmieklu: Sezāns gleznojot „ar nazi, sareni, slotu vai katru citu daiktu". Vēlāk kritiķi teica, ka viņš negleznojot, bet šaujot... Salons Sezānu noraidīja, bet viņš stūrgalvīgi turpināja cīņu. Viņš iekļuva Salonā tikai 1882. gadā, bet arī tad tikai ar iespaidīga mecenāta palīdzību.

No minētajiem gleznotājiem, kuŗu vecums 1870. gadā sniedzās no 29 gadiem (Renuārs) līdz 55 gadiem (Millē), līdz šim tikpat kā netikām pieminējuši Renuāru, bet nemaz — Sezānu. Renuāram esam pieskārušies maz, jo līdz nule minētajam gadam Renuārs bija turējies pie franču XVIII gadsimta gleznieccības meistariem un ne ar ko īpaši nebija izcēlies. Tāpat un vēl lielākā mērā bija ar Sezānu, kuŗš „sezānismu" sāka piekopt un veidot gaŗu gadu milzu piepūlē arī tikai pēc 1870. gada, kad Hūns Parīzi jau bija atstājis. Taču sacensties sacentās visi, tiecoties kritiķu un publikas atzinības.

Par ko tad nu tabula liecina? Tā liecina par neparastiem latvju mākslinieka panākumiem, par viņa meistarību, par izcilām, suverēnām zīmēšanas un gleznošanas spējām, pārspējot šai laukā ir Sezānu, ir Manē, ir Monē. Hūns allaž spēja, ko gribēja. Citādi bija ar pēdējiem trim gleznotājiem, kuŗu oriģinālitāte daļēji balstījās uz ģenija, daļēji uz rokas „stūrgalvības".

Hūnu sešus gadus no vietas uzņēma Salonā. To nevar apzīmēt citādi kā par ārkārtēju panākumu. Bet ko šis ārkārtējais panākums nozīmē sub specie aeternitatis — mūžībai vaigā raugoties? To nevaram pateikt. Par to pēdējo un neatsaucamo spriedumu dos gadsimti.

Mēģināsim izskaidrot, ko domājam.

(Turpinājums sekos)

*) E. Bénézit, Dictionnaire critique et documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs de tous les temps et de tous les pays par un groupe d'écrivains spécialistes français et etrangers. Nouvelles édition, Librairie Gruend, France, 1960; V, 24. lpp.

**) Op. cit., IV, 364. lpp.

(49. turpinājums)

— Nebubini, papīt. Tu labi zini, ka neesi racis, kas var iespraust lāpstu zemē un man pietiek, es aizeju.

Bet tad pienāca rīts, kad Erika vēl pull viņos nebija novilkusi rīta mēteli.

Divpadsmitos dzīvoklī ienāca Brunis; priekšpusdienas pacients bija aizgājis. E pabrokastam.

Erika bija uzklājusi virtuvē galdu, sag ēdamo un, iebraukusi virtuvē bērna ratiņ ja Inesi.

— Tātad, visi trīs. — Brunis apsēdās. gan kā pie kārtīgiem mietpilsoņiem.

— Bet vai tiem nav mierīgi jauka dzīve ka, vīrā nepaskatīdamās, vēroja Inesi. — mūžu esmu ilgojusies, kaut varējusi tā

— Jā? — Brunis noteica. — Ja tu bū sies pēc miera, tad mums mājās nebūtu

— Kāpēc tu tā saki! Bļāva ... Kur tu dus ņem?

— Vai tā nav? Cik tādas reizes bijušas, acis vaļā, bet mute ciet?

— Iesim, meitiņ, —. Erika izlikās apv lika izdzerto pudeli uz galda un, sakārto apsegu, piecēlās. — Iesim, lai šis robus

JA

DA 16. OKTOBRIS

TORONTO

Vinčels, 508 Palmerston
33:

ritis 1765 Victoria Park
tālr. 759—8076;

OPĀ

West., Von Einem Str.19

ēc vajadzības īsināt. Ne-
et uz vēlēšanos sūta at-
nadā) vai starptautiskais
ora vārdu vai iniciāļiem
as ir rakstītāja personīgs
arī redakcijas viedoklim.

dā — par mēnesi $ 1.50;
6 mēn. $ 8.50; par gadu
ka numura cena 20 centu.

dājā $ 2.10, bet tekstā
par 1 collas slejas telpu.

satversmes 4. paragrafā, bet
jau pirms tam tik varonīgi
a mūsu tautas un zemes at
otājus varonīgajās un uzva-
vainagotajās kaujās un vē-
reprezentēja latviešu tautu
alsti kā pašu mājās, tā arī
tautiski, bet tagad vieno
šus brīvajā pasaulē un va-
opīgā ticībā uz latviešu ze-
un tautas brīvības rītu, tas
kti nav.
iņa Birzgaļa piedāvātie bez-
rāra latviešu karogu parau-
tam latvietim nav pieņema-
Bezhonorāra piedāvājumi no
tautas apspiedējiem un
otības šķēlējiem ir bijuši sim-
bet tikai retais uz tiem ir
ries.

O. E., Detroitā

edakcijas piezīme: Mūsu laik-
ā LNAK jubilejas akta ap-
ā nepārprotami ir pateikts,
PLA priekšsēdis prof. P. Le-
LNAK valdes priekšsēdim
iedram pasniedz jauno LN
nevis Latvijas valsts karogu.

★

ŽĒL GAN!

ildot uz lasītāja vēstuli
laikraksta 2. oktobra nu-
par Kanadas DV izdoto tre-
kaņu plati ar latviešu kara-
dziesmām, gribu tikai norā-
ka šī plate ir veltījums Lat-
jubilejas gadam, tādēļ tās
s īpatāks nekā abās iepriek-
Ja vēstules autors būtu ievē-
plates apvalka apakšā piezī-
ka šī plate izmantojama arī
os gadījumos, tad viņš sa-
u izdevēju nodomu, jo ne-
šādos gadījumos neatska-
„Pumpiņ' rasā" vai „Rotņiks
k zābakus"...
māju arī, ka visas plates ne
esākt ar kara trokšņiem, jo
ē bija arī kauju pārrau-
s un klusuma brīži. Varbūt
šā plate varētu būt atkal ar
ēdīgu nokrāsu, pat ar pikan-
iegaršu, jo arī tās dziesmas
dziedājām! Tādēļ minētās
āja vēstules autoram jāat-
„Žēl gan!"

J. G., Hamiltonā

gleznotāja kupriša Ašilla
ad Luvrā) — un pliknis, bez
izpelnījās kritiķu izsmiek-
zi, sareni, slotu vai katru
i teica, ka viņš negleznо-
ezānu noraidīja, bet viņš
Viņš iekļuva Salonā tikai
ai ar iespaidīga mecenāta

ājiem, kuŗu vecums 1870.
m (Renuārs) līdz 55 ga-
at kā netikām pieminējuši
zānu. Renuāram esam pie-
minētajam gadam Renuārs
VIII gadsimta gleznieciības
ši nebija izcēlies. Tāpat un
Sezānu, kuŗš „sezānismu"
ru gadu milzu piepūlē arī
ūns Parizi jau bija atstājis.
ši, tiecoties kritiķu un pub-

ecina? Tā liecina par nepa-
a panākumiem, par viņa
erēnām zīmēšanas un glez-
šai laukā ir Sezānu, ir Ma-
ja, ko gribēja. Citādi bija
iem, kuŗu oriģinālitāte da-
i uz rokas „stūrgalvības".

vietas uzņēma Salonā. To
ārkārtēju panākumu. Bet
s nozīmē sub specie aeter-
augoties? To nevaram pa-
atsaucamo spriedumu dos

o domājam.

ums sekos)

Emma Znotiņa—Kalniņa

Jauna Kristīne un Edgars

RŪDOLFA BLAUMAŅA „UGUNĪ" IZRĀDE TORONTO

Daudzie notikumi dziesmu svētku zīmē ar dziesmām, dejām un dzeju ir liela svētku godība ram. Tie apliecina arī to, kas kontinentā izkaisītie latvieši apliecina savu piederību tautas garam. Tie apliecina arī to, kas viņiem pieder.

Amerikas latviešu teātŗa apvienotais Vašingtonas un Ņujorkas ansamblis, izvēloties R. Blaumaņa lugu svētku izrādei, arī lieciņa par kādu negrozāmu piederību. Blaumaņa skatuves darbi un noveles pieder latviešiem jau daudzus gadus ar neskaitāmām izrādēm un neskaitāmiem tēlotājiem kā krāšņs audums tautas pūra lādē. Laikiem mainoties, mainās auduma krāsas, klājot to dažādās gaismās; tāpat skatītāji vēro to dažādā skatījumā. Latvieši skata Blaumaņa drāmu „Ugunī" šai kontinentā ar trīs, varbūt pat četru paaudžu acīm. Katra paaudze gaida ko citu, citādi arī uzņem gaidīto.

Uzvedums ievērojams ar savu lielo apvienojumu skatu izkārtojumā novelē un drāmā dotajām vietām un notikumiem šais vietās. Arī tekstā grozījumi un pārnesumi no vienas ainas uz otru, dodot kādu zīmīgu teikumu citā vietā, kur režija to atradusi par iederīgāku. Režisors Osvalds Ūrsteins ar dekorātoru Ēvaldu Dajevski apliecinājuši ievērojamu sava talanta un fantazijas apvienojumu. Lugai ir lielāks spēks, plašums un iespēja izcelt Blaumaņa darba mākslinieciskо monumentālitāti. Sevišķi tas sakāms par lugas vidusdaļu, kur gan muižas parkā, gan barona istabās notikumi un sarežģījumi mutuļo ar lielu jaudu un straujā gaitā. Vairākiem priekškariem mainoties, vieta un notikums sakļaujas ar tēlu darbību un pārdzīvojumu.

Ne tas pats sakāms par lugas pirmo ainu, kuŗa notiek muižas pils virtuvē. Tā atgādina Vakareiropas dienvidos redzētās bruņnieku pilis. Krāšņuma iezīmes pagraba velvēs asi kontrastē ar gandrīz naturāli reāli sniegtajiem tēliem. Lielās pauzēs un mājīgā mierā tie ved pirmo ainu atpakaļ Blaumaņa zemnieku istabu gaisotnē. Visi pirmās ainas tēlotāji spēles tempā neierosina nostādījumu uz lielajiem sarežģījumiem šai lugā. Iespējams, ka tā ir atsevišķas izrādes kļūme, kādas gadās, lugu pārtraucot spēlēt kaut vai uz dažām dienām.

Kungu istabas un dārza dekorātīvais panākums lielā vērienā sakļaujas ar režijas nodomiem, tāpat pēdējās ainas Kristīnes tēlu iezīmējot izgaismotā arkā. Mākslinieks, šķiet, savā fantazijā gājis simbolikā. Bet arkas iezīmējums redzams arī citās ainās. Lai kā būtu ar detaļām šai lielajā darbā, abu meistaru sniegums vainagojies šai eksperimentā. Pie tam mūsu dienās ne katru eksperimentu pieņem kā reflektējumu uz mākslu. Blaumaņa darbs ar ietērpu un izkārtojumu panācis iespaidīgi krāšņu vienību.

Liels iezīmējums svētku izrādē ir abi jaunie galveno lomu tēlotāji: Anda Ūrsteina (Kristīne) un Vilnis Baumanis (Edgars). Abi tēli tautai tik tuvi un iemīļoti, ka latviešiem ir labs skaits Edgaru un Kristīņu, kas nes savus vārdus Blaumaņa tēliem par godu. Kā gan jātēlo abās grūtās lomās, lai dabūtu tautā sev jaunus krustbērnus? Tas ir neiedomājami grūti. Abu tēlotāju laime ir viņu jaunie gadi, spējas un galvenais — nekad neredzētas „Ugunī" izrādes citu tēlotāju sastāvā. Intensīvajā lugas iestudējuma gaitā tiem maz gadījies satikt teātŗiniekus, kas skatījušies daudzus Edgarus un Kristīnes, vēl mazāk klausīties stāstos, kādiem tiem jābūt... Katrs nāktu ar savām prasībām un saviem norādījumiem. Šie apstākļi nesuši abiem tēlotājiem svētību. Abi dod nekad neredzētu Blaumaņa tēlu interpretējumu, pie tam ir negaidīti tuvi Blaumanim. Tā patiešām ir jaunā Kristīne, kas, pēc noveles, pārdzīvo visus sarežģījumus un mainīgās izjūtas šaubās, kaunā un neziņā, visam pāri turēdama tikai vienu ugunīgu vārdu: „Edgars". Viss norit no maija rožu ziedu laika līdz rudenim. Tas ir īss laiks tik lieliem notikumiem. Tēlotājas Kristīne ir ārēji klusa. Viņas jautājumi un atbildes ir it kā snaudā. Viņa atdzīvojas tikai, dzirdot Edgaru pieminam, vai tam parādoties. Arī tad dažreiz acis tikai nodod viņas spraigo uzmanību. Spēcīgajā parka skatā, kas beidzas ar sitienu Edgara sejā, režijai nebija izdevies veikt nodomāto. Novelē abi jaunieši satiekas tumšā. No tās Kristīnei raugās pretim tikai Edgara ugunīgais krekls, un rokas šī krekla piedurknēs rauj Kristīni pretim tam postam, kuŗu viņa jūt tuvojamies. Te bija gaismotājam Laimonam Zariņam vārds sakāms. Tas izpalika, un spraigo ainu abi jaunieši risināja kaut tehniski veikli, taču bez vajadzīgā spēka drāmas iezīmīgākajā momentā un spilgtajās ikdienas gaismās.

Lasot novelē rindas par Kristīni, kuŗa ar segu aizklāj muti, lai māte nedzirdētu balss trīsas viņas bēdu brīdī, mēs ticam A. Ūrsteinas Kristīnei, ka tāda viņa gan staigā pa Alaines muižu, un vēlam viņai visu labu un skaistu. Beigu ainā tēlotāja ir vistuvāk savam tēlam viņas tulkojumā un atveidā. Pēc īsa šaubu mirkļa un tikko manāma galvas pagrieziena negaidīti mierīgi nāk vārdi: „Es varu tikai mīlēt." Jādomā par Edgaru zirgā uz Daugavas krauja. Īss pavadas vilciens, — kas glābj... Tāpat ar Kristīnes sirds glābiņu.

Vilnis Baumanis savā Edgarā vispirms iezīmējas ar pašu galveno, ko katra loma prasa no tēlotāja. Tā ir lielā ticība tēlam; katram tā solim, vārdam un galvenokārt izjūtai. Edgara loma ir viena pati, tāda, kādu to radījis Blaumanis. Rakstnieks, Edgara tēlu radīdams, to mīlējis visā savā mākslinieka milestības varenībā. Šo lomu dzīvot skatītāju un līdzspēlētāju vidū ir vajadzīgs talants. Tēlotājam šis reti sastopamais dārgums jauno aktieŗu vidū nenoliedzami ir. Darbs un technikas apgūšana palīdzēs nākotnē.

Abiem galveno lomu tēlotājiem pievienojas vēl divi O. Ūrsteina skolnieki — Ārijs Dubinskis (Alfders) un Kārlis Ķuzulis (Akmentiņš). A. Dubinska Alderam pietrūka siltā, jaunā dzejnieka iejūtīguma, sevišķi skatos ar Edgaru. K. Ķuzulis ar turīgā precīzieka tēlojumu virzījās vairāk vērīga skolotāja stājā pret meiteni, kas šaubās un neziņā mokas. Tēlotājs bija patāls nesavtīgam un tik pieticīgajam mīlētājam, kāds ir paraugjauneklis Akmentiņš.

Ainā pēc ainas skatuvē nāk daudzās lomās redzētie tēlotāji: labi paēdušais un flegmatiskais Jāņa Neimaņa pavārs; Hildas Princes Kristīnes māte ar jaunu krāsainu, bet ļoti asarainu pārdzīvojumu; lunkanās mēles un stīvās, kunglem noskatītās gaitas staigātājs Viskrelis, ar ko Kārlis Ģērmanis nemaz nepalīdzēja jaunajai Kristīnei spraigajā divrunā pie gludiņāmā galda; Rūdolfs Mucinieks respektablā barona lomā ar spirgtām uń ātrī mainīgām attieksmēm īsās divrunās ar pretspēlētājiem; Helgas Gobzines Horsta madāma, kas skaisto lomu sniedz vairāk gudrā zināšanā nekā dziļā sirsnībā. Liels moments H. Gobzines tēlojumā ir viņas Edgaram veltītais skatiens, kad viņa pēdējā ainā iet Kristīni saukt. Nomnieks Klenga (Pēteris Ozoliņš) pūlējās savu iespēju pilno tēlu veikt iederīgi lielajā izrādē. Osvalda Ūrsteina sniegtais Sutka ir ļoti labs un krāsains tēls. Liekas, ka vienu jautājumu, tēlu radīdams, viņš atstājis neatbildētu: vai barons tādu vīreli vēlētos savā karietē ar tīrasiņu rikšotājiem? Ja tomēr, tad, droši vien, citu muižnieku un Rīgas kungu uzjautrināšanai. Bet ar raksturlomām, kurās viņam izteiktas dāvanas, tēlotājam iet tāpat kā Edgaram ar krogus smaku: kā to jūt, tā uz galvas visās krāsu straumēs iekšā. Skatītāji O. Ūrsteinam novēl visu viņa spēles prieku, priecādamies atmet ar roku un smej atkal.

Pēteris Dumpis Frīšvagaru tālo ar zināmu traģisku noslieci sajā valdonībā un nekad nepiepildāmajā godkārē. Viņa pātaga ir skarbs atgādinājums ikvienam

Ināra Ernestsone Rietumontario universitātē Londonā ieguvusi B. A. gradu angļu literātūrā un turpina studijas Londonas Althouse College of Education. Viņa pieder pie korporācijas Spīdola saimes

Velta Sniķere

NĀVI KOMŪNISMAM

Katru pilnu stundu
Teiks katrs šos vārdus
Bālsi,
Pārtraucot
Tekošo sarunu
Pusbridi.

Satecēs un savienosies
Nodoms:
„Nāvi komūnismam."

KULTŪRAS CHRONIKA

Kanadiešu mūzikas izdevniecība Leeds Music, Toronto, sagatavo iespiešanai komponista Tālivalža Ķeniņa mācības notis 8. un 9. kursa klavierskolēniem — „Diversities". Burtnīcā uzņemti 12 dažāda rakstura īsi laikmetīgās mūzikas gabali. Žurnāla „The Canadian Composer" oktobŗa numurā citu jaunu mācības izdevumu starpā atzīmēts arī minētais ar Laikmetīgās mūzikas izlases komitejas locekles Rašeles Kavaļo komentāriem, kuŗos uzsvērta šo klavieŗu kompoziciju neparastā pievilcība un piemērotība interesantai koncerta programmai.

Sakarā ar Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu atceri studentu korporācija Frat. Lataviensis nodibinājusi īpašu fondu, kuŗa līdzekļi katru gadu izlietojami Minsteres latviešu ģimnazijas sekmīgākā absolventa apbalvošanai. Šī balva paredzēta 100 dol. apmērā.

Austrālijas latviešu gleznotāja Kārla Medņa 15. patstāvīgajā izstādē, kuŗa notika septembŗī Melburnā, bija skatāmi tikai plikņi, skaitā vairāk nekā 30, kas radīti pēdējos divos gados.

Mūsu mūzikas likteņi

ALBERTA JĒRUMA RAKSTS EIROPAS LATVIEŠU 2. DZIESMU SVĒTKU VADONI

(Nobeigums)

Tiktāl evolūcija. Radikāli, ar krasu lūzumu latviešu mūzikas seju pārveidoja tagadējā vidējā un jaunākā paaudze, galvenokārt trīs autori — Tālivaldis Ķeniņš, Longīns Apkalns un Gundaris Pone. Ķeniņš skolojies Francijā, Apkalns Vācijā, Pone ASV, kaut kā seriālistam viņam vienā vai otrā studiju posmā būs bijušas ciešas saites un sakari ar Vāciju. Ķeniņš šai trijotnē ir tuvākais tradicionālajai mūzikas izpratnei. Viņa agrīnos darbos pavīdēja krāsaini, plaši izvērstu harmoniju triepieni, arpedžiju kaskādes (Mesiēns), kas varēja aizvest gluži citos ceļos. Taču vēlāk viņa valoda kļuva tik koncentrēta, ka harmonijām reti bija vairāk nekā tīri funkcionāla nozīme. Tais darbos, kas pēdējā laikā rakstīti, šis virtuozais techniķis meklē atkal citus inspirācijas avotus, un viņa mūzikā var saklausīt agrāk nemanītu, dziļāku strāvojumu. Gaidīts un ļoti nozīmīgs pagrieziens. Komplicētāka personība ir Apkalns — sava veida divdabis. Viņa pirmais ievērību ieguvušais opuss „Bēŗu dziesmas", ko autors nosaucis par latviešu folkloru, ar saviem statiskajiem harmoniju kompleksiem stipri atgādina Orfu, tuvs arī Dārziņa latviskuma ideāliem. Parallēli, sākot ar dziesmām un beidzot ar kamermūziku, viņš sekojis 12 toņu sistēmai, seriālismam, brīžiem konsekventi, citreiz brīvi izmantojot tikai šī stila paleti. Īsteni šai ielokā arī tie Pones darbi, kuŗus viņš rakstījis „parastās" mūzikas valodas robežās, gan ar to atšķirību, ka Apkalns bieži emocionāls, gleznaināks, viņu saista kolorīts, drāmatiskās iespējas, kamēr Pone, šķiet, attīstās vairāk tīri intelektuālā linijā.

Kā šie trīs jaunie autori, tā citi, kas trimdā strādājuši, nemitot izņēmumus, uzsūkuši daudz no savas apkārtnes. Tā kā mums nav bijis jāpēti robežas, tad esam jau arī paspējuši krustot vai drīz krustosim robežupi, aiz kuŗas sākas jauna, tikai ar rakšētēm aizsniedzama pasaule. Mūzika? Saubos. Māksla? Droši vien kļūs par tādu, ja atradīs visiem atšifrējamu likumību.

Lai man būtu drošāks pamats, nenoliegšu, ka pats esmu savas simpatijas dalījis diezgan liberāli. Ir arī angļu autori, kas manu ievirzi ietekmējuši. Atradīsim, ka Mediņa darbos Bartoka cietākais pulss un skaudrākās saskaņas dažkārt aizstāj franču smaržas. Tā paša autora atbalsis, arī Stravinska ritmisko manipulāciju schēmas varam saklausīt Dārziņa klavieŗstilā. Ķeniņš izaug no franču simfoniķu līnijas — Russela, Honegera. Apkalna un Pones kompoziciju lineārās līnijas predominance vien rāda, ka izejas pamats abiem būs bijis Sēnbergs, Vēberns, kaut tālākos pavedienus grūtāk atšķetināt.

Atrast stila radniecību, kopīgus saskares punktus ir parasts paņēmiens. Arī ērts, un ir interesanti pavērot, kā to efektīvi izmanto kaut tepat, Londonā, ja kritizējami sveštautieši, ne savējie: vēlīns romantiķis, impresionisma epigonis bez savas sejas, pašreiz pilnīgi no modes izgājis neoklasiķis a la Martinu — un ar to lieta nokārtota.

Mums šāda pieeja ir galīgi nederīga. Mūsu uzdevums ir vērtēt latviešu autorus vispirms mūsu uztverē, latviešu mūzikas logatos, un meklēt viņu darbos to, kas tajos atšķirīgs katra nopietna mūzikas stila kontekstā. Nav jau tā, ka tikai galējam avangardam ir kāda „nozīme" 20. gadsimta vidū. Ir gan skaidrs, ka diezvai jebkad ir tik bezbēdīgi spekulēts, un kritiķi: dažs sēž apmulsis un mēģina minēt, cits pasaka atklāti, ka te viņam pazīstamie vērtēšanas pavedieni pazuduši. Nav arī tā, ka pēcromantiskās harmonijas robežās nekas jauns vairs nebūtu pasakāms. Var jau teikt, ka melodija ir anekdots un ka visi anekdoti apnikuši, bet nav nekā izteiksmīgāka, efektīvāka par precīzi kalkulētu, svaigu anekdotu, ja kāds to prot sulīgi pastāstīt vai — šai gadījumā — uzrakstīt. Un ir arī vēl pasaulē autori, kuŗi raksta mūziku, kas vecajos logatos ir tik oriģināla, ka jābrīnās, kā šādas idejas varējušas izslīdēt, jau sen neuzrakstītas. (Varbūt atradīsies pat lasītājs, kas ar mieru dalīties nekrietnajā domā, ka nav nekā garlaicīgāka, kā klausīties seriālā lēkāšanā, kur īsteni nekas nevirzās uz priekšu un mūzikas pulss paliek tikpat lēns, vienalga, kāds tempa apzīmējums...)

Citiem vārdiem, džungļos, kuros atrodas mūsu trimdas mūzika, neapšaubāmi briva, bet bieži komerciāli „virzīta", mums būtu jāpatur vēss prāts. Daudz īsāki brunčiši kļūt vairs nevar, pēc tam modes mainīsies. Tātad...

No otras puses — neviens no mūsu komponistiem līdz šim nav no latviešiem nošķīries, un tas vien rāda, ka latviešu mūzika ir reāls lielums, kas būtu gan trimdā visiem līdzekļiem balstāms, bet mums nav vajadzējis to mākslīgi uzturēt.

Kopš gadiem divdesmit mums gan tikpat kā pārtrūkušas nopietnākas diskusijas par latviskiem elementiem mūzikā. Arī šais rindās varu dot tikai piesardzīgu ieskatu, kas radies no tā, ko jaunajā latviešu mūzikā esmu dzirdējis, pats atskaņojis vai tikai burtojis nošu rakstā. Senāk latviskos metus centāmies konkrētizēt — atrast tos intervallos, melodiskos locījumos, skaņkārtās un ar tām saistītās harmoniskās secībās. Šie paņēmieni šobrīd maz vien vairs līdz, jo mūzika aizgājusi par tālu. Katrā ziņā latviskie elementi būs jāmeklē pašā mūzikas skolā. Latvietis ir liriķis, tādēļ miniatūrformas plauka un joprojām plaukst, tādēļ simfoniskā tradicija neradās spontāni, bet ar diezgan sīvu cīņu. Tādēļ poetiski jūsmīgs pasaules skatījums ir tik dziļi iesakņojies latviešu iedabā, ka viņam nenākas viegli iedzīvoties tādā askētiskā, no visām izjūtām atkailinātā stilā, kā, teiksim, Hindemita „jaunā lietiškība". Mūsdienu mūzikas ideāli ir būtiski naidīgi latviešu dvēselei. Tie liek mums kaunēties no tā, no kā nevaram bēgot izbēgt.

Taču meklējot — pat ne pārāk dziļi meklējot — mēs šīs latviešu dvēseles nianses atradīsim arī mūsu jaunajā mūzikā. Papilnam šo intonāciju Ķeniņa, Apkalna lappusēs, nemaz nerunājot par ķeburaino, bet arvien totāli iesaistīto Andri Vītoliņu; neticu, ka būtu maldījies, saklausīdams tās arī Ponē.

Man nav šaubu par ceļu, kurp ejam. Latviešu mūzika turpina zaļot, kaut bāra lomā citu mākslu vidū trimdā. Tieši tagad ar lielu intensitāti un nopietnību. Šais svētkos aizpildām divus koncertus ar pirmatskaņojumiem un reti dzirdētiem latviešu darbiem. Kaut šādu notikumu būtu vairāk! Neradīti tie neradīsies, tādēļ — kaut mēs aptvertu, ka šis ir vienīgais veids, kā latviešu mūzikas dzīpariem ļaut iemirdzēties, kā tos savīt vienā kamolā.

Alberts Jērums

PANDORA

ARTURS VOITKUS

ROMĀNS II DAĻA

(49. turpinājums)

— Nebubini, papīt. Tu labi zini, ka neesmu grāvracis, kas var iespraust lāpstu zemē un pateikt: man pietiek, es aizeju.

Bet tad pienāca rīts, kad Erika vēl pulksten deviņos nebija novilkusi rīta mēteli.

Divpadsmitos dzīvoklī ienāca Brunis; pēdējais priekšpusdienas pacients bija aizgājis. Bija laiks pabrokastam.

Erika bija uzklājusi virtuvē galdu, sagatavojusi ēdamo un, iebraukusi virtuvē bērna ratiņus, baroja Inesi.

— Tātad, visi trīs, — Brunis apsēdās. — Nu jau gan kā pie kārtīgiem mietpilsoņiem.

— Bet vai tiem nav mierīgi jauka dzīve? — Erika, vīrā nepaskatidamās, vēroja Inesi. — Es visu mūžu esmu ilgojusies, kaut varējusi tā dzīvot.

— Jā? — Brunis noteica. — Ja tu būtu ilgojusies pēc miera, tad mums mājās nebūtu šīs bļāvas.

— Kāpēc tu tā saki! Bļāva . . . Kur tu tādus vārdus ņem?

— Vai tā nav? Cik tādas reizes bijušas, kad viņai acis vaļā, bet mute ciet?

— Iesim, meitiņ, —, Erika izlikās apvainota, nolika izdzerto pudeli uz galda un, sakārtojusi bērna apsegu, piecēlās. — Iesim, lai šis robustais, neaptēstais vīrietis paliek viens. Mēs esam dāmas un šādu valodu necietīsim.

— Tā ir, — Brunis smaidīdams noskatījās sievai pakaļ, kad viņa izstūma ratiņus no virtuves. — Pārtin sausu un nāc parunāties. Man jaunumi.

— Kādi? — Erika palika durvīs stāvam.

— Ar nākamo nedēļu man jāmeklē cita asistente. Vera precas.

— Vai mums arī jāiet kāzās?

— Negribi zināt, ko viņa prec?

— Brunīt, tu visā Grenetā, šķiet, esi vienīgais, kas to vēl nezināji. Saprotams, Ilgas padēlu.

— Jums, sieviešiem, laikam tomēr darbojas tā sauktais devītais prāts. Ko tu par viņas izvēli saki?

— Es viņu nebūtu precējusi.

— Tava atbilde ceļ manu pašapziņu.

— Nē, Bruni. Nebūtu, — Erika nopietni runāja. — Arī tad, ja nebūtu dabūjusi tevi, es Kārli neprecētu kāda cita iemesla dēļ: viņš domā tikai par sevi. Viņš nevienam ļauna nedara, bet laba arī ne. Viņā nav līdzjūtības.

Brunis iesmējās.

— Un man? Cik reižu pacienti nav žēlojušies, ka es tiem sagādāju sāpes? Un tici man, es viņus nežēloju.

Erika izlikās Bruņa iebildumu nedzirdējusi.

— Kārlis Krape būs labs savas sievas un ģimenes, ja tāda tam būs, apgādnieks. Viņš strādās, pelnīs, krās, bet tas arī būs viss. Tādam cilvēkam kā Kārlim eksistē tikai fiziskas slimības. Ja kas lauzts, ja drudzis, tad viņš piekāpsies, ka sieva slima un nespēj par māju gādāt kā parasti. To, kas norisinās tās dvēselē, tāds cilvēks nemana. Jūs abi esat pavisam pretēji cilvēki: tev ir robusta ārējā čaula, bet zem tās silta un laba sirds; viņam — sarkans auto ar atvāžamo jumtu un uzvedībā dažādas ārēja smalkuma pazīmes, bet sirds — cieta un auksta.

— Tu viņam dari pāri, — arī Brunis bija kļuvis nopietns. — Viņi abi ar brāli ir bijuši kā putnēni, kas vienu dienu par agru izgrūsts no lizdas. Kad nomira viņu īstais tēvs, māte apprecēja Turtuliņu, un viss likās jauki un labi. Bet tad pazuda arī māte, un Turtuliņš apprecēja Ilgu. Šajos apstākļos citādi nemaz nevar būt, ka cilvēks sev uzaudzē biezu nejūtīgu ādu. Garīgo ādu.

— Bet man tā nepatīk. Nedomāju, ka arī Verai tā patiks, kad viņa ar Kārli tuvāk iepazīsies. Tas, ka viņš tagad katrā otrā teikumā saka: es jau prasts cilvēks, es smalkus vārdus neprotu, tā ir tikai komplimentu zvejošana. Vai arī kaut kur noskatīta maniere.

Nākamajā nedēļā Vera aizgāja. Aiziešana viņai padevās mazliet citādi nekā bija iecerējusi. Viņa bija gribējusi atvadoties Brunim Leidem pateikt skaidri acīs, ka viņš bijis ļoti prasīgs un pat neieciētīgs darba devējs, bet, kad pēdējais pacients bija atlaists un Vera pēdējo reizi noslēdza kartotēkas skapi, Brunis no kabineta bija pazudis. Visu līdz galam nokārtojusi, Vera pieklaudzināja pie Dr. Leides dzīvokļa durvīm.

Atvēra Erika.

Nē, daktera mājās vairs neesot. Viņš tikai iesteidzies, paķēris cepuri un ātri izmeties pa durvīm; esot bijis ļoti steidzīgs.

Vera atvadījās un lūdza pasveicināt Dr. Leidi. Un pateikt paldies, ka drīkstējusi pie viņa strādāt.

— Jums nevarēja būt viegli, — Erika teica. — Mans vīrs ir ļoti stingrs darba prasībās.

— Viegli? — Vera paraustīja plecus. — Nē, viegli nebija. Bet maizīte jau nekur nav bez garozas.

Bruni viņa pamanīja, autobusu gaidīdama. Rokas uz muguras salicis, viņš lieliem soļiem gāja pa ielas otru pusi mājas virzienā. Viņam vajadzēja Veru būt pamanījušam, jo pēkšņi pagrieza galvu un ārkārtīgā interesē sāka apskatīt namus ielas malā.

— Spoks tāds, — Vera nodomāja. — Taču, laikam, manījis, ka es, nekā neteikusi, neaiziešu, tādēļ bēdzis. Glēvulis. Labi, ka reiz no tāda vaļā.

Mājās Erika Brunim pateica, ka Vera nākusi atvadīties.

— Kur tu biji?

— Pēc avīzes, — Brunis rādīja pirkumu.

— Varēji pagaidīt, kamēr Vera aiziet.

— Tieši no šīs aizkustinātājas scēnas gribēju izvairīties.

— Kas tev teica, ka tā būtu tāda bijusi?

— Tomēr. Vairāki gadi kopā nav pāris dienu. Un ja tad viņa sāktu kādas pateicības runas, tādas es nevaru paciest. Tad jau labāk tā: nabas saite pušu, un bērns dzīvo uz savu roku.

(Turpinājums sekos)

Liela iecere jubilejas gadā

SAKSIES VIEGLATLĒTIKAS LAUKUMA IZBŪVE SIDRABENĒ

Ka ar skaistu runāšanu un projektiem vien, kā to, šķiet, iecerējušas dažas organizācijas, Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadadienu atzīmēt būtu nepiedienīgi, Latviešu sporta apvienība Kanadā atzina jau pagājušā gada rudenī. Kopš tā laika arī noticis kluss, bet nopietns darbs, lai nozīmīgajai jubilejai dotu iespaidīgu piemiņu. Tagad iecere sākusi pieņemt reālus apveidus: 6. oktobrī LSAK vienojās ar Toronto Sv. Andreja draudzes padomi par vieglatlētikas un futbola laukuma izbūvi Sidrabenē.

Laukumu izbūvēs Sidrabenes aizupes daļā. Tas paredzēts ar olimpiskajiem izmēriem — 400 m skrejceļa apli ar sešiem celiņiem 100 m taisnē un četriem apļi, kā arī ar visiem nepieciešamajiem lēkšanu un mešanu sektoriem, vidus zālājā iedalot vietu arī futbola laukumam.

Jau daudzus gadus vērojot prāvo dalībnieku pulku (130—160) jaunatnes meistarsacīkstēs un pēdējos gados sāktajās Kanadas DV jaunatnes un sporta svētku sacensībās, īsta un visiem noteikumiem atbilstoša laukuma ierīkošana bija kļuvusi par nepieciešamību. Tādēļ jāpriecājas par šo LSAK ieceri, kuras īstenošana tomēr prasīs lielus līdzekļus. Tos apņēmusies sagādāt Latviešu sporta apvienība Kanadā. Vēl šoruden paredzēta laukuma nolīdzināšana un skrejceļu ierāksana, bet pavasarī skrejceļu izveidošana, pēc tam lēkšanu un mešanu sektoru iekārtošana, lai nākošā gada rudenī plašās jauniešu meistarsacīkstes jau varētu notikt jaunajā laukumā.

Ir neapšaubāmi pierādījies, ka tieši sports mūsu jaunatnes kopā saturēšanā un iesaistīšanā latviešu sabiedrībā bijis viens no nozīmīgākajiem faktoriem, ko, liekas, vēl nav pareizi un pilnīgi novērtējušas mūsu centrālās organizācijas, kuru sēdēs un sesijās jaunatnes problēma kļuvusi par vienu no aktuālākajiem jautājumiem. No sporta organizāciju viedokļa raugoties, šādas problēmas nav: jaunatnei jādod vienīgi treniņu un sacensību iespēja, ieinteresētu jauniešu netrūkst. To uzskatāmi apliecinājuši jaunatnes sporta sarīkojumi. No jauniešiem, kuri kādreiz savas gaitas sākuši mūsu sporta laukumos, izveidojušies pat pasaules klases vīri. Izteikts piemērs tam ir Juris Pūce, kuŗa gaitas cieši saistītas ar mūsu vietējo sporta dzīvi. Pirms gadiem viņš pirmo reizi diska mešanā sāka mēģināties Sidrabenē. Tagad, kad pasaules rekordistam amerikānim Dž. Silvestram kāds žurnālists jautāja, ko viņš uzskata par savu nopietnāko sāncensi olimpiskajās spēlēs Meksikositijā, Silvestrs bez vilcināšanās atbildēja: „Kanadas latvietis Juris Pūci." Latviešu sportista vārds ir iegājis pasaulē, un par latviešu sporta dzīves organizāciju svešumā un sportistu sasniegumiem interesējas arī citi tautieši. Jaukākais tomēr ir tas, ka pasaules slavu ieguvušie sportisti nepazūd mūsu saimei. Kad Ilze un Jānis Konradi jau bija pasaules rekordisti, viņi turpināja piedalīties arī latviešu sacīkstēs, tāpat Juris Pūce un citi, kuŗi ieguvuši vārdu savu patvēruma zemju sporta laukumos. Tā ir kāda dīvaina, gandrīz vai maģiska saite, kuŗa saista mūsu sporta saimi, liekot tās ievērojamākajiem atgriezties mūsu vidū un cittautu atlētiem uzsvērt: „Es esmu latvietis!"

Drīz Sidrabenē sāks dobji dūkt buldozeri, radīsies kaut kas jauns, vēl nebijis. Un kad sarkanīgajā skrejceļā būs iezīmētas baltās celiņu svītras un zālājs laistīsies vasaras saulē, tajā lepni uzsoļos mūsu nākotne — trimdinieku dēli un meitas. Tā būs liela diena. Liela viņiem, bet arī visai latviešu sabiedrībai.

Aplēsts, ka laukuma izbūve izmaksās ap 3000 dol., tādēļ Latviešu sporta apvienība Kanadā būs ļoti pateicīga, ja rastos labvēļi, kuŗi varētu sniegt materiālu atbalstu šīs ieceres ātrākai īstenošanai. Ziedojumi laukuma izbūvei sūtāmi LSAK valdes priekšsēdim Viktoram Sališam, 37 Droxford Ave., Scarborough, Ont.

—ub—

DV Hamiltonas nodaļas gadasvētkus kuplināja DV vīru koris Kanadā ar „Kaŗavīru atmiņām ugunskura gaismā": 1. rindā no kreisās J. Luste, A. Lucs, K. Ranga, R. Ceinovskis, E. Zūlis un humoristiskās daļas vadītājs E. Ābele; aizmugurē — V. Brants, V. Veitmanis, A. Korsaks, J. Avenis, J. Bernāts, E. Viškers, U. Priedītis, komponists I. Sakss un akordeonists A. Grīnbergs.

Foto: J. Gailītis

Vēl ciņa nav galā un nebeigsies

HAMILTONAS DV NODAĻAS 18. GADASVĒTKI

Hamiltonas Daugavas Vanagu nodaļa 5. oktobrī ar svinīgu aktu, koncertu un saviesīgu vakaru Rainbow zālē atskatījās uz 18 darbības gadiem.

Pēc karoga ienešanas māc. E. Pavasars svētbrīdī norādīja, ka šis ir gan prieka, gan arī skumju gads. Prieka gads tādēļ, ka ar lepnumu varam atskatīties uz latviešu tautas pirms 50 gadiem izcīnīto brīvību un savas valsts kopšu uzplaukumu neatkarības posmā, bet skumju gads, jo izcīnīto brīvību vēlāk nācās zaudēt. Tā šis gads aicina visus latviešus cīnīties par brīvības atgūšanu un taisnību. Māc. E. Pavasars aicināja cīnīties par to arī pašu latviešu vidū, jo daudzi atrāvušies no sabiedriskās dzīves un latviskās kopības. Bet jācīnās arī pret asimilāciju, jo latviešu valoda daudzās latviešu mājās vairs neskan. Nobeigumā viņš citēja „Ugunī un naktī" rakstītos Raiņa vārdus: „Vēl ciņa nav galā un nebeigsies, tev, Latvija, Spīdola palīgā ies!", ar Spīdolas tēlu simboliski domājot vanagus un vanadzes.

Hamiltonas DV nodaļas pr-dis E. Pulciņš uzrunā jautāja: „Vai esam apmierināti ar to, ko esam paveikuši pagātnē?" Vienaldzība ir visjaunākā rakstura īpašība, un nav noliedzams, ka tā mīt daudzos svešuma latviešos. „Nebūsim vienaldzīgi, bet darīsim visu, ko spējam, lai palīdzētu mūsu tautai dzimtenē un veiktu savus uzdevumus trimdā. Sakoposim visus spēkus un gribu, lai kopīgi varam kalpot tautai un tēvzemei!" aicināja E. Pulciņš.

Svētku runu teica LNJAK valdes pr-dis Auseklis Zaķis, piesakoties organizāciju projektiem, mērķiem un darbībai. „Revīzijas komisijai jādarbojas vienmēr," viņš uzsvēra, „nevis tikai trīs vai četras reizes gadā; un tā ikvienam tautietim jāvērtē savu un cītu darbu, lai kopīgo uzdevumu veiktu efektīvāk, lai meklētu un izmantotu visas iespējas darboties tautas un tēvzemes labā, lai pieskaņotu organizāciju mērķus, idejas un darbību pašreizējam laikam." Runā A. Zaķis pakavējās arī pie Rietumberlīnē aizliegtā pasaules latviešu jaunatnes kongresa, kuŗa mērķis bija vienot latviešu jaunatni visā brīvajā pasaulē Latvijas dibināšanas 50. atceres gadā, analizēt pašreizējo latviešu jaunatnes un tautas stāvokli, izstrādāt vadlīnijas un ieteikumus turpmākajam darbam un demonstrēt savu nostāju latviešu sabiedrībai, komūnistu varai un visai pasaulei. Daudzi jautājuši, kādēļ šis kongress organizēts tieši Rietumberlīnē. Iemeslu tam bija daudz: Rietumberlīne ir pazīstama kongresu pilsēta, tā solīja materiālu atbalstu latviešu jaunatnes kongresam, šai pilsētā krasi paužas brīvība un nebrīvība, še ir komūnistu uzceltais kauna mūris, vispār — Rietumberlīne ir spilgts brīvības simbols nebrīvības pasā vidū. Kaut pēkšņā aizlieguma dēļ iecerēto kongresu nācās pārcelt uz Hanoveru kā jauniešu semināru, jaunatnes acīs tas tomēr bijis sekmīgs. Īstie iemesli, kādēļ kongresu aizliedza, vismaz labu laiku paliks nezināmi. A. Zaķis nolasīja arī oficiālās aizlieguma pavēles tekstu. Protesta telegrammas nosūtītas arī Kanadas ministru prezidentam Trudo un ASV ārlietu ministram Raskam, bet bez panākumiem, bet par šo latviešu jaunatnes kongresu, kuŗa likteni lēma Bonnā, Vašingtonā, Parīzē un Londonā, runāja un rakstīja kā par pasaules notikumu. Tā kongresa aizliegums sagādāja latviešu jaunatnei plašu un labvēlīgu publicitāti, kā arī iemantoja vācu un citu Eiropas tautu simpatijas. A. Zaķis arī informēja, ka pašreiz iespiež visus materiālus par notikumiem Rietumberlīnē, kuŗus uz pieprasījumu varēs saņemt visi interesenti. Runas nobeigumā LNJAK priekšsēdis apellēja un jautāja: „Ja darbs nebūs paveikts efektīvi tur, kur tas vajadzīgs, vai redzēsim Latviju kādreiz atkal brīvu?"

Pēc Latvijas himnas nodziedāšanas vakara norises vadītājs A. Amoliņš aicināja jaunos nodaļas biedrus Elgu Dāboliņu, Lidiju Reimani, V. Dāboliņu, A. Reimani un A. Kabuci saņemt DV krūšu nozīmes, kuŗas pasniedza nodaļas pr-dis E. Pulciņš un vietējās vanadžu kopas pr-ce Nora Pulciņa.

Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne apsveikuma uzrunā izteica vēlējumu, lai DV apliecinātā lielā tautas mīlestība kvēlotu līdz Latvijas brīvības atgūšanas rītam, pēc tam pasniedza vanadzēm Astrīdai Robežgrumtniecei un Almai Vilkai atzinības rakstus par organizācijas mērķu labā veikto darbu, bet īpašu pateicības velti vietējai vanadžu pr-cei Norai Pulciņai. Kanadas DV valdes pr-dis savukārt pasniedza atzinības rakstus māc. E. Pavasaram, A. Adītājam un A. Amoliņam.

Kanadas DV valdes sporta nozares šaušanas sekcijas vadītājs savukārt apbalvoja teicamākos šāvējus DV organizācijas globālajās meistarsacīkstēs — N. Ozoliņu, Inu Grīnbergu no Sv. Katrīnām un J. Brakmani. N. Ozoliņš piedevām saņēma arī balvas kā Kanadas DV meistars un individuāli labākais Kanadas un ASV vienību sacensībā, kā arī īpašo DV zelta sporta medaļu. Apbalvoja arī citus šāvējus, kas guvuši uzvaras vai kādu no trim pirmajām vietām dažādajās aizvadītajās DV rīkotajās sacīkstēs — jauniešus A. Bajāru, J. Rudzrogu, Noru Grīnbergu un J. Ozoliņu, uzvarētāju vanadžu klasē Inu Grīnbergu, kā arī seniorus F. Konradu, K. Vīnakmeni un K. Benconu, kuŗi gan ne visi ir hamiltonieši. Pasniedzot Hamiltonas nodaļai (saņēma E. Pulciņš, N. Ozoliņš un J. Brakmanis) DV globālajās meistarsacīkstēs izcīnīto balvu vienību sacensībā, Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka norādīja: „Šo balvu līdz šim glabāja Austrālija, bet tagad tā nonākusi Kanadā. Tā kā pārsūtīšanas izdevumi ir prāvi, tad nu gādājiet, lai šī balva paliktu Kanadā..."

Turpinot apbalvošanu, E. Krūka pasniedza DV goda zīmi bronzā Valdim Tukleram par sekmīgu kanadiešu-latviešu draudzības vakara noorganizēšanu Hamiltonā, bet DV centrālās valdes piešķirto organizācijas augstāko apbalvojumu — zelta nozīmi Hamiltonas nodaļas pr-dim E. Pulciņam. Pateicoties LNJAK valdes pr-dim A. Zaķim par svētku runu, E. Krūka atzina, ka „ir, laikam, pienācis laiks, kad mums daudz jāmācās no mūsu dēliem".

Svinīgo aktu pabeidza ar kopīgi nodziedātu DV dziesmu un karoga iznešanu no zāles.

Sarīkojuma programmas daļā klausītāju priekšā stājās DV vīru koris Kanadā komponista I. Saksa un šoreiz arī aktiera E. Ābeles vadībā, jo, ikdienas ģērbos tērpušies, koŗa dalībnieki dziedāja, stāstīja anekdotus un ritināja nostāstu kamolu par kādreizējām kaŗavīru gaitām. Bija arī „pirmkoncerts" koŗa jaunajam pašdarinātajam „instrumentam", kuŗam nosaukums vēl nav izdomāts. Mūzikas nelietpratējs

TORONTO ZIŅAS

● Kanadas latviešu katoļu apvienības kongresa pirmās dienas nobeiguma saviesīgajā vakarā Latviešu namā ieradās ap 200 apmeklētāju. Galvenais „notikums" bija katoļu mākslinieku dāvināto gleznu izloze, kuŗu vadīja V. Miklašēvics, laimestus velkot jaunatnes pulciņa pr-cei D. Užulei. No 1500 lozēm pārdotas gan bija tikai 977. J. Dekšņa gleznu ieguva A. Pizāns Kičenerā (loze Nr. 121), A. Kalvāna gleznu — R. Benksone Hamiltonā (270), A. Struča gleznu — V. Vaksmane Vestonā (1061), V. Vabales gleznu — L. Skrinda Londonā (250), E. Vingŗa gleznu — M. Zviedre Toronto (1108), bet A. Zvīdra gleznu — N. Upeniece Toronto (975). Sarīkojums izdevās teicami un deva arī atlikumu.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas 6. oktobrī izlozētajā mantu loterijā laimējušas šādas lozes: Nr. 28, 98, 148, 155, 174, 245, 307, 327, 353, 355, 373, 403, 405, 428, 440, 461, 482, 484, 573, 603, 623, 745, 764, 769, 787, 864, 884, 909, 935, 939, 1027, un 1040.

● Toronto DV nodaļas vanadžu kopa 20. oktobrī plkst. 4 pēcpusdienā DV namā rīko tējas vakaru, paredzot filmas izrādi par DV dzīves aktuālitātēm. Piedalīties aicinātas visas interesentes.

● Toronto korporāciju kopas literārā komisija, kuŗu vada J. Rubenis, 3. novembrī plkst. 4.30 pēcpusdienā Sv. Andreja baznīcas telpās rīko literāru vakaru. Par 18. novembŗa nozīmi latviešu nacionālās domas un uzskatu veidošanā referēs J. Mežaks. Ieeja sarīkojumā brīva un visi laipni aicināti.

● TLB dāmu komiteja 20. oktobrī rīko veco māmuļu izbraukumu uz Sidrabeni. Pulcēšanās plkst. 12 dienā pie Sidrabenes galvenās saimniecības ēkas. Interesentes, kuŗām nepieciešams transports, aicinātas sazināties ar Editi Ozoliņu (tālr. 255-0215). Biedrības dāmu komiteja kopīgi ar TLB sestdienas skolas padomi arī iecerē jusī 24. novembrī plkst. 2 pēcpusdienā rīkot Latviešu namā bazāru, visu atlikumu paredzot skolas atbalstam.

● BTFK delegāciju sanāksmē, kuŗu vadīja prezidija pr-dis T. Kronbergs, piedalījās arī kanadiešu rakstnieks Dž. Hovards, kam pasūtināta īpašas lugas sarakstīšana par baltiešu dzīvi un nacionālajām problēmām. Lugas darbība notiks Apvienoto nāciju ietvaros, un tās vadmotīvs būs pret Pad. savienību vērsta apsūdzība. Autors uzdevumam pieiet ļoti nopietni un līdz šim jau savācis bagātīgu materiālu daudzumu. Lai luga būtu iespējami pilnvērtīgāka, viņš tomēr vēl turpina materiālu vākšanu, it sevišķi par Baltijas valstu neatkarības un okupācijas laiku. Par to vēlama dažāda veida informācija, kā arī fotouzņēmumi, filmas un līdzīgi materiāli par sociālās, kultūras un mākslas dzīves notikumiem. Šo materiālu vākšanu latviešu vidū pārzinās J. Niedra un Z. Miezītis, igauņu sabiedrībā E. Aruja un lietuviešu — J. Simanovičus.

● TLMM kluba rīkotā sezonas atklāšanas balle notiks 19. oktobrī plkst. 7 vakarā Latviešu namā.

● Austrālijas latviešu gleznotāja Reiņa Zustera darbu izstādi atklās 17. oktobrī plkst. 8.30 vakarā Sobota galerijā (128 Cumberland St.). Izstāde sadalīta divās daļās — pirmā Sobota galerijā, bet otra bazmīcas telpās (Church of the Redeemer, Avenue Rd. un Bloor St.). Publikai izstāde būs atvērta no 18. oktobŗa līdz 8. novembrim. Tā organizēta kā oficiāla Austrālijas mākslas reprezentācijas izstāde, un to atklās Austrālijas augstais komisārs Kanadā Kenets Beilijs.

● TLB sestdienas skolas vecāku sapulce notiks 16. oktobrī plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā.

● DV nama pārvaldes sēdē 9. oktobrī pr-ža R. Kadiķa vadībā galvenokārt pārrunāja nama apsaimniekošanas jautājumus. Pārvalde vēlas īpašu pretimnākšanu izrādīt jaunatnes organizācijām, iznomājot telpas par visminimālāko maksu. Visizdevīgāk telpas nomāt laikā no pirmdienas līdz ceturtdienai. Namā iekārtotais klubs „Jautrais ods", kuŗa tālruņa numurs ir 465-5255, tagad atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai plkst. 4—12 naktī, bet piektdienās un sestdienās no plkst. 12 dienā. Par kluba ekonomu darbojas V. Jostiņš, bet par inspektoru pārvalde izraudzījusi A. Krūmiņu, kas jau savācis ziedojumos 209 dol. skaņu plašu atskaņotāja iegādei. Kā informēja pārvaldes sarīkojumu daļas vadītāja M. Ādama, novembŗa beigās iecerēts rīkot Meteņu vakaru. Saimnieces pienākumus kluba virtuvē pārmaiņus veic DV Toronto vanadzes.

● Misionārs Roberts Kampars, kuŗš darbojas Indijā jau kopš 1939. gada, septembŗa beigās un oktobŗa sākumā piedalījās 5 evaņģelizācijas sanāksmēs Latvijā, kuŗas kopā pulcināja ap 100 apmeklētāju. Atsevišķajos vakaros sanāksmes kuplināja vijolnieks Ginters Sērs un paši apmeklētāji ar dziesmām. R. Kampars interesantos stāstījumos pakavējās pie savām misionāra gaitām Indijā. Šos vakarus organizēja radioraidījumu „Vasarsvētku vēsts" vadītājs D. Mikelsons. Atceļā uz ģimenes apmešanās vietu ASV R. Kampars viesosies vēl Klīvlendā, Čikagā un citur, lai tad ar ģimeni atkal atgrieztos Indijā. Pēdējo reizi viņš ASV bija ieradies pirms 8 gadiem. Misiones darba labvēļi, kas vēlētos R. Kampara darbu atbalstīt ar ziedojumiem vai ar viņu sarakstīties, var sūtījumus adresēt: P.O. Box 71, Mountain Lake, Minn. 56159, U.S.A.

OŠAVA

● Kā jau ziņots, jaunās Ošavas DV nodaļas oficiālās darbības atklāšanas sarīkojums notiks 26. oktobrī plkst. 7 vakarā Poļu zālē (219 Olive Ave). Svinīgajā aktā ar saviem karogiem piedalīties aicinātas visas apkārtnes DV nodaļas. Svētbrīdi vadīs māc. A. Briedis, bet Tonija Krūka lasīs īpašu veltījumu jaunajai nodaļai. Priekšnesumu daļā dziedās Sv. Katrīnu vanadžu ansamblis Senatne diriģenta V. Rundāna vadībā un K. Staško vadītais mūzikāli - vokālais ansamblis Trubadūri. Par deju mūziku gādās igauņu kapella Arro, bet par viesu labklājību rūpēsies vanadzes. Sarīkojuma vieta ērti sasniedzama, pie Ošavas nogriežoties no 101. lielceļa (virzienā no Toronto — pa labi) Park Rd. vai Simcoe St. un Ritson Rd., kuŗas aizved uz Bloor St. Turpinot braucienu austrumu virzienā drīz būs redzamas Ritson Rd. un Bloor St. krustojuma ugunis. Braucot pa kreisi apm. ceturtdaļjūdzi pa Ritson Rd. būs sasniegta Olive Ave un reizē ar to sarīkojuma vieta. Ošava ērti sasniedzama arī ar Grayhound autobusu, kas atstāj Toronto ik pusstundu un ceļā pavada vienu stundu. O. K.

HAMILTONA

● Pirms pāris gadiem vietējā latviešu ev.-lut. draudze sāka īstenot ilgi loloto domu par latviešu kapiem Hamiltonā, šai vajadzībai iepērkot zemi Woodland kapsētā. Tās latviešu nodalījumā māc. E. Pavasars 22. septembrī vadīja pirmos kapu svētkus. Še jau guldīti 6 latvieši, un trīs kapu kopiņas jau rotā gaumīgi pieminekļi latviskā apdarē: prof. Dr. Pēterim Ķiķaukam, Heinricham Kalniņam un Ilzei Tuklerei.

● Katoļu kapu nodalījumā prāv. J. Mozga iesvētīja pieminekli bijušajam Hamiltonas latviešu biedrības pr-kam Jānim Jasmanim, piedaloties vietējo latviešu organizāciju pārstāvjiem un citiem sabiedriskiem darbiniekiem no attālākām vietām. J. G.

IPAŠS PASTA ZĪMOGS

Uz tūkstošiem, varbūt pat miljoniem pasta sūtījumu būs atzīmēta Baltijas valstu dibināšanas 50. gadskārta: kā ievadījumu 3. baltiešu filatelijas un numizmatikas izstādei (III BALTPEX), kuŗa notiks 2. un 3. novembrī Lietuviešu centrā Toronto (1011 College St.), Kanadas pasts izgatavojis īpašu saukļa zīmogu vienai no Toronto galvenā pasta zīmogošanas mašīnām. Šī speciālzīmoga teksts ir: Baltic States 1918—1968, III BALTPEX 2.—3. Nov."

Pasta sūtījumus ar šo spiedogu sāka apzīmogot jau 1. oktobrī un turpinās to līdz izstādes pēdējai dienai. Visu pastu, kuŗu 2. un 3. novembrī nosūtīs no izstādes vietas, apzīmogos ar šo īpašo spiedogu. Šī saukļa zīmoga nospiedumu interesentiem iespējams iegūt visu oktobri, griežoties pie Toronto latviešu filatelistu kluba — Box 154, Station E, Toronto 4, Ont. Turpat iepriekšpārdošanā var iegādāties arī īpašas izstādes atceres aploksnes par 10 centiem gabalā.

---

to, varbūt, apzīmētu par vejas kaklu...

Jubilejas sarīkojums beidzās ar saviesīgu vakaru un dejas priekiem.

Baiba Šmita-Kalēja

Jauns panākums darbā

ILGA BREIKSA IZRAUDZĪTA PAR RADIO REKLĀMAS DAĻAS DIREKTRISI

Mūsdienu sieviešu tiesības un vienlīdzība ar t. s. „stipro dzimumu" ir tiktāl progresējusi, ka drīz vien var pienākt laiks, kad vīriešiem būs jādodas „ciņas laukā", lai izcīnītu vienlīdzīgas tiesības ar sievietēm. Šī humorā teiktā iespēja varētu kļūt par dziļu nopietnību, ja pati daba nebūtu sievietei paredzējusi daudz nozīmīgākus pienākumus ģimenes dzīvē. Tas, varbūt, ir viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ jau šobrīd neredzam sievietes vairākumā parlamentos, atbildīgos posteņos dažādās iestādēs, uzņēmumos un gandrīz vai visās dzīves nozarēs. Ja pieņemam, ka bez karaļa troņa augstākais postenis, kuŗu cilvēks dzīvē var sasniegt, ir valsts vai ministru prezidenta amats, tad arī šai ziņā sievietes vienlīdzība ir ne tikai pierādīta, bet arī īstenota, kā redzams, piemēram, Indijā. Pārējās nozarēs piemēru uzskaitīšana atkrīt, jo to ir pārāk daudz un dažādi. Protams, demokratiskās zemēs tie atšķiras no tās „vienlīdzības", kuŗu sievietēm piešķir Pad. savienība, sarkanās Ķīnas vai citas komūnistiskās „paradīzes" baušļi. Tur sievietes var par 500% veiklāk un labāk mūrēt, ielas bruģēt, vilcienus vadīt, govis slaukt u. t. t.

Šī raksta nolūks tomēr nav sniegt kādu salīdzinājuma statistiku vai iepazīstināt ar kādiem socioloģijas atzinumiem, bet tikai konstatēt patikamo faktu, ka arī latviešu sievietes ir veikli kāpušas pa panākumu kāpnēm dažādās nozarēs. Viena no viņām ir hamiltoniete Ilga Breikša, kuŗa nesen izraudzīta par Hamiltonas radio raidītāja CHAM - 1280 reklāmu daļas direktrisi jeb atbildīgo vadītāju.

Ilgas Breikšas vārds ne tikai latviešu, bet arī vietējā kanadiešu sabiedriskajā dzīvē sen vairs nav svešs un bieži pieminēts. Pagājušajā gadā viņu apbalvoja ar Kanadas konfederācijas 100 gadu jubilejas medaļu par nopelniem sabiedriskajā darbā. Viņa bijusi Hamiltonas sieviešu preses kluba un latviskam tulkojumam ne visai piemērotā Women's Advertising and Sales kluba priekšniece. Bez dažādajiem pienākumiem latviešu sabiedriskajā dzīvē viņas lielākais darbs veltīts DV organizācijai, kuŗā I. Breikša agrāk bijusi Kanadas vanadžu priekšniece.

Ikdienas darbam I. Breikša izvēlējusies radioraidījumu nozari, sākot tajā strādāt pirms 9 gadiem reklāmu daļā. Viņas uzdevums galvenokārt bija darbs reklāmu sagatavošanas procesā, kā arī informātīvas recenzijas, bet dažos gadījumos radās arī izdevība piedalīties tiešajos pārraidījumos. Iegūtā pieredze un aplieciināta interese par darbu tagad vainagojusies jauniem panākumiem: kopš 9. septembŗa Ilgai Breikšai uzticēta raidītāja reklāmu daļas programma un tās sagatavošana, kas ietver kā administratīvo, tā arī tehnisko darbu. Viņas vadītos raidījumus savām reklāmām izmanto arī vairāki Hamiltonas latviešu saimnieciskie pasākumi. Raidītājs sniegs arī Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres raidījumu, kuŗu „spon sorēs" nekustamu īpašumu pirk šanas un pārdošanas uzņēmuma īpašnieks V. Tuklers.

R. N.

Ilga Breikša

Pieminama arī Čechoslov

17.000 BALTIEŠU „DELEGĀTU" APMEKLĒ VALDIB

Kad BATUN aicināja visus baltiešus un to organizācijas šogad rakstīt vēstules visu valstu galvām, par galvenajiem pieminēšanas punktiem ieteica Baltijas valstu neatkarības pasludināšanas 50. gadadienu un Starptautisko cilvēku tiesību gadu, visus rakstītājus lūdzot aicināt attiecīgās valstis iestāties Apvienotajās nācijās par Baltijas valstu atbrīvošanu. Tsgad radies vēl viens aktuāls fakts, kas būtu pieminams: notikumi Čechoslovakijā, kuŗi saīdzinājumā ar 1940. gada notikumiem Baltijas valstīs un arī 1956. gadu Ungārijā. Arī igauņu presē publicēts aicinājums rakstīt visu brīvo valstu valstsvīriem, norādot paralēles starp notikumiem Čechoslovakijā un Baltijas valstīs. Šo ierosinājumu atbalstot, BATUN norādīja, ka to var apvienot ar jau notiekošo vēstuļu akciju valdību galvām. Pēdējās nedēļās valstu galvām rakstītajās vēstulēs arī jau pieminēti notikumi Čechoslovakijā. To darījusi Korporāciju kopa Ņujorkā un Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars centrālais prezidijs savās vēstulēs, tāpat citas organizācijas un atsevišķas personas.

Lai palīdzētu vēstuļu rakstītājiem, BATUN birojs sagatavojis īpašu materiālu kopojumu, kuŗā sakārtoti valstsvīru vārdi, viņu adreses un citas ziņas par katru zemi, kopskaitā par 113 valstīm. Klāt arī vēstuļu paraugi angļu, spāņu un franču valodā, šie materiāli izsūtīti visām baltiešu organizācijām un piedāvāti uz pieprasījumu visiem baltiešiem. Lai palīdzētu tiem, kas ļoti aizņemti, BATUN birojs noīrējis ātrrakstītāju automatisko rakstāmmašīnu, kuŗa dažu stundu laikā uzraksta 113 oriģinālvēstuļu, automatiski izmainot saņēmēja vārdu un uzrunu. Mašīna BATUN birojā paliks līdz oktobŗa beigām. Pret nelielu samaksu (17,60 vai 20 dol.) ar to vēl var palīdzēt katrai organizācijai vai personai, kuŗai tik liela vēstuļu skaita uzrakstīšana sagādā saprotamas grūtības. BATUN birojs šādā ceļā jau pakļojis vairāk nekā 90 vēstuļu komplektu uzrakstīšanā, kas dod kopskaitā vairāk nekā 10.000 vēstuļu. Birojā pieteikušies 49 rakstītāji, kas savas vēstules jau uzrakstījuši paši vai vēl raksta, kas savukārt dod ap 5500 vēstuļu. Bez tam ap 100 interesentu pieprasījuši papildinformāciju, soloties rakstīt. Laikrakstos savukārt bijušas ziņas, ka vairākas centrālās organizācijas šo projektu atbalsta, tādēļ jāpieņem, ka arī tās savu vēstuļu komplektu jau nosūtījušas. Ar to nosūtīto vēstuļu skaits atkal pavairojas. Kopskaitu tā var lēst uz 17.000 vēstuļu.

Pagaidām BATUN birojā nav pilnīga pārskata par tautiešu vai organizāciju saņemtajām atbildēm vēstulēm, taču no iesūtītajām ziņām un vēstuļu fotokopijām redzams, ka caurmērā katram rakstītājam atbild 31 valsts. No atbildēm savukārt var spriest, ka daudzas no šīm valstīm mums simpatizē un grib palīdzēt. Tā, piemēram, atbilde prāv. N. Trepšam no Filipīnām beidzas ar teikumu: „Filipīnu valdība jūt līdz Baltijas valstīm un atbalstīs to prasības gadījumā, ja tās paceltu Apvienotajās nācijās." Austrālijas atbildē Kanadas latviešu virsnieku apvienības valdei lasāms solījums: „Austrālijas pārstāvji Apvienotajās nācijās atkārtoti nostājušies pret padomju koloniālismu un turpinās to darīt, kad vien radīsies izdevība." 'Kostarikas ārlietu ministrs Fernando Lara cita vidū rakstījis A. Kalniņam: „Kostarikas valdība Jūsu paceltajā jautājumā ir vienis prātis ar Jums. Mūsu valdība vēlas šo lietu tuvāk izanalizēt, kopsoli ar Jums izvēloties visdaudzsološāko kursu, kuŗu tāda veida forums kā Apvienotās nācijas sagādāt tā, lai Baltijas tautas varētu atgriezties pie neatkarīgu valstu sistēmas." Nacionālās Ķīnas pārstāvis Čungmingčangs rakstījis O. Akmentiņam: „Kā jau Jūs, varbūt, zināt, Ķīnas nostāja arvien bijusi atbalstīt visas tautas cīņā par patstāvību. Prezidents Čangkaišeks vēlas Jums aplieciināt, ka viņa pārstāvji Apvienotajās nācijās darīs visu, kas viņu spēkos, lai atjaunotu cilvēku tiesības un brīvību Baltijas valstīs."

Arī neitrālo valstu interese kāpināta sakarā ar so vēstuļu plūdumu, jo sākumā atbildēja tikai 4 valstis. Ievērojot to, ka dažu nesen dibināto valstu ārlietu ministrijās līdz šim Baltijas valstīm nebija pat atsevišķas akts, šī kampaņa uzskatāma

šos. Ārzemju valsts un atsaucība šo vēst jiem bijusi labāka cerēts. Liekas, ka kāpināšanai līdzīga baltiešu „delegātu" tu būt lietderīga gados.

Šī akcija savā veid si arī mūs pašus. apgalvojām un vien rādījām, ka esam brīvajā pasaulē, dar dījās daudz retāk, tā su misijai vispār. pagurumā nereti ja vārdi: uz mums ne sās, mums neviens dzēt. Vēstuļu kampa ku vidū šis pesimi izkliedēts, jo, šis vē stot, katrs apzinājie rakstu spēj piekļūt pateikt savus visi vispamatotākos vēr

Tāpēc gribētos vēl rakstīsim! Izmanto saules sirdspaziņas karā ar Čechoslova ju, lai tai pieslēgtu likteni.

Jau mūsu laikrak rakstu par lielāko matu mesi Frankf tembrim un kurā grāmatas, kas izdot nās bija viena no d 50 gadu atceres sari kurā Andris Aucini matām, kā arī inf latviešu stends liela

Pieteikšanās laiks veidlapu saņemšanā sniegšanas termiņa no marta vidus lī Nenogaidot visu la atbildes, Latviešu bas Vācijas kopā t par risku un pie piedalīšanos ar ko Iegūstot privātu a pal izdevās arī ter stenda īri un segt kus izdevumus, ku un uzturēšanās dzību četriem la tiem, kas, pašaizlie savu brīvo laiku u labākām peļņas ie tru starplaikā, uz un paskaidrojumu

---

Neatspirdzis no 2 ritās žults operāci ra rītā Jewish Mem Ņujorkā 81 gada agronoms prof. Dr. kuŗa sirdsslēgta bij spēka pētīšanas p trimdā viņš kļuva tams ar savu kras sportu un asiem rakstiem šai jautā Aizgājējs bija dz

Prof. Pēteri

29. janvārī Lubeja gadā pabeidza Val ru un strādāja par tienā, no 1911.—19 cijās Pēterpilī la kursos un 1919. g terpilīs universitā kultāti, pie kuŗas niskai darbībai. gadu viņš bija Le tātes lektors, 192 agronoma gradu, vātdocents, gadu 1937. gadā ieguva ar disertāciju „Da lēma lauksaimni

D ZIŅAS

plkst. 7 vakarā Latviešu na-

Austrālijas latviešu gleznotā-
Reiņa Zustera darbu izstādi
dās 17. oktobrī plkst. 8.30 va-
ā Sobota galerijā (128 Cum-
land St.). Izstāde sadalīta di-
daļās — pirmā Sobota galeri-
bet otra baznīcas telpās
urch of the Redeemer, Ave-
Rd. un Bloor St.). Publikai iz-
de būs atvērta no 18. oktobra
8. novembrim. Tā organizēta
oficiāla Austrālijas mākslas
rezentācijas izstāde, un to at-
s Austrālijas augstais komi-
s Kanadā Kenets Beilijs.

TLB sestdienas skolas vecāku
ulce notiks 16. oktobrī plkst.
vakarā Latviešu namā.

DV nama pārvaldes sēdē 9.
obrī pr-ža R. Kadiķa vadībā
venokārt pārrunāja nama ap-
mniekošanas jautājumus. Pār-
de vēlas īpašu pretimnākšanu
ādīt jaunatnes organizācijām,
ņājot telpas par visminimā-
o maksu. Visizdevīgāk telpas
māt laikā no pirmdienas līdz
urtdienai. Namā iekārtotais
bs „Jautrais ods", kuŗa tālru-
ņurnurs ir 465-5255, tagad at-
ts no pirmdienas līdz ceturt-
nai plkst. 4—12 naktī, bet
ktdienās un sestdienās no
st. 12 dienā. Par kluba ekono-
darbojas V. Jostiņš, bet par
pektoru pārvalde izraudzījusi
Krūmiņu, kas jau savācis zie-
umos 209 dol. skaņu plašu at-
notāja iegādei. Kā informēja
valdes sarīkojumu daļas vadī-
M. Ādama, novembŗa beigās
erēts rīkot Meteņu vakaru.
mnieces pienākumus kluba
tuvē pārmaiņus veic DV To-
to vanadzes.

Misionārs Roberts Kampars,
š darbojas Indijā jau kopš
9. gada, septembŗa beigās un
obŗa sākumā piedalījās 5
ngelizācijas sanāksmēs Latvie-
namā, kuŗas kopā pulcinājā ap
apmeklētāju. Atsevišķajos va-
os sanāksmes kuplināja vijol-
ks. Ginters Šērs un paši ap-
klētāji ar dziesmām. R. Kam-
s interesantos stāstījumos pa-
ējās pie savām misionāra gai-
Indijā. Šos vakarus organi-
radioraidījumu „Vasarsvēt-
vests" vadītājs D. Miķelsons.
ejā uz ģimenes apmešanās vie-
ASV R. Kampars viesosies vēl
vlendā, Čikagā un citur, lai
ar ģimeni atkal atgrieztos In-
. Pēdējo reizi viņš ASV bija
dies pirms 8 gadiem. Misio-
darba labvēļi, kas vēlētos R.
mpara darbu atbalstīt ar ziedo-
iem vai ar viņu sarakstīties,
sūtījumus adresēt: P.O. Box
Mountain Lake, Minn. 56159,
.A.

OSAVA

Kā jau ziņots, jaunās Ošavas
nodaļas oficiālās darbības at-
šanas sarīkojums notiks 26.
obrī plkst. 7 vakarā Poļu zālē
Olive Ave). Svinīgajā aktā
saviem karogiem piedalīties
nātas visas apkārtnes DV no-
as. Svētbrīdi vadīs māc. A.
ēdis, bet Tonija Krūka lasīs
šu veltījumu jaunajai nodaļai.
ekšnesumu daļā dziedās Sv.
rīņu vanadžu ansamblis Se-
ne diriģenta V. Rundāna vadī-
un K. Staško vadītais mūzikā-
vokālais ansamblis Trubadū-
Par deju mūziku gādās igau-
kapella Arro, bet par viesu
klājību rūpēsies vanadzes.
ikojuma vieta ērti sasniedza-
pie Ošavas nogriežoties no
lielceļa (virzienā no Toron-
— pa labi) Park Rd. vai Sim-
St. un Ritson Rd., kuŗas aiz-
uz Bloor St. Turpinot brau-
u austrumu virzienā drīz būs
zamas Ritson Rd. un Bloor
krustojuma ugunis. Braucot
kreisi apm. ceturtdaļjūdzi pa
son Rd. būs sasniegta Olive
un reizē ar to sarīkojuma
ta. Ošava ērti sasniedzama arī
Grayhound autobusu, kas at-
Toronto ik pusstundu un ce-
pavada vienu stundu. O. K.

HAMILTONA

Pirms pāris gadiem vietējā
iešu ev.-lut. draudze sāka īste-
ilgi loloto domu par latviešu
iem Hamiltonā, šai vajadzībai
ērkot zemi Woodland kapsētā.
latviešu nodalījumā māc. E.
asars 22. septembrī vadīja
nos kapu svētkus. Še jau gul
6 latvieši, un trīs kapu ko-
as jau rotā gaumīgi pieminek-
tviskā apdarē: prof. Dr. Pē-
im Ķiķaukam, Heinricham
niņam un Ilzei Tuklerei.

Katoļu kapu nodalījumā prāv.
Mozga iesvētīja pieminekli bi-
ajam Hamiltonas latviešu biedr-
as pr-kam Jānim Jasmanim,
daloties vietējo latviešu orga-
āciju pārstāvjiem un citiem
iedriskiem darbiniekiem no
ālākām vietām. J. G.

Piemiņama arī Čechoslovakija

17.000 BALTIEŠU „DELEGĀTU" APMEKLĒ VALDĪBU GALVAS

Kad BATUN aicināja visus baltiešus un to organizācijas šogad rakstīt vēstules visu valstu galvām, par galvenajiem piemiņēšanas punktiem ieteica Baltijas valstu neatkarības pasludināšanas 50. gadadienu un Starptautisko cilvēku tiesību gadu, visus rakstītājus lūdzot aicināt attiecīgās valstis iestāties Apvienotajās nācijās par Baltijas valstu atbrīvošanu. Tagad radies vēl viens aktuāls fakts, kas būtu pieminams: notikumi Čechoslovakijā, kuri saīdzināmi ar 1940. gada notikumiem Baltijas valstīs un arī 1956. gadu Ungārijā. Arī igauņu presē publicēts aicinājums rakstīt visu brīvo valstu valstsvīriem, norādot paralēles starp notikumiem Čechoslovakijā un Baltijas valstīs. Šo ierosinājumu atbalstot, BATUN norādīja, ka to var apvienot ar jau notiekošo vēstuļu akciju valdību galvām. Pēdējās nedēļās valstu galvām rakstītajās vēstulēs arī jau pieminēti notikumi Čechoslovakijā. To darījusi Korporāciju kopa Ņujorkā un Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars centrālais prezidijs savās vēstulēs, tāpat citas organizācijas un atsevišķas personas.

Lai palīdzētu vēstuļu rakstītājiem, BATUN birojs sagatavojis īpašu materiālu kopojumu, kuŗā sakārtoti valstsvīru vārdi, viņu adreses un citas ziņas par katru zemi, kopskaitā par 113 valstīm. Klāt arī vēstuļu paraugi angļu, spāņu un franču valodā, šie materiāli izsūtīti visām baltiešu organizācijām un piedāvāti uz pieprasījumu visiem baltiešiem. Lai palīdzētu tiem, kas ļoti aizņemti, BATUN birojs noīrējis ātrrakstītāju automatisko rakstāmmašīnu, kuŗa dažu stundu laikā uzraksta 113 oriģinālvēstuļu, automatiski izmainot saņēmēja vārdu un uzrunu. Mašīna BATUN birojā paliks līdz oktobŗa beigām. Pret nelielu samaksu (17,60 vai 20 dol.) ar to vēl var palīdzēt katrai organizācijai vai personai, kuŗai tik liela vēstuļu skaita uzrakstīšana sagādā saprotamas grūtības. BATUN birojs šādā ceļā jau pakalpojis vairāk nekā 90 vēstuļu komplektu uzrakstīšanā, kas dod kopskaitā vairāk nekā 10.000 vēstuļu. Birojā pieteikušies 49 rakstītāji, kas savas vēstules jau uzrakstījuši paši vai vēl raksta, kas savukārt dod ap 5500 vēstuļu. Bez tam ap 100 interesentu pieprasījuši papildinformāciju, solīties rakstīt. Laikrakstos savukārt bijušas ziņas, ka vairākas centrālās organizācijas šo projektu atbalsta, tādēļ jāpieņem, ka arī tās savu vēstuļu komplektu jau nosūtījušas. Ar to nosūtīto vēstuļu skaits atkal pavairojas. Kopskaitu tā var lēst uz 17.000 vēstuļu.

Pagaidām BATUN birojā nav pilnīga pārskata par tautiešu vai organizāciju saņemtajām atbildes vēstulēm, taču no iesūtītajām ziņām un vēstuļu fotokopijām redzams, ka caurmērā katram rakstītājam atbild 31 valsts. No atbildēm savukārt var spriest, ka daudzas no šīm valstīm mums simpatizē un grib palīdzēt. Tā, piemēram, atbilde prāv. N. Trepšam no Filipīnām beidzas ar teikumu: „Filipīnu valdība jūt līdz Baltijas valstīm un atbalstīs to prasības gadījumā, ja tās paceltu Apvienotajās nācijās." Austrālijas atbildē Kanadas latviešu virsnieku apvienības valdei lasāms solījums: „Austrālijas pārstāvji Apvienotajās nācijās atkārtoti nostājušies pret padomju koloniālismu un turpinās to darīt, kad vien radīsies izdevība.' 'Kostarikas ārlietu ministrs Fernando Lara cita vidū rakstījis A. Kalniņam: „Kostarikas valdība Jūsu paceltajā jautājumā ir vienis prātis ar Jums. Mūsu valdība vēlas šo lietu tuvāk izanalizēt, kopsoli ar Jums izvēloties visdaudzsološāko kursu, kuŗu tāda veida forums kā Apvienotās nācijas sagādāt tā, lai Baltijas tautas varētu atgriezties pie neatkarīgu valstu sistēmas." Nacionālās Ķīnas pārstāvis Čungmingčangs rakstījis O. Akmentiņam: „Kā jau Jūs, varbūt, zināt, Ķīnas nostāja arvien bijusi atbalstīt visas tautas cīņā par patstāvību. Prezidents Čangkaišeks vēlas Jums apliecināt, ka viņa pārstāvji Apvienotajās nācijās darīs visu, kas viņu spēkos, lai atjaunotu cilvēku tiesības un brīvību Baltijas valstīs."

Arī neitrālo valstu interese kāpināta sakarā ar šo vēstuļu plūdumu, jo sākumā atbildēja tikai 4 valstis. Ievērojot to, ka dažu nesen dibināto valstu ārlietu ministrijās līdz šim Baltijas valstīm nebija pat atsevišķas akts, šī kampaņa uzskatāma par izdevušos. Ārzemju valstsvīru interese un atsaucība šo vēstuļu rakstītājiem bijusi labāka nekā sākumā cerēts. Liekas, ka šīs intereses kāpināšanai līdzīga rakstveida baltiešu „delegātu" sūtīšana varētu būt lietderīga arī nākošajos gados.

Šī akcija savā veidā stiprinājusi arī mūs pašus. Kaut dažkārt apgalvojām un viens otram norādījām, ka esam Latvijas sūtņi brīvajā pasaulē, darbos tas parādījās daudz retāk, tā kaitējot mūsu misijai vispār. Ilgās trimdas pagurumā nereti jau atskanējuši vārdi: uz mums neviens neklausās, mums neviens negrib palīdzēt. Vēstuļu kampaņas dalībnieku vidū šis pesimisms manāmi izkliedēts, jo, šīs vēstules parakstot, katrs apzinājies, ka ar savu rakstu spēj piekļūt valdībām un pateikt savus visizjustākos un vispamatotākos vārdus.

Tāpēc gribētos vēlreiz mudināt: rakstīsim! Izmantosim arī pasaules sirdsapziņas mošanos sakarā ar Čechoslovakijas traģēdiju, lai tai pieslēgtu arī Latvijas likteni.

N. T.

Gadasvētkos DV Hamiltonas nodaļa saņēma arī ceļojošo kausu (pa labi) DV globālajai meistarvienībai šaušanā. Uzņēmumā apbalvotie sporta šāvēji: no kreisās jaunieši Aleksis Bajārs un Jānis Rudzroga, komandas kapteinis Nikolajs Ozoliņš; kas saņēma viens pats 4 balvas par uzvarām dažādās sacīkstēs, Edmunds Pulciņš un Jānis Brakmanis; trūkst Ina Grīnberga un Guntis Loja.
Foto: J. Gailītis

Latviskā vārda reprezentācija

Jau mūsu laikraksta 5. oktobŗa numurā sniedzām vispārēju aprakstu par lielāko grāmatu tirgu pasaulē — 20. starptautisko grāmatu mesi Frankfurtē, Vācijā, kuŗa notika laikā no 19.—24. septembrim un kuŗā pēc 11 gadiem atkal bija izstādītas arī latviešu grāmatas, kas izdotas brīvajā pasaulē. Tā kā šī latviešu piedalīšanās bija viena no daudzajām reprezentācijām Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres sarīkojumu virknē, sniedzam šoreiz otru rakstu, kuŗā Andris Aucinieks tuvāk pakavējas pie izstādes latviešu grāmatām, kā arī informē, kā šis iespaidīgais un atzinību guvušais latviešu stends lielajā mesē radās.

Pieteikšanās laiks no attiecīgo veidlapu saņemšanas līdz to iesniegšanas terminam bija īss — no marta vidus līdz 5. aprilim. Nenogaidot visu latviešu apgādu atbildes, Latviešu preses biedrības Vācijas kopa tomēr izšķīrās par risku un pieteica latviešu piedalīšanos ar kollektīvu skati. Iegūstot privātu aizdevumu, kopai izdevās arī terminā samaksāt stenda īri un segt dažādus blakus izdevumus, kuŗi kopā ar ceļa un uzturēšanās izdevumu atlīdzību četriem latviešu studentiem, kas, pašaizliedzīgi ziedojot savu brīvo laiku un atsakoties no labākām peļņas iespējām sēmestŗu starplaikā, uzņēmās dežūras un paskaidrojumu sniegšanu latviešu stendā, stipri vien pārsniedza 2000 vācu marku.

Līdz šim latviešu piedalīšanos šai lielākajā pasaules grāmatu mesē ar naudas ziedojumiem atbalstījusi Latviešu centrālā komiteja Vācijā, DV centrālā un Rietumvācijas valde, Latviešu nacionālais fonds Stokholmā, apgādi Atvase un Daugava Zviedrijā, Grāmatu Draugs ASV, Latgaļu izdevniecība Vācijā, Frankfurtes un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudze, kā arī atsevišķi LPB biedri. LPB Vācijas kopa cer arī uz citu latviešu organizāciju atsaucību izdevumu segšanā, jo šī reprezentācija nebija kopas iekšēja lieta, bet gan visas brīvās pasaules latviešu kopīgs pasākums.

Eksponātus stendam bija devuši apgādi Atlanta, Atvase, Augsne, Baltijas institūts Ķēnigšteinā, Baltijas pētīšanas institūts Bonnā, Ceļmieks, Daugava, M. Ditrichs Memingenā, Imanta, LCK Vācijā, Latviešu korporāciju apvienība, Latgaļu izdevniecība, Research Publishers un Zelta Ābele, kā arī atsevišķi autori — Pēteris Aigars, Irma Bērziņa, Terēze Lazdiņa-Budiņa un Lilija Zariņa. Citu apgādu izdevumi bija aizņemti no laikraksta „Latvija" grāmatnīcas Eitinā vai privātām grāmatu krātuvēm. Frankfurtes latviešu katoļu draudze stenda organizēšanu atbalstīja, pavairojot informācijas materiālus.

Latviešu stendā bija pārstāvēti, neskaitot kollektīvus darbus, 116 autoru ar vairāk nekā 200 grāmatām. Pavisam bija izstādīts pāri par 260 grāmatu, no tām šāgada izdevumi bija 33. Ar vienu grāmatu reprezentējās 76 autori, ar divām — 23, ar trim — 4, ar četrām — 5, ar piecām — 3, ar sešām — 2, bet ar 7 viens (Andrejs Johansons). Pirmajā vietā ar 17 grāmatām gan atradās Rainis (kopotie raksti Ziemeļblāzmas izdevumā). Sakarā ar Aspazijas 100. dzimšanas dienas atceri un Rietumvācijas nopelnu krusta 1. šķiras piešķiršanu Dr. Zentai Mauriņai līdzās viņu grāmatām bija novietoti arī abu rakstnieču attēli.

Pārstāvēto apgādu skaits sasniedza 46, no tiem 37 bija latviešu, 9 cittautiešu apgādi. Latviešu autoru grāmatas citās valodās bija 26 (14 vācu, 11 angļu un 1 zviedru), bet Pēteŗa Aigara poēma „Sarkanais vilciens" ar eksilspāņu profesora Madariagas ievadu, kas iznāca īsi pirms meses, bija iespiesta piecās valodās — angļu, franču, spāņu, vācu un latviešu. Cittautu tulkojumi latviešu valodā bija 6, ieskaitot jauno Bībeles izdevumu. P. Mantnieka kartografiskā institūta Briselē izdotās Latvijas kartes (politiskā un fiziskā) stenda apmēru dēļ izstādīt nevarēja, bet tās rādīja apmeklētājiem, kuŗi par šīm kartēm interesējās.

Palaikam latviešu stendā uzturējās arī trīs autori — Pēteris Aigars no Londonas, Irma Bērziņa no Ķelnes un Lilija Zariņa no Ofenbachas. Arī abām dāmām īsi pirms meses bija iznākuši jauni darbi: I. Bērziņai dzejoļu krājums „Nopietnības lauks" (apg. Ziemeļblāzma) un L. Zariņai atmiņu grāmata „Sarkanā Migla" (apg. Daugavas Vanags Kanadā). Pēdējo stendā piedāvāja tulkošanai, un daži vācu un angļu apgādi izrādīja interesi par to.

Latviešu stends atradās ļoti labā vietā — iepretim galvenajai ieejai Nr. 1. Tuvākie kaimiņi blakus bija Singapūra, Pakistāna, Ķēnija un Austrālija, bet pretim — Dienvidafrika, Jaunzēlande, Taizeme, Gāna, Bolīvija, Uganda un nacionālā Ķīna. Aizmugurē bija novietojusies Holande, bet viņpus gaitenim Beļģija. Mūsu tautu meitu krāšņie tērpi saistīja publikas uzmanību, latviešu stenda priekšā pastāvīgi drūzmējoties apmeklētājiem. Tieši pretim visu 20. septembri bija uzceltas sastatnes televīzijas operātoru vajadzībām, un latviešu stends 22. septembrī bija redzams arī vācu televīzijas raidījumā. Un tas 58 nāciju un vairāk nekā 3000 izstādītāju vidū!

Ar kādu uzmanību lietpratēji novērtēja izstādītos eksponātus, liecināja fakts, ka pirmā grāmata, kuŗa pievērsa kāda angļu izdevēja uzmanību vēl latviešu stenda iekārtošanas laikā, bija nevis lielformāta Tones gleznu mape vai Latvijas vēstures pieci biezie sējumi, bet gan pats vismazākais eksponāts — Zelta Ābeles miniatūrformātā izdotais Kārļa Skalbes pasakas „Kaķīša dzirnaviņas" tulkojums angļu valodā „Pussy's Water-Mill".

Daudzi apmeklētāji jūsmoja par latviešu grāmatu ārējo ietērpu, kas ieturēts decentās, neuzkrītošās krāsās. Vairākkārt bija dzirdama svešvalodās izteikta piezīme „Otra rinda no augšas", kas attiecās uz Raiņa kopotajiem rakstiem resp. Niklāva Strunkes darinātajiem apvalkiem. Tāpat patika Daugavas apgāda atsevišķo seriju formāta vienveidība monografijām un autobiografijām, antoloģijām un kopotajiem rakstiem, kā arī Latvijas vēsturei. Atzinību izpelnījās arī Pilskalna apgāda vienveidīgie izdevumi ar dažādām emblēmām vai ornamentiem grāmatas augšējā labajā stūrī.

Jaunatnes un dažādu tautību mākslinieki interesējās par latviešu tautas tērpiem un latviešu tautas dziesmām. Akadēmiskie apgādi, bibliotēkas un grāmattirgotāji savukārt interesējās par teikām un pasakām, kā arī par latviešu izdevumiem vispār, lūdzot tekoši piesūtīt informāciju un katalogus. Liels panākums būtu Latvijas lauksaimniecības kameras 1939. gadā izdotā krājuma „Novadu tērpi", kuŗu pirms dažiem gadiem Kanadā pārspieda tautas deju kopa Diždancis, tulkošana un izdošana angļu valodā, par ko interesi izteica kāds britu šī žanra apgāds.

Lielu piekrišanu guva T. Lazdiņas-Budiņas latviešu valodas mācības grāmata vācu valodas runātājiem, kuŗu šāgada maijā izdeva LCK Vācijā. To pasūtināja arī vairākas grāmattirgotavas Briselē un Amsterdamā. Tās pašas autores latviešu valodas mācības grāmata angļu valodas runātājiem, kuŗu jau agrāk izdevis kāds britu apgāds, ir jau pazīstama daudzās valstīs. Reizē ar šīm mācības grāmatām aug arī interese par vārdnīcām attiecīgajās valodās.

Tāpat ārzemēs nav sveši Baltijas institūta Ķēnigšteinā vācu valodā izdotie rakstu krājumi „Acta Baltica" (I—VII) un Latviešu nacionālā fonda publicētā grāmata „Latvia — Country and People" angļu valodā. Pēdējo un Osvalda Freivalda zviedru valodā izdoto grāmatu par baltiešu karavīru izdošanu Pad. savienībai 1946. gadā lielākā skaitā pasūtināja kāds somu grāmattirgotājs Helsinkos.

Andris Aucinieks

Miris prof. Pēteris Starcs

Neatspirdzis no 2. oktobrī izdarītās žults operācijas, 13. oktobŗa rītā Jewish Memorial slimnīcā Ņujorkā 81 gada vecumā miris agronoms prof. Dr. Pēteris Starcs, kuŗa sirdslieta bija tautas dzīvā spēka pētīšanas problēmas, bet trimdā viņš kļuva visiem pazīstams ar savu kraso nostāju pret sportu un asiem polemiskiem rakstiem šai jautājumā.

Aizgājējs bija dzimis 1887. gada

Prof. Pēteris Starcs

29. janvārī Lubejas pagastā, 1906. gadā pabeidza Valmieras semināru un strādāja par skolotāju Vestienā, no 1911.—1917. gadam mācīdamies Cangkaišeks vēlas Jums apliecināt, ka viņa pārstāvji Apvienotajās nācijās darīs visu, kas viņu spēkos, lai atjaunotu cilvēku tiesības un brīvību Baltijas valstīs."

Arī neitrālo valstu interese kāpināta sakarā ar šo vēstuļu plūdumu, jo sākumā atbildēja tikai 4 valstis. Ievērojot to, ka dažu nesen dibināto valstu ārlietu ministrijās līdz šim Baltijas valstīm nebija pat atsevišķas akts, šī lēma lauksaimniecībā", 1938.—1939. gadam Latvijas universitātes, bet 1939.—1940. un 1941.—1944. gadam Latvijas lauksaimniecības akadēmijas profesors, bez tam no 1921.—1935. gadam Lauksaimniecības ekonomiskā institūta direktors, no 1935.—1940. gadam Lauksaimniecības kameras ekonomiskās nodaļas vadītājs, no 1932.—1935. gadam Latvijas agrārās savienības priekšsēdis, no 1932.—1934. gadam tās laikraksta „Agrārietis" redaktors, kopš 1937. gada Čechoslovakijas lauksaimniecības akadēmijas loceklis, no 1938.—1940. gadam Tautas dzīvā spēka pētīšanas institūta sekretārs, pareizticīgo teoloģiskā institūta lektors un citos amatos. Prof. P. Starcs piedalījies ar referātiem 20 starptautiskos kongresos, būdams Romas starptautiskā lauksaimniecības institūta padomes un Parīzes lauksaimniecības darba spēka komisijas loceklis, publicējis ap 400 rakstu periodikā un 40 darbu zinātniskos žurnālos un grāmatās. Trimdas gados Vācijā prof. P. Starcs 1944. un 1945. gadā strādāja Berlīnes universitātes agrārpolitikas institūtā, no 1946. gada UNRRAs universitātē Minchenē, 1949. g. piedalījās Eiropas lauksaimn. federācijas kongresā Insbrukā un 1950. g. Strasburgā. Bija Latviešu centrālās padomes un Latviešu nacionālās padomes Vācijā loceklis. Ieceļojis ASV, prof. P. Starcs 1952. gadā strādāja Brīvās Eiropas komitejas studiju centrā, bija LAMSAs priekšsēdis, kā arī ievēlēts par Ņujorkas zinātņu akadēmijas locekli.

Atstātajā testamentā prof. P. Starcs izteica vēlēšanos, lai viņa mirstīgās atliekas pārpelno un pelnu urnu pārved uz Latviju. Savu iespiešanas ierīci, ar kuŗu viņš izgatavoja dažādus latviešu iespiedumdarbus, to vidū ALAs informācijas biļetenu, viņš novēlējis ALAs kultūras biroja vadītājam Dr. P. Norvilim, bet šai vajadzībai īpašo rakstāmmašīnu sai vai sekretārei.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ROCESTRA

Piedaloties piederīgajiem un draugu pulciņam, māc. T. Zīraks iesvētījis kapa piemiņas akmeni ilggadējam vietējās latviešu ev.-lut. draudzes kasierim Augustam Zviedram.

Bērnu un jaunatnes svētki Fr. Kalniņa lauku īpašumā izvērtās notikumā, kādu kopskaņas un sprieguma ziņā kolonijas tautieši piedzīvoja pirmo reizi, kopš apmetušies uz dzīvi šajā ūdeņiem un parkiem apjostajā pilsētā. Visām vecuma grupām bija piemērotas nodarbības atjautībā, zināšanās un sporta spēlēs. Pat 50-gadnieki izmēģināja startu īsajās distancēs... Bija arī godalgas. Svētku labu izdošanos sekmēja ne tikai saulainā svētdiena, bet arī krāšņā sarīkojuma vieta augstienē, ar kalnu gaisu un glezniano skatu pāri ezeram, mežiem un laukiem. Mazo un lielo dalībnieku kopskaits sniedzās pie 100, visiem atzīstot, ka beidzot atrasta piemērotākā un skaistākā vieta šādu svētku norisei. Tā kā visi ieturēja teicamu kārtību, jācer uz sarīkojuma vietas īpašnieka pretimnākšanu arī nākošajā vasarā.

Uz 80 mūža gadiem 30. septembrī atskatījās krauklēnietis Jānis Šķērstiņš, kas jau 19 gadu vecumā „sadūrās" ar toreizējo varu: kādā rakstā „Dzimtenes Vēstnesī" viņš iedrošinājās kritizēt vācu muižniecības skolu politiku, par ko viņu sodīja ar 3 mēn. Cēsu cietumā. No izsūtīšanas uz Sibiriju viņu paglāba vienīgi jauneklīgais vecums. Vēlāk viņš pārcēlās uz Rīgu, kur strādāja par uzņēmēju dzērienu nozarē, bet 1909. gadā brīvprātīgi iestājās cara armijā — Sibirijas strēlnieku vienībā, kur izturēja pārbaudījumus kaŗa ierēdņa amatam. Pēc kaŗa dienesta atgriezies dzimtenē, viņš tūlīt devās uz Ukrainu par muižas pārvaldnieka palīgu, bet 1914. gadā viņu mobilizēja un iedalīja jaunformēto pulkā Ķijevā, ar kuŗu pārstaigāja kaŗa laukus un nonāca Daugavpilī. Cara armijai 1917. gada revolūcijas mutuļos sairstot, jubilārs atgriezās dzimtajā pagastā, bet gadu vēlāk, kad iebrukušie komūnisti izsludināja mobilizāciju, kopā ar citiem krauklēniešiem pazuda mežā un pievienojās Artura Veckalniņa partizānu grupai, kuŗa aizmuguŗē apkaroja komūnistus. Kādā kaujā viņš krita komūnistu gūstā. Piespriestā nāves soda izpildīšanai viņu vispirms nogādāja Cesvainē, tad Gulbenē, kur tolaik trakoja sarkano tribunāls, bet laimīgs gadījums viņu paglāba no nāves. Tomēr komūnisti no sodīšanas negribēja atteikties, nosūtot viņu tālāk uz Rēzekni, tad uz Veļikaja Lukiem, kur tam piesprieda 3 gadus spaidu darbos. Šoreiz viņu no soda izciešanas paglāba slimība. Pēc izveselošanās Pleskavas tribunāls vēlreiz skatīja cauri apsūdzību, šoreiz attaisnojot. Jubilārs pārbēga robežai pie Ostrovas, nonākot ģen. Krustiņa komandētā kājnieku pulka iecirknī. Ģenerālis palīdzēja viņam atgriezties dzimtajā novadā. 1926. gadā J. Šķērstiņš sāka dienēt policijā, līdztekus uzņemoties arī sava novada korespondenta pienākumus presē. Komūnistiem 1944. gadā atkal okupējot Latviju, viņš pēc trimdā uz Vāciju, no kurienes 1951. gadā ieceļoja ASV, līdz pensionēšanās dienai strādājot Ročestras universitātes pētījumu un izmēģinājumu nozarē.

Sed.

DENVERA

Korporācijas Talavija 8. gadskārtējais sarīkojums, kuŗu apzīmē par vasaras nometni, šogad notika kalnu pakājē Denverā. Bez seniora V. Šmita (Čikaga), prezidija locekļiem I. Kēlera (Čikaga), R. Tiģeŗa (Linkolna)un oldermaņa E. Aukmaņa (Londona, Ont.) bija sabraukuši talaviešī no Mičigenas, Toronto, Linkolnas, Mineapoles, Sanfrancisko, Losandželosas un Indianapoles, bet Kolorado grupas piederīgie bija ieradušies pilnā sastāvā. Nometni techniski izkārtoja A. Gulbis, bet saimniecības lietās palīdzīgas bija talaviešu dāmas. Nometnes dalībnieki ar ģimeņu piederīgajiem un lūgtiem viesiem apmeklēja pazīstamo alus darītavu Goors, kur iepazinās ar šī iecienītā dzēriena darināšanas procesu un noskatijās divas filmas par Kolorado. Uzņēmuma vadība viesus pacienāja ar vakariņām, kuŗu laikā skanēja studentu un latviešu tautas dziesmas. Salidojuma pārējās dienās bija darba konvents, zinātniski literāras sapulces un zēnu audzināšana. Pēc oficiālā nometnes nobeiguma notika publiska sanāksme, kuŗā R. Turks stāstīja par savas dzīvesbiedres gaitām izsūtījumā Sibirijā un okupētajā Latvijā. Nākošā gada salidojums, paredzams, notiks Katskilu kalnos, Ņujorkas tuvumā.

V. Š.

Interesants un pagaidām nenoskaidrots gadījums notika, kad vietējā DV apvienība izziņoja sarīkojumu, kuŗā kāda tautiete no Ņujorkas stāstītu par 18 izsūtījumā pavadītiem gadiem Sibirijā. Farmers Union telpās, kuŗās sarīkojums bija paredzēts, durvju sargs apmeklētājiem paziņoja, ka tas atcelts, bet daži tautieši piezvanija DV apvienībai, kuŗa par atcelšanu nekā nezināja. Noskaidrojot gadījumu ar sarīkoju, ma vietas pārvaldnieku, pēdējais paskaidroja, ka dienu pirms referāta viņam telefoniski DV apvienības vārdā paziņots, ka sarīkojums nenotiks. Pārvaldnieks noteikti pastāvēja uz to, ka zvanītājs bijis latvietis un apsolīja palīdzību vainīgā meklēšanā. Ņujorkas viešņa savu pieredzi izsūtījumā tomēr pastāstīja, radot klausītājos dziļu iespaidu. Vietējās vanadžu kopas pr-ce R. Balode referentei pateicās ar ziediem.

Uz 65 mūža gadiem atskatījies otra pasaules kaŗa dalībnieks Jānis Richters, kas kopš dibināšanas veic sekretāra pienākumus vietējā DV apvienībā. Jubilāru dzīvesvietā sveica apvienības pr ks V. Zobens ar pārējiem valdes locekļiem un kupls draugu pulciņš.

V.

ELIZABETE

Elizabetes Nuarkas latviešu ev.-lut. draudzes jesvētāsanas dievkalpojumā, kuŗu kuplināja Ņudžersijas latviešu biedrības koklētāju ansamblis Dzintars Jāņa Ozoliņa vadībā, bet ērģeles spēlēja Z. Vēdzele, māc. T. Vēdzele iesvētīja Ilzi Solvitu Richteri un Juri Kļaviņu, diekalpojumā piedaloties 135 baznīcēniem. Iesvētību svinības abiem iesvētītajiem notika Ņudžersijas latviešu biedrības lauku īpašumā Priedainē, piedaloties ap 100 viesiem.

Pēc 7 nedēļu pavadīšanas slimnīcā 21. augustā 79 gadu vecumā miris Jānis Liepiņš, kuŗu māc. T. Vēdzele izvadīja pēdējā gaitā uz Rahwey kapsētu, kur vietējās latviešu draudzes vārdā no aizgājēja atvadījās priekšnieka vietnieks I. Stiebrs un kupls pavaditāju pulks. Aizgājējs bija dzimis 1889. gada 4. martā Bilskas pagastā un Latvijas neatkarības laikā strādāja Dzelzceļu virsvaldes materiālu direkcijā, rosīgi darbojās dzelzceļnieku un motociklistu savienībās, veltīja daudz pūļu dzelzceļu aizsargu pulka sakaru rotas nodibināšanā un izveidošanā, bija tās komandieris un apbalvots ar Aizsargu nopelnu medaļu. Pēc trimdas sākuma gadiem Švarcenbekas nometnē Vācijā viņš 1950. gadā ieceļoja ASV un apmetās uz dzīvi Ņujorkā, 8 gadus veikdams namziņa pienākumus kādā lielā dzīvokļu namā, bet pirms 10 gadiem pensionējās un pārcēlās uz Elizabeti.

Uz 75 mūža gadiem atskatījies Jānis Brunovs, kuŗu šūpļa svētkos sveica māc. T. Vēdzele, draudzes dāmu komitejas pr-ce H. Briede un DV apvienības Ņudžersijā vārdā G. Lauce un M. Eklona, kā arī daudzi radi un draugi. Jubilārs pirmā pasaules kaŗa laikā dienēja cara armijā, vēlāk Kerenska militārajos spēkos, bet 1919. gadā atgriezās dzimtenē, kur stājās Latvijas nacionālās armijas rindās un cīnījās pret Bermonta vienībām, krītot to gūstā. Atgriezies no gūsta dzimtenē, viņš darbojās dažādās saimniecības nozarēs — tirdzniecībā, mežu izstrādāšanā un būvniecībā, bet ar 1938. gadu pārzināja A/S Degviela benzīna un eļļas noliktavas Rīgā. Pēc otra pasaules kaŗa jubilārs bēgļu gaitas vadīja Memingenā, Vācijā, bet 1950. gadā ieceļoja ASV, kur strādāja fabrikā. Tagad jubilārs ar dzīvesbiedri Natāliju vada vecumdienas dēla Arnolda ģimenē Elizabetē, būdams joprojām rosīgs darbinieks DV apvienībā.

V. N.

KLIVLENDA

DV apvienības valde sākusi priekšdarbus gadskārtējai Klīvlendas gleznotāju un daiļamatnieciības izstādei, kuŗa notiks no 11.—17. novembrim DV mītnē. Katrs gleznotājs var iesūtīt 4 darbus, bet daiļamatniekiem to skaits nav ierobežots.

Apvienotās draudzes padomes locekļu trešdaļas pārvēlēšana beidzās 29. septembrī. Uz 3 gadiem ievēlēti A. Vistucis, B. Sniedze, J. Celmiņš, H. Beldavs, A. Spalviņš, A. Ruņģis, K. Karnītis, E. Ieviņš, Z. Stubis un A. Eizenbergs.

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 13. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10.30— 11
OSAVAS CKLB raidītājs vilnis 1350.
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibiskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 787-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta. Dievkalpojumos turpmāk lietos jaunās Dziesmu grāmatas.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331.

Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

20. oktobrī, plkst. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola. Plkst 12.30 jauniešu grupas stunda.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr Toronto 16, tel. PL. 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

20. oktobrī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma mācību stunda pirmsiesvētes vecākai grupai.

27. oktobrī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma mācību stunda pirmsiesvētes jaunākai grupai.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

20. oktobrī pl. 10.30 rītā dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu; pl. 11 dievkalpojums pieaugušiem; pl. 10,15 stunda abām bībeles klasēm.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 88 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trisvienības lut. baznīcā Oxford un Colborne St.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā. 140 Russel Ave.

20. oktobrī pl. 3 pēcp. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

3. novembrī, pl. 2 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Cooloorook Ave. Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

20. oktobrī, plkst. 2 p. p. Presbiteriāņu baznīcā kārtējais draudzes dievkalpojums.

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave. Montreal 28 P. Q. Tel 1U9-8224

Montrealas latviešu ev. - lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

20. oktobrī, pl. 1.30 dievkalpojums. Svētdienas skola. Jaunatnes stunda.

27. oktobrī, plkst. 9.30 no rīta dievkalpojums angļu valodā. Pl. 1.30 p.p. dievkalpojums (Reformācijas svētki). Bībeles stunda.

3. novembrī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums. Jaunatnes stunda. Svētdienas skola.

10. novembrī Lāčplēšu dienas dievkalpojums plkst. 1.30 p.p. Bībeles stunda.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 361 Pleasant Blvd.

Pk. Rd.; tel. 783-3906, Otavas latv ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Isparks ielā.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

VASARSVĒTKU VĒSTS

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p.p. uz viļņiem 1270 D. Mikelsona vadībā. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12. Ont.

TORONTO BAPTISTU

Draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

ASV BAZNĪCĀS

NJUORKA

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Līventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefoni: baznīcā un grāmatnīcā 532—1700. mācītāja mājā 538—7647.

KLIVLENDA

Klivlendas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi tojumā. Mācītājs K. Sautiņš, Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 3625 W. 214th St. Fairview Park, 30. ielas un Prospect Ave krus Ohio, 44126

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1886 Pauline Blvd.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trisvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327-5738. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznica — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679..

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā. 215 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā. Tupper ielā 733.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

18. oktobrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā TLB inžen. un techn. kopas skaņu filmas izrāde „Mūsu saule."

19. oktobrī— pl. 7 vak. DV Sporta kluba 15 gadu jubileja DV namā, 125 Broadview Ave.

19. oktobrī — pl. 7.30 vakarā L.M.M. kluba sezonas atklāšanas balle Latviešu namā Toronto.

25. oktobrī — plkst. 8. vakarā TLB inženieru un tehniķu kopas tradicionālā inženieru balle Inn On The Park telpās.

26. oktobrī — plkst. 10 no rīta Latviešu namā „Rudens tirgus", dāmu komitejas sarīkojums.

27. oktobrī — pl. 4.30 p.p. Latviešu namā paneļa diskusijas par tematu „Kristīgais students mainīgajā pasaulē". Rīko katoļu st. apv. „Dzintars". Piedalās: māc. A. Cops, prāv. B. Kokins, A. Zaks un J. Svilāns.

3. novembrī — pl. 4.30 Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē „18. novembra nozīme latviešu nacionālās domāšanas un uzskatu veidošanā." Rīko Toronto korp. kopa. Visi laipni ielūgti.

2. un 3. novembrī — Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā panākumu un pasākumu skate — Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto.

2. novembrī — pl. 8 vak. L. K. I. Apvienības mantu loterijas izloze un saviesīgs vakars DV namā, 125 Broadview Ave.

2. un 3. novembrī — Baltiešu simpozijs Toronto universitātē.

9. novembrī — pl. 7.30 DV Toronto nod. gadasvētki un Mārtiņu balle — DV namā.

9. novembrī — Latviešu namā Latviešu sporta apvienības Kanadā gadskārtējais sarīkojums.

10. novembrī — pl. 3 p.p. Latviešu namā Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakars.

10. — 17. novembrim — DV namā gleznotāja J. Mazīša (no Anglijas) gleznu izstāde.

23. nov — Teātŗa izrāde „Pieci stabi" DVT Kanadā.

24. novembrī — pl. 2 Latviešu namā TLB sestdienas skolas bazārs.

30. novembrī — pl. 10 — 8 vak. un 1. decembrī pl. 10 — 5 pēcp. DV tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš ar bazāru DV namā 125 Broadview Ave.

30. novembrī — plkst. 8 vakarā Raibs vakars, priekšnesumi un dejas Latviešu namā. Rīko Gleškes ansamblis.

1. decembrī — pl. 5.30 pēcp. Sv. Andreja baznīcas zālē, baritona Pētera Geistauta 50 gadu jubilejas koncerts

7. decembrī — pl. 7.30 Latviešu namā DVTK un Latviešu nams rīko „Aizver actiņas un smaidi" — jautri dzīves notikumi.

7. decembrī — pl. 7 vak. Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē Gaidas Trēziņas (mecosoprāns no Anglijas) koncerts.

7. decembrī — no pl. 10 — 6 vak. Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas Ziemsvētku tirdziņš — 200 Balmoral Ave.

8. decembrī — pl. 6 vakarā Latviešu namā DVTK un Latviešu nams rīko „Aizver actiņas un smaidi" — jautri dzīves notikumi.

21. decembrī — pl. 2.30 DV namā DV Toronto nodaļas eglītes vakars bērniem, pl. 7.30 vak. pieaugušiem.

11. janvārī — plkst. 7.30 Ītona auditorijā „Atvadības" — tautiska dziesmu spēle. L. Gleškes vadībā.

18. janvārī — „Latvija Amerikā" apgāda rīkotā balle DV namā.

OSAVA

26. oktobrī — DV Osavas nodaļas atklāšanas sarīkojums, 219 Olive Ave., Poļu zālē, pl. 7 vak.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu

„KANADAS IELAS BRUGĒTAS AR ZELTU"

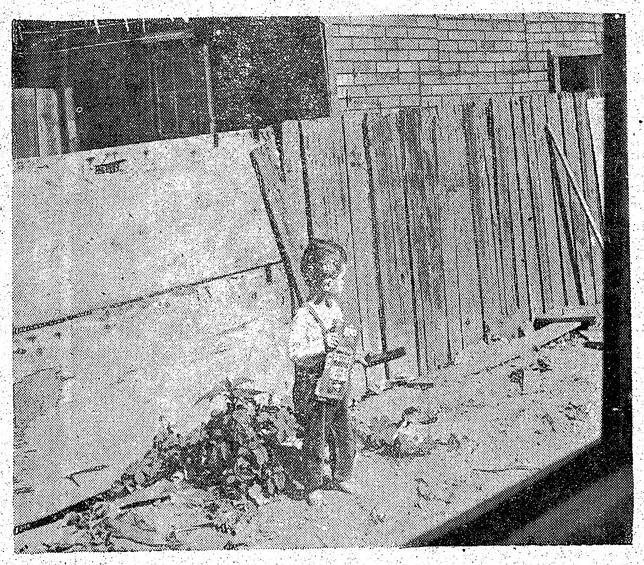

Ne gluži — kaut reiz varbūt paši tam ticējāt. Toronto ir liela pilsēta, ar iedzīvotājiem no visām pasaules malām. Patiesībā Toronto daudz ielu ir netīras un nolaistas. Un šajās ielās dzīvo cilvēki, kuriem nepieciešama palīdzība. Reizēm tā ir viņu pašu vaina, bet dažreiz ne. Un ja tā nav . . . tad to visvairāk jūt. Tad vēlas, kaut varētu iziet un kaut ko uzsākt pret to, bet nezina, kā un kur sākt. Un jūs vēlaties, kaut būtu kāds, kas spētu ko darīt.

The United Appeal ir šis kāds. Tā ir 78 dažādu labdarības organizāciju un grupu apvienība zem viena jumta. Tas nav liels uzņēmums vai valdības koncerns. To vada cilvēki ar laika un līdzekļu ziedojumiem. The United Appeal dara visu, ko spēj, lai vērstu pasauli patīkamāku dzīvošanai. Tā nespēj pasauli grozīt, bet var gan visiem spēkiem mēģināt to darīt.

UNITED A big city needs big people.

Šo sludinājumu Toronto pilsētas United Appeal labā atbalsta British American Oil Company Limited.

ZINĀTNIEKI PALĪDZ UZLABOT BRITU-AMERIKĀŅU EĻĻAS FIRMAS PRODUKTUS

Britu-amerikāņu eļļas firmas (saīsināti B/A) pētījumu un uzlabojumu centrālē Šeridana parkā, 20 jūdžu rietumos no Toronto, zinātnieki, technologi un technīki vismodernāk iekārtotās laboratorijās veic pētījumus petrolejas vispusīgai izmantošanai augstvērtīgu gala produktu ražošanā. Pētījumu centrāles 4 ēkās iekārtotas analīzu, petroķīmiskā un ķīmisku pētījumu, uzlabojumu un ražošanas nodaļas. Jaunus produktus pirms laišanas tirgū vispusīgi pārbauda, bieži vien nedēļām ilgi, lai nodrošinātu gatavo eļļas produktu tīrību un izturību pret aizdegšanos vai sasalšanu. Tā arī B/A produktu, kā 98 un 88 gazolīns vai Durafilm eļļas, augstā kvalitāte ir tieši šīs pētījumu centrāles darba sasniegums.

Izmantojot petrolejas vispusīgās īpašības, B/A pētnieki strādā gar mēģinājumiem attīstīt petroķīmikālijas, kuras varētu izmantot tualetes piederumu, tekstīliju vai būvmateriālu izgatavošanai.

UNITED APPEAL DARBOJAS VISĀ TORONTO

Šāgada United Appeal mērķis ir savākt 11.300.000 dol., par 400.000 dol. vairāk nekā pērn. Ar savākto naudu atbalstīs 78 dažādas palīdzības organizācijas Toronto 1969. gadā.

Ar šo 78 aģentūru palīdzību United Appeal piedāvā veselības aprūpi, atpūtas iespējas un rehabilitāciju gan veciem, gan jauniem. Jāpasvītro, ka aģentūras nepieskŗir financiālu palīdzību. To dara pašvaldības vai provinces valdības. Tās tomēr gādā par bezmaksas asins pārliešanu, slimnieku kopšanu mājās, padomiem ģimenēm, jauniešu programmām un veco ļaužu aprūpi.

Šīs aģentūras apkalpo visu ticību Toronto iedzīvotājus. Daudzas no tām dibinājušas baznīcu organizācijas. Par jaunpienācējiem īpaši gādā Internacionālais institūts, Woodgreen Community Centre, St. Cristopher House, YMCA un YWCA.

IZNĀKUSI
KANADAS DV III KARAVĪRU DZIESMU
SKAŅU PLATE
veltīta latviešu karavīram Latvijas 50 gados!
Cena: $5.- mono, $5.50 stereo
Plates dabūjamas Kanadas DV kultūras nozares skaņu plašu ekspedīcijā:
16 Queen St. N. Hamilton, Ontario, Canada.
Ekspedīciju vada Vilis Rudzītis

IEGĀDĀJIETIE
DV Nr. 3
LATVIEŠU KARAVIRU DZIESMA
Stereo $5
Mono $5
Saturs: Junda, Daugavas Vanagu dziesma. Dzie
ietilpināta pulkveža K. Lobes runa. Daugav' abas
las. Viru zvērests. Par zemi, ko mīlam. Latvijas
lut. baznīcas archibiskapa A. Lūša runa. Lielā ju
Sardzes marš. Sardzes priekšnieka komandas
Brīvības pieminekļa. Apsveikšanas marš. S
mantojums. Rīga dimd. Ardievu, Saulcerīte.
tu zviedzi, kumeliņ. Pa to ceļu, kas gar ciemiem
karāi aizdiedams.

Trine
Dzimusi 1890.
mirusi 1968. gad
Sv. Jāņa ev

Kanadas DAUGAVAS VANAGU n
125 Broadview Ave., Toronto 8, tel. 4
Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, kāzām, iesvēt
tībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cen
Pieprasiet telefoniski 465-5225
„Jautrais Ods
JŪS GAIDA CIEMOS
Silts ēdiens ar dzērieniem. Atvērts no pirmdienas
dienai no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdie
no plkst. 12 dienā.
Uz redzēšanos JAUTR

VISLABĀKĀS
GAĻAS PRECES U
DELIKATESES
iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajo
kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un
katešu veikalos.
KUR VALDA KVALITĀ
tip-top MEA
delicate
1727 Bloor St. West (High Park) tālr. R
YORKDALE SHOPPING CENTRE —

PĒRCIET DELUX
ACADIAN
CZARINA
VODKA

Kristalldzidrs. Lielisks neatšķa vai arī jaukts ar vēlamo atšķaidījumu.
ACADIAN
ACADIAN— *Pirmais visu*
IZVĒLĪGO DZĒRIENU SARAKSTĀ
Acadian Distillers, Bridgetown, Nova Sc

IEGĀDĀJIETIES LATVIEŠU KARAVĪRAM VELTĪTĀS SKAŅU PLATĒS!

DV Nr. 3
LATVIEŠU KARAVĪRU DZIESMAS
Stereo $5.50
Mono $5.00

Saturs: Junda, Daugavas Vanagu dziesma. Dziesmā ietilpināta pulkveža K. Lobes runa. Daugav' abas malas. Viru zvērests. Par zemi, ko mīlam. Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskapa A. Lūša runa. Lielā junda. Sardzes marš. Sardzes priekšnieka komandas pie Brīvības pieminekļa. Apsveikšanas maršs. Svēts mantojums. Rīga dimd. Ardievu, Saulcerīte. Kam tu zviedzi, kumeliņ. Pa to ceļu, kas gar ciemiem. Es karāi aiziedams.

DV Nr. 2
Stereo $5.50
Mono $5.00

Saturā: Mirdzot šķēpiem. Jau saule riet. Balta roze. Kad pār austrumiem. Mana dzimtene Kurzeme. Kur Gauja plūst. Pumpiņrasā.

15. Divizijas dziesma. Es vēlos mājās pārnākt. Tur Cēdelgemā draugs. Balta roze nozied. Vedēj. Virši zili, virši sārti. Aizgāja latvietis. Komanda un Jundas signāls.

DV Nr. 1
Stereo $5.50
Mono $5.00

Saturs: Paliec sveiks, manas mazais draugs. Dzimtenes meitenes dziesma. Kad šķiroties no tēva mājām. Man dzīvē laimes nav. Tumba rasā. Ikkatru sestdienas vakaru.

Saule uzlec mirdzēdama. Paliec sveika, baltā bērzu birze. Zilais lakatiņš. Augstienē pie Madonas. Klip klap. Kad ar uzvaru šo kauju.

Diriģents I. Sakss, solisti — P. Geistauts, Maiga Dežardēna (soprāns), DV viru ansamblis un E. Slaucitāja pūtēju orķestris — dir. E. Slaucitājs.

Trine Ozelova

Dzimusi 1890. gada 13. novembrī,
mirusi 1968. gada 7. oktobrī Toronto.

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes
Toronto Palīdzības fonds

NUPAT IZNĀKUSI

Ingridas Vīksnas

UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS

Dzili personiska pārdomu dzeja, kas rāda mūsu nemitīgo mainīšanos līdzi laika plūsmai. Ar savu piekto grāmatu Ingrida Vīksna pierāda savu īpatnējo, atšķirīgo stilu un seju mūsu daudzo dzejnieku starpā.

Grāmatai apvalku zīmējis Ed. Dzenis.

GRĀMATAS CENA $4.20

NOVEMBRĪ IZNĀKS

Angelikas Gailītes

RITAUSMĀ

Kultūrvēsturisks stāsts par Andreju Pumpuru un laika biedriem. Autore še rāda savu prasmi vienkārši un skaisti attēlot tā laika notikumus, zīmīgi raksturojot tajos iesaistītās personas.

Vāka apdare Ed. Dzena.

GRĀMATAS CENA $4.00

Daugavas Vanagu Grāmatnīca,
491 COLLEGE ST., TORONTO 4, ONT. CANADA.

Lūdzu piesūtīt „UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS" ..... eks.
„RITAUSMĀ" ..... eks.
Vārds, uzvārds .....
Adrese .....
Samaksai pievienoju $..... Datums .....
Paraksts

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 8, tel. 465-5225
Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, kāzām, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465-5225

„Jautrais Ods"
JŪS GAIDA CIEMOS

Silts ēdiens ar dzērieniem. Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.

Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

Sv. Andreja latviešu baznīcas apkalpotājam vajadzīgs

izpalīgs

2 darba dienas nedēļā. Atalgojums pēc vienošanās. Zvanīt draudzes priekšniekam pēc pl. 5 Toronto, 463-8246.

IZĪRĒJAMS
OTRAIS STĀVS —
2 nemēbelētas istabas un virtuve — Dufferin ielā, tuvu pazemim
Inf. zvanīt 757-8221, Toronto

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET
A. BĒRZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00
GRĀMATA, KAS PALĪDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CIŅU PRET KOMUNISMU.
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto

VISLABĀKĀS GAĻAS PRECES UN DELIKATESES

iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajos un kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un delikatešu veikalos,

KUR VALDA KVALITĀTE

tip-top MEATS
delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park) tālr. RO 6-4982
YORKDALE SHOPPING CENTRE —7838866

Baltic
PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

L. LUNSKY

OPTIKIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

IGAUŅU OPTIKIS

J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-3251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla stilaide sūtījumiem uz dzimteni.

PĒRCIET DELUXE

ACADIAN
CZARINA
VODKA

Kristalldzidrs. Lielisks neatšķaidīts, vai arī jaukts ar vēlamo atšķaidījumu.

ACADIAN— *Pirmais visu*

IZVĒLĪGO DZĒRIENU SARAKSTĀ

Acadian Distillers, Bridgetown, Nova Scotia.

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
SALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

Vai esat nokārtojuši abonementu?

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Ingrida Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej	$4.20
A. Irbe — Vientuļa laiva ir nošu zīme, dzej.	$4.00
I. Bērziņa — Nopietnības laiks, dzej.	$3.00
G. Ārvaldis — Māksla un dzīve, traktāts	$6.00
Aspazija simts gados	$7.80
Sienas kalendārs — 1969. g.	$0.75
K. Ulmanis — Klausaities vēstures sojos	$2.00
L. Zariņa — Sarkanā migla	$7.50
A. Brastiņš — Māte Māra	$13.00
O. Lielvārdis — Lidojošie šķīvji	$3.50
A. Aizsilnieks — Latvijas saimniecības vēsture 1914 — 1945	$19.00
A. Voitkus — Dzīvais cilvēks, stāsti	$4.80
A. H. Tamsāre — Sarkanās ogas, rom.	$4.20
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētku vēsture	$12.00
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētki trimdā	$12.00
Latvijas skatu albums	$7.50
Elza Klaustiņa — To nevar aizmirst	$4.50
T. Zeltiņa sakārt. — Ciruļu zvani, dzeja	$7.50
Ed. Dunsdorfs — Trešā Latvija	$4.25
Astrīde Ivaska — Ziemas tiesa, dz.	$4.00
A. Ķeniņš — Zvaigžņotā junda, dzejoļi	$4.00
S. Lazdiņa — Mana vaina, rom.	$5.00
A. Dziļums — Aizaugušās drupas	$4.80
M. Eglītis — Rotaļa, stāsti	$3.00
A. Niedra — Atkal Eiropā, rom.	$4.50
Latviešu vēsture dzejā un gleznās 2. gr. Asinis un ugunis	$6.80
„ Svešos ceļos un pajumtē	$6.80
Ceļi, rakstu krājums XIII	$3.20
Latviešu tautas teikas un pasakas 10. gr.	$7.80
K. Dzelzītis — Pasaules krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens sirdij, dz.	$3.00
„ Lauru vainags, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (vēlt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$6.80
„ Pēc pastardienas, rom.	$6.50
P. Jēgere-Freimane — Es apliecinu tevi	$4.20
R. Rīdzinieks — Patiesību meklējot, dzejoļi	$1.00
V. Avens — Caurumi, dz.	$1.00
R. Mūks — Nāve un Otto, dz.	$1.00
G. Pļavkalns — Caurspīdīgas ēnas, dz.	$1.00
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.00
K. Ķezbers — Daktera Applebija kalpi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu-Bartoldiju	$2.00
K. Zvejnieks — Inese, rom.	$3.25
V. Ramons — Putekļi sarkanā rietā, rom.	$4.50
Turģēņevs — Dūmi, rom.	$3.85
Jānis Niedra — Dziedonim veltīts rakstu krājums	$4.50
Teach Yourself Latvian	$2.75
L. Dombrovska-Larsena — Uz darbnīcas slieksņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu atomi, aforismi	$0.50
A. Voitkus — Aiz miglas aust saule, rom.	$4.80
Raiņa un Aspazijas 1968. g. Gada grāmata	$2.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
K. Ķezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
E. Ardenss — Serafima spārni, noveles un stāsti	$4.50
G. Zariņš — Trimdas augstā dzieama, stāsts	$3.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
A. Eglītis — Tiesa nāk	$6.00
K. Raudive — Gaisma un mijkrēslis, rom.	$7.50
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās, nov.	$4.00
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlītlis un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Rabris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. proi .Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
„ Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzejas	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.30
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņā	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un stenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
Z Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zilite — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Smits un A. Cika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Slīpķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hirša — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Z. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.55
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.90

Pasūtināšanai zvaniet
Tālr. 921-7121

DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

SPORTS

ATKLĀTAS OLIMPISKĀS SPĒLES MEKSIKOSITIJĀ

(Pārnesums no 1. lpp.)

ja tādu pret Meksikas prezidentu Gustavu Diazu Ordazu mēģinātu studentu nemiernieki. Vienīgie šāvieni šoreiz tomēr bija lielgabalu zalves, paziņojot prezidenta ierašanos stadionā.

Ja pirms četriem gadiem, olimpiskās spēles Tokio atklājot, japāņu lidotāji debesīs vienu otrā savija piecus olimpiskos apļus, kuŗu piecas krāsas simbolizē visu nāciju nacionālos karogus, meksikāņi lidotāju māku aizstāja ar milzīga apmēra baloniem olimpisko apļu formā, kuŗiem, gaisā palaistiem, simboliski bija jālido uz zemēm, kuŗās skan kaŗa troksnis.

Organizācijas ziņā, vismaz pagaidām, lieliskā precizitāte neciešta arī šoreiz: tieši plkst. 11.05 dienā meksikāņu militārais orķestris 340 mūziķu sastāvā pārvarēja stadionā valdošo troksni, pilnu sajūsmas, gaidu un nacionālā paš-lepnuma. Tradicionālās dalībnieku parādes priekšgalā, kā vienmēr, soļoja olimpisko spēļu „vecāki" — Grieķija, pēc tam spāņu alfabēta kārtībā pārējās valstis — gan Istā parādes solī, gan zosu gājienā. Tomēr tērpu dažādība un visas iespējamās krāsas padarīja šo gājienu par neaizmirstamu brīdi visiem skatītājiem, vēl vairāk pašiem dalībniekiem.

Ilgāk nekā stundu spēlēm pieteikto un pielaisto 108 valstu vairāk nekā 7400 atlētu (Tokio startēja 94 valstis ar 5541 atlētu) soļoja gaŗām Meksikas prezidenta ložai, gandrīz visu valstu karogiem noliecoties sveicienam šim vīram, kas pēdējās nedēļas naktis pavadījis tikpat kā bezmiegā. Pirmo reizi ASV reprezentācijai bija karognesēja — 40 gadu vecā Dženisa Romerija, bet arī šoreiz zvaigžņotais karogs nenoliecās sportistu uzņēmēju valsts galvas priekšā. ASV karogneši to nekad nav darījuši, ne soļojot gaŗām karaļiem un prezidentiem, nedz arī Vācijas „vadonim" Hitleram 1936. gada spēlēs Berlīnē. Ar vislielākajām gavilēm, neskaitot pašu meksikāņu vienību, skatītāji saņēma Čechoslovakijas reprezentantus, bet skatītājus sarkārt neviens nesveica tik sirsnīgi kā komūnistu bloka valstis — puķes, karodziņi un gaisa skūpsti bez gala... Tāpat ievērojot tradīciju, kā pēdējie stadionā iesoļoja rīkotājvalsts Meksikas viscaur balti tērptā vienība.

Kad parādes gājiena dalībnieki bija novietojušies stadiona vidū krāsu kombinācijā, kādu šai laukumā nekad vairs neredzēs vienkopus, 19. olimpisko spēļu rīcības komitejas priekšsēdis Pedro Vaskēss apsveica olimpiešus, bet nule amatā par jaunu ievēlētais Starptautiskās olimpiskās komitejas priekšsēdis Everijs Brandedžs gaŗā runā mēģināja likt lietā savas spāņu valodas stundās gūtās zināšanas, nobeigumā lūdzot Meksikas prezidentu pasludināt 19. olimpiskās spēles Meksikositijā par atklātām.

Pēc prezidenta Ordaza norunātās spēļu atklāšanas formulas, skaitītājiem sajūsmā gavilējot, atkal nodārdēja lielgabalu šāvieni, bet gaisā uzspurdza 6300 baložu, kuŗi vēl ilgi lidinājās virs olimpiskā stadiona, kaut tiem visām pasaules valstīm bija nesama vēsts, ka spēles atklātas.

Sekoja atklāšanas ceremoniāla kulminācija — laukumā ar lāpu rokā ieskrēja 20 gadu vecā Meksikas meistare 400 m skrējienā Enriketa Bazilio, pirmā sieviete spēļu vēsturē, kuŗai uzticēta olimpiskās uguns aizdegšana stadionā. Veikusi tradicionālo apli ap stadionu, viņa devās augšup pa 90 pakāpieniem, tad laukumu pāršalca jauna gaviļu un aplausu vētra — gaisā uzšāvās aizdegtā olimpiskā liesma, kuŗa nepārtraukti degs līdz spēļu nobeigumam 27. oktobrī.

Gaisā pacēlās 40.000 baloniņu, iznesot pasaulē sveicienus no olimpisko spēļu vietas. Olimpisko himnu dziedāja jaukts meksikāņu koris, meksikāņu kadeti ienesa stadionā olimpisko karogu, kas, mastā uzvilkts, plīvos līdz spēļu pēdējai dienai. Goda sardzē stāvot visu dalībnieku karognešiem, olimpisko zvērestu visu atlētu vārdā teica Meksikas skrējējs Pablo Garido. Arī tiesneši zvērēja ievērot olimpiskos noteikumus un bruņinieciskuma garu savos lēmumos.

Nekad vēl olimpiskajās spēlēs nav piedalījušās tik daudzas valstis ar tik lielu kopīgo atlētu skaitu, kāds sapulcējies Meksikositijā. Un liekas, ka jau tagad var teikt: nekad olimpiskās spēles „retā gaisa" dēļ nebūs tik pārsteigumiem bagātas kā šoreiz.

V. Teteris

LATVIEŠI OLIMPISKAJĀS SPĒLĒS MEKSIKOSITIJĀ

Cik pagaidām noskaidrojies, 19. olimpiskajās spēlēs Meksikositijā piedalīsies krietni mazāk latviešu nekā iepriekš Melburnā, Romā un Tokio, jo šogad tautieši veltīgi meklējami Austrālijas reprezentācijā, to skaits sarucis arī Pad. savienības izlasē, bet, izņemot Kanadu, citu valstu krāsu aizstāvētājos latviešu, liekas, nav

Kopš olimpiskajām spēlēm 1956. gadā Melburnā Austrālijas reprezentācijā vienmēr bijuši vairāki latvieši. Tās bija iespējams arī šogad, bet pietrūka laimes. Austrālijas basketbola izlasē bija iedalīti divi latvieši — Miķelis Dancis un Verners Linde. Pēdējais no latviešu sabiedrības gan aizgājis ūn vairs tikai vāji pārvalda mātes valodu, tomēr pagaidām par latvieti viņu vēl uzskata. Austrālijas basketbola izlasei tomēr nācās iepriekš Meksikas pilsētā Monterejā sacensties īpašā kvalifikācijas turnīrā, lai ar 4 citām valstīm spēkotos par divām vēl brīvajām vietām olimpiskajā turnīrā. Zaudējot Polijai ar 64—68, Indonēzijai ar 51 — 58 un Spānijai ar 66—93 atlikušā spēle pret Urugvaju kļuva nenozīmīga, jo austrāliešu basketbolistu sapnis par piedalīšanos olimpiskajā turnīrā bija jau izsapņots.Un reizē ar to Austrālijas reprezentācijā šoreiz nav neviena latvieša. Meksikositijā kā oficiāls Austrālijas amatieru volejbola savienības novērotājs gan atrodas latvietis Arijs Loženīcins, taču arī viņš ir tikai skatītājs, tāpat kā tagad M. Dancis un V. Linde, kā arī citi tautieši, kas devušies uz Meksikositiju noskatīties olimpiskās spēles, to vidū Amerikas Balss latviešu radioraidījumu sporta redaktors V. Čika un Jura Pūces audzētēvs un Latviešu vieglatlētu kluba Kanadā valdes pr-dis I. Helguts.

No latviešiem, kas dzīvo brīvajā pasaulē, Meksikositijā startēs vienīgi Juris Pūce, aizstāvot Kanadas krāsas diska mešanā. Lai kā gribētos, ka viņš izcīnītu kādu no trim medaļām, tas šobrīd tomēr liekas tā kā neticami. Pēdējos startos Pūces disks vienmēr kritis ievērojami pirms 60 m līnijas. Gan bijušas ziņas, ka nesen treniņos viņš disku atkal lidinājis pāri 65 m tālumam, visumā tomēr ir iespaids, ka mūsu izcilais pasaules klases diskobols mazliet pārtrenējies. Kanadas izlasē startēs arī divi citi baltieši — igaunis Toms Aruso peldēšanā un lietuviete Irena Piotrovska vieglatlētikas sprinta distancēs.

Pad savienības krāsas arī Meksikositijā spiesti aizstāvēt vairāki latvieši, arī lietuvieši un igauņi, kaut viņu skaits šoreiz mazāks nekā iepriekšējās spēlēs. Vieglatlētikā startēs 4 latvieši. Vispirms jau Jānis Lūsis, kuŗa jaunais pasaules rekords šķēpa mešanā 91,98 m, sasniegts 23. jūnijā Sarijervi, Somijā, jau sen apstiprinājies par pareizu. Sākotnējā neskaidrība par šo rekordu sakarā ar dažādajiem rezultātiem, kuŗi bija lasāmi Ziemeļamerikas presē, izskaidrojams ar to, ka Lūsis Somijā startēja trīs vietās (Tamperā 20. jūnijā 90,92 m, Keuru 22. jūnijā 87,58 un Sarijervi 23. jūnijā 91,98 m), ziņojumi presē bija nepilnīgi un neskaidri. Starplaikā Lūsis jau 6 sacīkstēs pārvarējis 90 m līniju un reizē ar to vērtējams par drošāko uzvaras favorītu Meksikositijā, bet — tāds viņš bija arī pirms 4 gadiem Tokio, kur tomēr ieguva tikai bronzas medaļu.

Bez J. Lūša vieglatlētikā startēs vēl Helēna Ringa tāllēkšanā, Ingrida Verbele 400 m skrējienā un Jānis Lanka desmitcīņā. Imants Bodnieks, kas jau bija Tokio olimpiešu vidū, šoreiz startēs tandema braucienā riteņbraukšanā, bet Dzintars Lācis — 4 km iedzīšanas braucienā riteņbraukšanā. Vēl no latviešiem Meksikositijā aktīvi piedalīsies Vitauts Barkāns, Elmārs Rubins un Guntis Niedra, kuŗi kopā ar kādu krievu pārstāvēs Pad. savienības krāsas airēšanā — četriniekā bez stūrmaņa. Sieviešu volejbolā rezerviste ir Tatjana Veinberga. Veinberga.

Tie šoreiz tad nu arī ir vienīgie latvieši, kas, cik noskaidrots, ieradīsies Meksikositijā.

ASV prezidenta roka uz atomieroču sprūda

Bonnā tikās septiņu NATO valstu kodolieroču plānotāju grupa, pabeidzot divu dienu ilgās slepenās sarunas ar vienošanos, ka vienīgi ASV prezidentam kaŗa gadījumā tiesības dot pavēli lietot atomieročus. Ar to atkrīt iespēja, ka sabiedrotie kopīgi noteiktu, kad atomieroči lietojami. Tagad šīs tiesības būs vienīgi ASV prezidentam, kuŗa roka nepārtraukti atradīsies uz atomieroču sprūda, lai to nospiestu brīdī, kad tas nepieciešams. Ar šo vienošanos ASV prezidentam uzlikta liela atbildība, jo var uzspridzināt gaisā visu pasauli, ja šai augstajā amatā nāktu kāds politiski tuvredzīgs un karstgalvīgs vīrs. Paradoksāls reizē ar to kļuvis stāvoklis, ka ASV prezidentu izrauga tikai amerikāņu nācija, bet no prezidenta rīcības atkarīgas arī pārējās tautas, kuŗām nav citas iespējas, kā samierināties ar amerikāņu izvēli.

Apspriedē, kuŗā piedalījās ASV, Anglija, Rietumvācija, Itālija, Beļģija, Dānija un Grieķija, noteica arī vadlīnijas taktisko kodolieroču lietošanai kaŗa gadījumā. Īsajā komunikē paziņots, ka studijas par taktisko atomieroču lietošanu Atlantijas pakta valstu aizsardzībai kā daļu no NATO stratēģijas uzrādījušas progresu. Konference vienojusies šīs studijas turpināt un nākošajā apspriedē sanākt Londonā.

Informētie vācu avoti izsakās, ka alianses dalībnieces izstrādās sava veida platformu, kuŗa Eiropas valstīm dos tiesības atteikties lietot atomieročus arī tad, ja ASV prezidents būtu pacēlis starta signālu. Diskusijas galvenokārt skāra atomieroču taktisko lietošanu. Galvenās domstarpības pastāvēja par to, vai atombumbas vispār lietot un kādas tam būtu sekas. Anglijas aizsardzības ministrs Hīlejs preses konferencē skaidri pateica, ka viņa valdība taktiskos atomieročus uzskata par nevēlamiem, jo tie viegli novestu pie masu slepkavības bez jebkāda tieša militāra panākuma abiem pretiniekiem. Rietumvācija, dzīvojot Varšavas pakta militāro draudu ēnā, turpretim uzskata atomieročus par nozīmīgu cīņas lauka „tērauda preci" un vēlas,lai NATO rada skaidras vadlīnijas to iespējamai lietošanai.

Rietumvācijas bundestāga prezidents Gerstenmeiers apellējis pie Kanadas ārlietu ministra Šarpa atstāt vai pat palielināt Kanadas aizsardzības spēkus Eiropā. Preses konferencē Otavā Gerstenmeiers izteicās, ka viņa valdība ir pārliecināta, ka NATO atomieroču krājums ir pietiekams, lai „atbaidītu" agresoru, bet vēlas pavairot konvencionālos NATO aizsardzības spēkus: „Pad. savienība justos iedrošināta uz jaunām afērām, ja šos spēkus samazinātu, bet kamēr NATO paliek pie ietekmīgiem spēkiem, nekādas tiešas briesmas nedraud."

Gerstenmeieru misijā uz Kanadu pavadīja arī Rietumvācijas valdības opozicijas parlamentāriais līderis Genšers. Viņš neuzskata par nepieciešamu sevišķi pastiprināt aizsardzības spēkus Rietumvācijā, bet vēlas vairāk izlietot vācu militārās rezerves, turpretim Gerstenmeiers vēlas, lai pašreizējos NATO spēkus no 440.000 pavairotu vismaz līdz oficiāli noteiktajam stiprumam — 550.000 vīriem.

Rietumvācijas parlamentāriešu delegāciju Kanadā uzņēma ļoti viesmīlīgi. Vietējie parlamentārieši sirsnīgi aplaudēja, kad Gerstenmeiers ieradās Otavas parlamentā. Kāds runātājs izteicās, ka kanadieši tagad spēj atmaksāt to viesmīlību, kāda parādīta Kanadas parlamentāriešiem to apmeklējumā Rietumvācijā.

Nō Kīles ziņo, ka ūdenī nolaists pirmais atomenerģijas dzīts kuģis Rietumeiropā — 16.370 tonnu lielais „Otto Hahn", kuŗa būve izmaksājusi 14 milj. dolaru. Tas ir trešais atomenerģijas dzītais tirdzniecības kuģis pasaulē pēc ASV „Savannah"un Pad. savienības „Ļeņin".

OLIMPISKAIS FARSS

(Pārnesums no 1. lpp.)

pusei pasaules aizliegt olimpiskajās spēlēs piedalīties. Starptautiskā olimpiskā komiteja tomēr atturas no iejaukšanās politiskos jautājumos." Un atkal jājautā: kā ir ar Dienvidafriku?

Arī Anglijas olimpiskās komitejas sekretārs Sendijs Dankens paskaidroja: „Cik mēs esam informēti, tad Pad. savienības olimpiskā komiteja nekādā veidā nav pārkāpusi olimpiskos noteikumus mus." Meksikositijas olimpisko spēļu rīcības komitejas ģenerālsekretārs Aleksandro Ortega San Vincente uz žurnālistu jautājumiem atbildēja: „Mēs praktiski esam tikai Starptautiskās olimpiskās komitejas pavēļu saņēmēji un izpildām dotās instrukcijas. Ja Starptautiskā olimpiskā komiteja mūs lūgs piedalīšanās ielūgumus kādām valstīm atsaukt, tad mēs, protams, to arī darīsim."

Starptautiskā olimpiskā komiteja tomēr to nelūdza, jo nenodarbojas ar politiku un atzīst, ka olimpiskajās spēlēs tiesības piedalīties visiem. It sevišķi Pad. savienībai. Pārējās valstis, kaut paziņojušas sporta attieksmju pārtraukšanu ar okupantiem, ieradās Meksikositijā, lai cīnītos plecu pie pleca ar Pad. savienības pārstāvjiem. Viss atkal labākajā kārtībā: Pad savienība nav nokaitināta, olimpiskās spēles nav izputējušas, tikai olimpiskā ideja par jaunu izvarota. Bet tas jau tīrais sīkums, mazākais pēc Everija Brandedža domām.

Neattiecinot teikto uz pašiem atlētiem, kuŗiem piedalīšanās olimpiskajās spēlēs ir sporta karjēras augstākais kronējums, ir jāatzīst: Meksikositijā 12. oktobrī sācies 5. olimpiskais farss!

---

dalīti Pad. savienības reprezentācijā. Nav pat neviena basketbolista! Kādu laiku gan bija ziņas, ka olimpiskajā basketbola vienībā iedalīts Olģerts Jurgensons, bet tagad viņa vārds ņo saraksta pazudis. Tas pats noticis ar pauķotāju Bruno Habarovu, kas sākotnēji bija paredzēts paukošanai ar špāgu, bet tagad sarakstos nav atrodams.

—č—

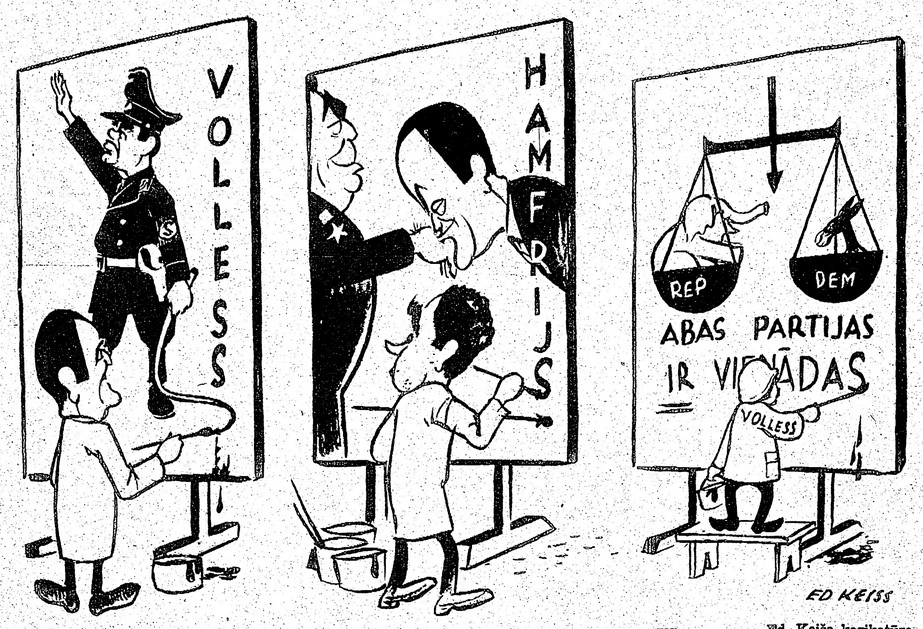

ASV PREZIDENTA AMATA KANDIDATI GLEZNO SAVUS PRETINIEKUS

Ed. Keiša karikatūra

†

Mūsu mīļais draugs

Arnis Brammanis

dzimis 1929. gada 29. aprīlī Rīgā,
miris šāgada 11. oktobrī Toronto.

Kam tu lūzi, ozoliņi,
Vai nav koku lūzējiņ'?

AKADĒMISKĀ VIENĪBA AUSTRUMS

†

Mūžībā aizsaukts mūsu mīļais kaimiņš

Arnis Brammanis

dzimis 1929. gada 29. aprīlī Rīgā,
miris 1968. gada 11. oktobrī Toronto.

Mirt jaunam, mirt vecam,
Pusmūžiņā vien nemirt;
Pusmūžiņā mirējam
Zēli raud paliķēji.
(T. dz.)

Viņu mīļā piemiņā paturēs
HARTMAŅU ĢIMENE

Atkal notiesāti padomju intelektuāļi

SOREIZ PAR PROTESTĒŠANU PRET ČECHOSLOVAKIJAS OKUPĀCIJU

Tiesas procesā Maskavā atkal notiesāti 5 padomju intelektuāļi, to vidū arī Pavels Ļitvinovs, kādreizējā Pad. savienības ārlietu komisāra mazdēls. Viņš no apsūdzētajiem saņēmis vislielāko sodu—5 g. izsūtījumā. Notiesātā padomju rakstnieka Daniela sieva Larisai savukārt piespriesti 4 gadi izsūtījumā. Uz 3 gadiem izsūtījumā notiesāts filologs Konstantins Babickis, bet divi studenti, Vadims Dolonejs un Vladimirs Drenljuga, katrs uz 2 gadiem un 10 mēnešiem. Visi bija apsūdzēti par to, ka Maskavas Sarkanajā laukumā publiski protestējuši pret Čechoslovakijas okupāciju. Šis protests izpaudies demonstrāciju organizēšanā pret brutālo iebrukumu Čechoslovakijā jau dažas dienas pēc okupācijas, 25. augustā. Demonstranti ātri izklīdināti, bet to vadītāji apcietināti.

Prokurora runa ilga vairāk nekā stundu. Visumā tiesa piespriedā prokurora prasītos sodus. Rietumu korespondentus procesā nepielaida, bet tiesas priekšsēdis Almazovs viņiem izsniedza prokurora runas tekstu. Žurnālistu jautāts, kur apsūdzētiem sods būs jāizcieš, Almazovs smaidīdams atbildēja: „To noteiks attiecīgās iestādes. Katrā ziņā ne jau kādā kūrvietā, arī Maskavā ne." Tiesā figurēja arī lietiskie pierādījumi — plakāti, kuŗos prasīts izvākt padomju kaŗaspēku no Čechoslovakijas.

Kopš tiesas procesa sākšanās 9. oktobrī padomju ārlietu ministrijas preses departaments oficiāli bija noorganizējis jau četras preses konferences, kuŗās tiesas priekšsēdis Almazovs tikās ar ārzemju ziņu aģentūru reportieriem. Šis bija pirmais gadījums padomju tiesu praksē, kad Rietumu žurnālistiem dota oficiāla iespēja tikties ar tiesu amatpersonām un saņemt informāciju. Tas, acīm redzot, darīts, lai žurnālisti necenstos iegūt ziņas „no malas", bet rakstītu to, kas padomju iestādēm vēlams. Arī šoreiz žurnālisti tomēr nesamierinājās vienīgi ar to, ko viņiem sniedza biedrs Almazovs, bet palūkojās, kas notiek arī uz ielas, tiesas nama ārpusē, šādā veidā no apsūdzēto piederīgajiem un draugiem iegūstot ziņas, kuŗas oficiāli nesniedz. Cita vidū tā kļuva zināms, ka apsūdzētā Larisa Daniela tiesā paskaidrojusi, ka viņa gan protestējusi pret Čechoslovakijas okupāciju, bet nejūtas vainīga, ka atklāts un mierīgi izteikts protests demokratiskā valstī būtu pretlikumīgs. Tiesas nama ārpusē visu procesa laiku vienmēr no jauna sapulcējās izklīdinātais jaužu pūlis, protestējot un debatējot. Kad parādījās kāds bārdains čekas aģents, pūlis viņam uzkliedza: „Jūsu laiks ir pagājis, mūsu — tikko iesācies!"

Vadims Dolonejs uz vienu gadu cietumā bija notiesāts jau 1967. gada augustā sakarā ar līdzīgu apsūdzību pret Aleksandru Ginsburgu un Juriju Galanskovu, kuŗiem piesprieda 5 un 7 gadus ieslodzījumā. Dolonejam soda izciešanu toreiz nosacīti atlaida. Tagad viņam būs jāizcieš arī šis sods.

Visi notiesātie pieder pie padomju jaunās paaudzes. Vecākajam ir 40 gadu, bet pārējiem zem 30 gadiem.

Pad. savienība baidās pat no bērniem

Pad savienība savā politiskajā nedrošībā un pānikā izdara vienu kļūdu pēc otras. Jaunākā ziņa no Prāgas vēstī par ģenerāļa Ivana Pavlovska piedraudējumu ar sev padotajām okupācijas kaŗaspēka vienībām ieņemt Čechoslovakijas skolas (!), ja tautas nostāja pret Pad savienību nekļūs laipnāka.

Ģenerālis Pavlovskis, kuŗš bez pašreizējā Varšavas pakta valstu okupācijas spēku virspavēlnieka amata veic arī Pad. savienības aizsardzības viceministra pienākumus, šo piedraudējumu iesniedzis Čechoslovakijas izglītības ministram Vladimiram Kadlecam adresētā rakstā. Jaunais Pad. savienības bailu izlēciens čechu audzinātāju aprindās izraisījis dibinātu sašutumu un tiek uzskatīts par neveiklu iejaukšanos valsts iekšējās darīšanās.

Pavlovskis čechu izglītības sistēmu nodēvējis par kontrrevolūcionāru audzētavu un apvainojis izglītības ministriju un skolotājus mēģinājumā „izmīcināt mīlestību pret Pad. savienību, kas dziļi sakņojas Čechoslovakijas bērnu sirdīs"...

ARĪ AMERIKĀŅI MĒĢINA SASNIEGT MĒNESI

Tūlīt pēc krieviem arī amerikāņi 11. oktobrī izšāva orbitā savu milzu Saturn 1-B raķeti ar 3 astronautiem, kuŗi pavadīs izplatījumā 11 dienu. Ja šis maratona lidojums, 11 dienu orbitējot ap zemi, sekmēsies, nākošais mēģinājums būs lidojums ap mēnesi decembrī, lai tad nākošajā gadā uz mēness nosēdinātu pirmo cilvēku. Maskava domā, ka tas būs krievs, ko jau pirms 10 gadiem karikatūristi zīmēja ar mašīnpistoli rokā uz mēness raga.

Kopš 3 amerikāņu astronautu sadegšanas izšaušanas bazē Apollo raķetē pirms diviem gadiem, amerikāņi orbitā ievadījuši atkal jaunu raķeti, kuŗa apriņķo 140 — 173 jūdžu augstumā.

IZRAĒLA SAŅEMS FANTOMBUMBVEŽUS

ASV prezidents Džonsons uzdevis ārlietu ministram Raskam stāties sakaros ar Izraēlu par fantombumbvežu piegādi. Izraēla pieprasījusi 50 šādu bumbvežu 200 milj. dolaru vērtībā, lai līdzsvarotu savus gaisa spēkus ar Pad. savienības piegādātajiem džetiem Apvienotajai arabu republikai, Sīrijai un Irakai. Kā viceprezidents Hamfrijs, tā Ričards Niksons savā vēlēšanu kampaņā steidzinājuši šo bumbvežu piegādi Izraēlai.